

Biếm họa: ARCADIO ESQUIVELL

Thành công trong thu hút vốn FDI

■ GIA HÙNG

Trong năm 2024, các dự án đầu tư nước ngoài (FDI) ước tính đã giải ngân được khoảng 25,35 tỷ USD, tăng 9,4% so với năm trước đó, đánh dấu mức giải ngân cao nhất từ trước đến nay.

(Xem tiếp trang 23)

Nhiều tập đoàn công nghệ lớn đang đầu tư mạnh mẽ vào Việt Nam.

Ảnh: VĂN BAN

Minh bạch, an toàn cho không gian mạng

■ ĐẠI KIM

Với khoảng 110 triệu tài khoản mạng xã hội nội địa và 203 triệu tài khoản xuyên biên giới, Việt Nam đang là một trong những quốc gia có tỷ lệ người dùng mạng xã hội cao trên thế giới.

(Xem tiếp trang 2)

Việt Nam là nước có tỷ lệ người sử dụng mạng xã hội cao.

Ảnh: NAM HẢI

THỜI ĐÀM

Nâng cao trách nhiệm phòng cháy, chữa cháy

■ KHOA THÀNH

Một trong những khâu quan trọng nhất trong công tác phòng cháy, chữa cháy là thẩm định hồ sơ phòng cháy và chữa cháy. Theo Luật Phòng cháy, chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ năm 2024, có ba cơ quan chức năng chính tham gia thẩm định. Cơ quan chuyên môn về xây dựng (Bộ Xây dựng), cơ quan đăng kiểm (Bộ Giao thông vận tải) và cơ quan công an (Bộ Công an)...

Thực tế những vụ cháy nổ gây hậu quả nghiêm trọng gần đây liên quan đến các công trình, nhà xưởng, khu vực dịch vụ... Đây là mảng thẩm định chính thuộc về Bộ Xây dựng và Bộ Công an. Vẫn luôn tồn tại tranh cãi nhất định trong việc thẩm định. Có ý kiến cho rằng cần giao rõ đầu mối chịu trách nhiệm chính hay vẫn có những tiêu chuẩn phòng cháy, chữa cháy chưa thật sự phù hợp,

(Xem tiếp trang 23)

Minh bạch, an toàn cho không gian mạng

(Tiếp theo trang 1)

Facebook, YouTube, TikTok, Zalo, LinkedIn... là những nền tảng mạng xã hội đang ngày càng trở thành một phần không thể thiếu trong cuộc sống hằng ngày của nhiều người. Số liệu cho thấy, hiện có gần 80% dân số Việt Nam sử dụng mạng xã hội cho mục đích giải trí, trò chuyện, mua sắm, tìm kiếm việc làm, khai thác và phát triển nội dung...

Bên cạnh những mặt tích cực, mạng xã hội cũng đang trở thành công cụ để nhiều đối tượng xấu lợi dụng tiếp cận với người dùng nhằm tung tin giả, lừa đảo trực tuyến, đặc biệt thông qua các tài khoản ảo.

Xác minh tài khoản - bước đi cần thiết

Nhằm góp phần hạn chế thấp nhất tình trạng lừa đảo, minh bạch các giao dịch trên không gian mạng, Nghị định 147/2024/NĐ - CP của Chính phủ có hiệu lực từ ngày 25/12/2024 với một điểm đáng chú ý là yêu cầu tất cả các tài khoản mạng xã hội tại Việt Nam phải được xác thực bằng số điện thoại chính chủ mới có thể hoạt động.

Mặc dù được đánh giá là biện pháp tương đối mạnh, có thể khiến nhiều người dùng phải thực hiện thêm nhiều thao tác khi sử dụng mạng xã hội, nhưng phần đông đều ủng hộ và đánh giá tích cực đối với quy định này.

Là người sở hữu 3 tài khoản của 3 mạng xã hội khác nhau, nhưng anh Vũ Hoàng Quân thấy không gặp quá nhiều vướng mắc khi thực hiện việc xác minh tài khoản.

“Bản thân mình rất hay sử dụng mạng xã hội. Nhiều khi có những thông tin tiêu cực từ các tài khoản không chính danh. Điều này gây ảnh hưởng xấu đến bản thân mình hoặc thế hệ tương lai. Nghị định của Chính phủ buộc phải xác định danh tính tài khoản mạng xã hội để mọi người có những hành vi ứng xử trên không gian mạng đúng và chính xác hơn”, anh Quân nói.

Cùng chung quan điểm này, chị Nguyễn Phương Linh, một hộ kinh

Người dùng điện thoại đăng ký sim chính chủ tại bưu cục.

Ảnh: **SONG ANH**

doanh trực tuyến cho rằng, xác minh tài khoản rất có lợi cho bản thân. Khi mình giao tiếp với khách hàng trên mạng xã hội, nếu là nick thật sẽ giúp mình thấy rất an toàn. Đặc biệt bản thân khi xác minh cũng tạo dựng được lòng tin cho người mua hàng.

“Trước đây, nhiều khách hàng sử dụng tài khoản ảo, giả để mua hàng rồi bom hàng không nhận mà mình cũng không biết phải làm sao. Giờ các tài khoản trên mạng đều phải đăng ký chính danh sẽ giúp người bán hạn chế được tình trạng này”.

Kiên quyết xử lý tình trạng vô danh trên mạng xã hội

Nghị định 147/2024/NĐ-CP của Chính phủ áp dụng với tổ chức, cá nhân trong nước và nước ngoài trực tiếp tham gia hoặc có liên quan đến việc quản lý, cung cấp, sử dụng dịch vụ internet và thông tin trên mạng.

Theo đó, người dùng mạng xã hội phải cung cấp thông tin cá nhân cơ bản gồm họ tên, ngày sinh, số điện thoại di động tại Việt Nam hoặc ID (nếu không có số điện thoại). Mạng xã hội phải thực hiện xác thực người dùng qua số điện thoại hoặc số định danh cá nhân đã đăng ký.

Chỉ các tài khoản mạng xã hội đã được xác thực mới được cung cấp thông tin (viết bài, bình luận, livestream) và chia sẻ thông tin trên mạng xã hội. Các tài khoản mạng xã hội thực hiện livestream với mục đích thương mại như bán hàng, có phát sinh doanh thu thì phải xác thực bằng số định danh cá nhân.

Nghị định quy định người sử dụng được bảo vệ thông tin theo quy định của pháp luật, đồng thời phải chịu trách nhiệm về nội dung do mình cung cấp, lưu trữ, truyền đưa, chia sẻ trên mạng; tuân thủ quy định pháp luật chuyên ngành khi cung cấp dịch vụ chuyên ngành trên mạng xã hội; tuân thủ quy định về thuế và thanh toán khi có hoạt động kinh doanh, phát sinh doanh thu.

Các chủ kênh/tài khoản/nhóm cộng đồng/trang cộng đồng (fanpage) trên các mạng xã hội tại Việt Nam có quyền và trách nhiệm được đăng ký để tham gia các khóa tập huấn, phổ

biến quy định pháp luật của Bộ Thông tin và Truyền thông và được khuyến nghị lựa chọn quảng cáo; không đặt tên kênh/tài khoản/nhóm cộng đồng/trang cộng đồng giống hoặc trùng với cơ quan báo chí hoặc gây nhầm lẫn với cơ quan báo chí...

Theo các chuyên gia, Nghị định 147 là một bước tiến chiến lược trong việc xây dựng không gian mạng an toàn và minh bạch. Khi tất cả tài khoản được xác thực, các hành vi như phát tán tin giả, bôi nhọ danh dự, hay lừa đảo trực tuyến sẽ được kiểm soát tốt hơn.

Bà Phạm Thị Quyên, Phó Chủ tịch, Tổng Thư ký Liên minh Sáng tạo nội dung số Việt Nam đánh giá, về mặt quản lý, việc định danh tài khoản trên mạng xã hội sẽ hạn chế được tiêu cực hiện nay như tình trạng giả danh, mạo danh... Về góc độ kinh tế số, việc định danh tài khoản mạng xã hội sẽ hạn chế tình trạng vi phạm bản quyền nội dung số đang diễn ra rất nhức nhối.

Theo ông Lê Quang Tự Do, Cục trưởng Phát thanh, Truyền hình và Thông tin điện tử, các quy định mới sẽ giải quyết được tình trạng “vô danh nên vô trách nhiệm”. Các nền tảng phải cung cấp thông tin người sử dụng cho Bộ Thông tin và Truyền thông, Bộ Công an khi có yêu cầu đối với những tài khoản, trang, kênh có dấu hiệu vi phạm.

Có hiệu lực thực hiện từ ngày 25/12/2024, tuy nhiên các đơn vị cũng được tạo điều kiện về thời gian chuẩn bị. Điều này có nghĩa sau 90 ngày kể từ ngày Nghị định 147 có hiệu lực, tức ngày 25/3/2025, các cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp, cá nhân không thực hiện theo quy định sẽ bị xử lý theo quy định.

Thống kê cho thấy, lừa đảo trực tuyến trong năm 2024 gây ra những hậu quả nặng nề cho hàng trăm nghìn người dùng tại Việt Nam với tổng mức thiệt hại lên tới 18.900 tỷ đồng. Trung bình cứ 220 người dùng điện thoại thông minh tại Việt Nam thì có 1 người trở thành nạn nhân của lừa đảo trực tuyến.

Đón Tết sớm trên biển Tây Nam

■ **HỒNG VIỆT**

Từ ngày 4 đến 9/1/2025, Bộ Tư lệnh Vùng 5 Hải quân tổ chức đoàn công tác gồm đại biểu các tỉnh, thành phố phía nam, doanh nghiệp và cơ quan báo chí đến thăm, tặng quà, động viên và chúc Tết nhân dân, cán bộ, chiến sĩ Bộ Tư lệnh Vùng 5 Hải quân nhân dịp đón Xuân Ất Tỵ 2025.

Lịch trình dự kiến của đoàn sẽ đi qua các đảo: Phú Quốc, đảo Hòn Đốc, đảo Thổ Chu, đảo Nam Du (Kiên Giang), đảo Hòn Khoai, đảo Hòn Chuối (Cà Mau). Hành trình bắt đầu tại đảo Phú Quốc - Thành phố đảo đầu tiên của cả nước.

Vùng 5 Hải quân được giao nhiệm vụ quản lý vùng biển Tây Nam của nước ta với diện tích khoảng 105 nghìn km². Trên mặt biển có hơn 150 đảo, trong đó có 46 đảo có người sinh sống thuộc 5 quần đảo: An Thới, Hải Tặc, Bà Lụa, Nam Du, Thổ Chu. Chiều dài bờ biển khoảng 450 km, tính từ cửa sông Gành Hào/Bạc Liêu tới Hà Tiên/Kiên Giang (Kiên Giang 200 km, Cà Mau 250 km). Các lực lượng của Vùng hiện đang đứng chân trên địa bàn 3 tỉnh, thành phố

Chuẩn bị quà Tết đến với các điểm đảo vùng biển Tây Nam.

Ảnh: **DANH VIỆT**

là Cần Thơ, Kiên Giang, Cà Mau với 6 điểm đảo: Phú Quốc, Thổ Chu, Nam Du, Hòn Đốc, Hòn Khoai và Hòn Chuối.

Vùng biển Tây Nam có vị trí địa kinh tế, địa chính trị rất thuận lợi cho dân cư sinh sống, phát triển kinh tế - xã hội, nhất là ngành du lịch, dịch vụ, đánh bắt và nuôi trồng thủy, hải sản; xây dựng thế trận chiến

tranh nhân dân và an ninh nhân dân trên biển, kết hợp kinh tế với quốc phòng - an ninh.

Đại tá Lục Đức Tiên, Phó Tư lệnh Vùng, Trưởng đoàn công tác bày tỏ hy vọng thông qua chuyến hành trình lần này, mỗi đại biểu sẽ hiểu biết sâu sắc hơn về đời sống kinh tế - xã hội, điều kiện học tập, sinh hoạt, công tác và không khí chuẩn bị vui Xuân, đón Tết của cán bộ, chiến sĩ và nhân dân trên vùng biển Tây Nam. “Qua đó, cảm thông, đồng hành và sẻ chia nhiều hơn với những đóng góp, hy sinh thầm lặng của người lính biển; đồng thời, bằng tình cảm và trách nhiệm của mình, tích cực tuyên truyền về biển, đảo; về kết quả đấu tranh, bảo vệ chủ quyền kết hợp với phát triển kinh tế - xã hội, củng cố quốc phòng - an ninh của các lực lượng và nhân dân trên vùng biển Tây Nam, làm cho phong trào “Vì biển đảo quê hương - Vì tuyến đầu Tổ quốc” tiếp tục lan tỏa sâu rộng và đạt hiệu quả thiết thực, ý nghĩa. Từ đó, tạo thêm nguồn lực vật chất, sức mạnh tinh thần để góp phần nâng cao đời sống của cán bộ, chiến sĩ và nhân dân; thắt chặt hơn nữa tình đoàn kết quân dân, xây dựng thế trận lòng dân trên biển ngày càng vững chắc”, Đại tá Tiên nhấn mạnh.

Khắc phục tiêu cực trong dạy thêm, học thêm

■ Bài và ảnh: THẾ PHONG

Không dạy thêm với học sinh tiểu học, không dạy thêm (có thu tiền) với học sinh chính khóa; không xen kẽ giờ dạy thêm với giờ học chính khóa... là những điểm mới đáng chú ý trong quy định quản lý dạy thêm, học thêm do Bộ Giáo dục và Đào tạo (GD&ĐT) mới ban hành. Thông tư có hiệu lực thi hành từ ngày 14/2/2025.

Một lớp học thêm Toán của học sinh tiểu học trên địa bàn quận Cầu Giấy (Hà Nội).

Cấm hiện tượng tiêu cực, không cấm nhu cầu có thực

Chị Nguyễn Hồng Thanh có con học lớp 9 (quận Cầu Giấy, Hà Nội) nhớ lại: “Con tôi đã trải qua giai đoạn “khủng hoảng kéo dài” vì không học thêm với giáo viên môn Toán trên lớp chính khóa. Phần lớn học sinh cùng lớp với con tôi đều học thêm Toán với giáo viên này. Chỉ có con tôi và một bạn nữa học chỗ khác. Con tôi thi vào trường chuyên, tôi được giới thiệu một giáo viên ở trường THPT chuyên của Sở và con tôi đã học từ hè lớp 8. Tôi nghĩ đó là chuyện bình thường. Nhưng không. Trên lớp, con tôi thường xuyên bị gọi lên lớp chữa bài tập. Học sinh sao tránh khỏi những lúc sai sót. Nhưng mỗi lần sai là cháu bị cô giáo bêu riếu, nhạo báng kiểu như: làm bài như vậy mà đòi thi chuyên, bài dễ như vậy làm vẫn sai, hồng kiến thức”.

Chị Thanh còn cho biết: “Mỗi lần kiểm tra hay thi môn Toán, đề ra lại khác với đề cương cô cho ôn tập trên lớp mà lại giống như dạng luyện tại lớp học thêm. Những học sinh đi học thêm lớp của cô thường có điểm số rất cao, còn con tôi và một số bạn không đi học thêm thường điểm thấp. Cháu sinh ra mất tự tin, xin bố mẹ thôi không thi vào lớp 10 chuyên nữa”.

Cuối cùng gia đình chị Thanh phải chọn cách đi học thêm cả hai nơi để mong có sự yên ổn.

Nhiều phụ huynh cho rằng, với việc Bộ Giáo dục và Đào tạo (GD&ĐT) ban hành Thông tư mới số 29 (30/12/2024) quy định về dạy thêm, học thêm sẽ không còn tình trạng nêu trên. Theo đó, Thông tư có những thay đổi như: Không dạy thêm với học sinh tiểu học, không dạy thêm (có thu tiền) với học sinh chính khóa; không xen kẽ giờ dạy thêm với giờ học chính khóa...

Bộ GD&ĐT cho biết, trong quá trình xây dựng Thông tư quy định về dạy thêm, học thêm, đã tổ chức lấy ý

kiến 63 sở GD&ĐT, các hiệu trưởng, cán bộ quản lý giáo dục thông qua nhiều hình thức khác nhau như gửi văn bản lấy ý kiến trực tiếp, tổ chức các hội nghị, hội thảo...

Phát biểu ý kiến tại phiên khai mạc Kỳ họp thứ 8, Quốc hội khóa XV (ngày 21/10/2024), Tổng Bí thư Tô Lâm yêu cầu chuyển đổi tư duy xây dựng pháp luật, trong đó yêu cầu dứt khoát từ bỏ tư duy “không quản được thì cấm”. Cũng tại kỳ họp này, khi thảo luận về dự thảo Luật Nhà giáo, nhiều đại biểu Quốc hội đã khẳng định: Dạy thêm, học thêm là nhu cầu có thực của xã hội và trách nhiệm quản lý nhà nước của Bộ GD&ĐT là phải ban hành quy định để quản lý vấn đề này. Thực hiện chỉ đạo của Tổng Bí thư và tiếp thu ý kiến của các đại biểu Quốc hội, nhà quản lý, chuyên gia và ý kiến của người dân qua các phương tiện thông tin đại chúng, khi xây dựng Thông tư mới quy định về dạy thêm, học thêm, Bộ GD&ĐT xác định chỉ cấm những hiện tượng tiêu cực chứ không cấm những nhu cầu có thực và chính đáng của cả người dạy và người học.

Thông tư được xây dựng trên các quan điểm: *Thứ nhất*, dạy thêm, học thêm liên quan đến hoạt động giáo dục, tới học sinh và giáo viên nên cần phải quản lý thông qua việc ban hành các quy định nhằm bảo đảm quyền, lợi ích hợp pháp của giáo viên, học sinh, gia đình học sinh theo các quy định hiện hành. Bộ GD&ĐT có trách nhiệm ban hành quy định bảo đảm việc dạy thêm, học thêm phải tuân thủ các quy định của pháp luật đối với giáo dục phổ thông, giáo dục thường xuyên. *Thứ hai*, tổ chức dạy thêm, học thêm phải bảo đảm không ảnh hưởng đến việc tổ chức thực hiện chương trình giáo dục của nhà trường; không ảnh hưởng tới việc thực hiện chương

trình môn học của giáo viên. *Thứ ba*, tổ chức dạy thêm, học thêm phải bảo đảm lợi ích của học sinh; ngăn chặn các nguy cơ dẫn đến tình trạng học sinh mặc dù không có nguyện vọng, không có nhu cầu nhưng vẫn phải đi học thêm ở các lớp dạy thêm do nhà trường, giáo viên tổ chức.

Dạy thêm ngoài nhà trường phải đăng ký kinh doanh

Theo Thông tư mới ban hành, các trường hợp không được dạy thêm, tổ chức dạy thêm gồm: Không tổ chức dạy thêm đối với học sinh tiểu học, trừ các trường hợp: Bồi dưỡng về nghệ thuật, thể dục - thể thao, rèn luyện kỹ năng sống. Giáo viên đang dạy học tại các nhà trường không được dạy thêm ngoài nhà trường có thu tiền đối với học sinh mà giáo viên đó đang được nhà trường phân công dạy học theo kế hoạch giáo dục của nhà trường. Giáo viên thuộc các trường công lập không được tham gia quản lý, điều hành việc dạy thêm ngoài nhà trường nhưng có thể tham gia dạy thêm ngoài nhà trường.

Về vấn đề giám sát việc dạy thêm, học thêm, Thông tư quy định: Việc giám sát không chỉ có ngành giáo dục hay chính quyền địa phương, mà còn phải có giám sát toàn dân, của chính học sinh và phụ huynh trên cơ sở những quy định đã được ban hành.

Đối với dạy thêm, học thêm trong nhà trường, Thông tư mới hạn chế đối tượng được học thêm trong nhà trường gồm: Những đối tượng thuộc trách nhiệm của nhà trường và không thu tiền của học sinh: (i) Học sinh có kết quả học tập môn học cuối học kỳ liền kề ở mức chưa đạt; (ii) Học sinh được nhà trường lựa chọn để bồi dưỡng học sinh giỏi; (iii) Học sinh lớp

cuối cấp tự nguyện đăng ký ôn thi tuyển sinh, ôn thi tốt nghiệp theo kế hoạch giáo dục của nhà trường.

Về đối tượng người dạy: Thông tư mới quy định giáo viên thuộc các nhà trường không được dạy thêm ngoài nhà trường có thu tiền đối với học sinh mà giáo viên đó đang được nhà trường phân công dạy học theo kế hoạch giáo dục của nhà trường để hạn chế việc đưa học sinh ra ngoài dạy thêm.

Về kinh phí tổ chức dạy thêm, học thêm: 3 đối tượng này thuộc trách nhiệm của nhà trường phải bồi dưỡng, được đưa vào nội dung xây dựng kế hoạch giáo dục của nhà trường để đáp ứng mục tiêu giáo dục, bảo đảm quyền lợi của tất cả học sinh phải đáp ứng được yêu cầu cần đạt của chương trình và không thu tiền học của học sinh.

Bên cạnh đó, Thông tư quy định về việc xếp lớp, phân công giáo viên, xếp thời khóa biểu và tổ chức dạy thêm, học thêm phải bảo đảm yêu cầu sau: Lớp dạy thêm được xếp theo môn học đối với từng khối lớp; mỗi lớp có không quá 45 học sinh theo quy định của Điều lệ trường phổ thông; trong một tuần, mỗi môn học thêm không quá 2 tiết (để bảo đảm không vượt quá số tiết trung bình của các môn học theo quy định của chương trình giáo dục phổ thông); không xếp giờ dạy thêm xen kẽ với thời khóa biểu thực hiện chương trình chính khóa (để hạn chế tiêu cực bắt ép học sinh học thêm); không dạy thêm trước các nội dung so với phân phối chương trình môn học trong kế hoạch giáo dục của nhà trường.

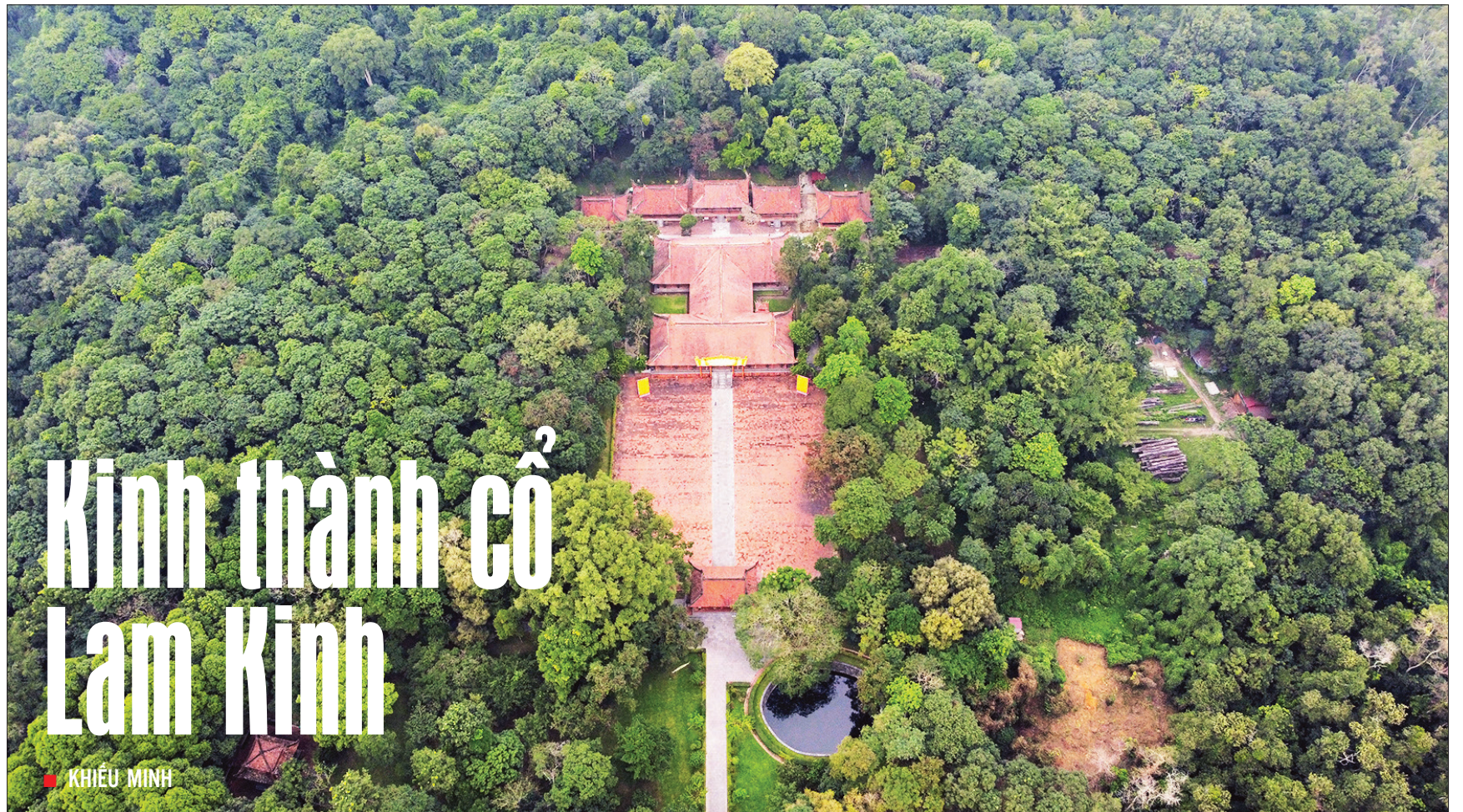
Các quy định như trên nhằm bảo đảm tăng cường trách nhiệm của nhà trường trong việc thực hiện đầy đủ yêu cầu cần đạt theo quy định của chương trình giáo dục phổ thông. Các trường có cơ hội dành quỹ thời gian và không gian chưa được khai thác hết để tổ chức các hoạt động giáo dục, rèn luyện kỹ năng sống, tổ chức hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục, thể thao... nhằm phát triển toàn diện học sinh; đồng thời, hạn chế được hành vi “ép buộc học sinh học thêm” gây bức xúc trong dư luận.

Theo Thông tư 29, các tổ chức, cá nhân được phép kinh doanh dạy thêm, học thêm và phải tăng cường công khai trên cổng thông tin điện tử của cơ sở dạy thêm hoặc niêm yết tại cơ sở dạy thêm về các môn học được tổ chức dạy thêm, học thêm; thời lượng dạy thêm của từng môn học theo từng khối lớp; địa điểm, hình thức, thời gian tổ chức dạy thêm, học thêm; danh sách người dạy thêm và mức thu tiền học thêm trước khi tuyển sinh các lớp dạy thêm, học thêm nhằm tăng cường sự giám sát của toàn dân và sự quản lý an toàn, an ninh của cấp xã đối với cơ sở dạy thêm.

Thông tư tăng trách nhiệm quản lý của hiệu trưởng đối với giáo viên thuộc sự quản lý của mình khi tham gia dạy thêm ngoài nhà trường bằng quy định: “Giáo viên đang dạy học tại các nhà trường tham gia dạy thêm ngoài nhà trường phải báo cáo với hiệu trưởng về môn học, địa điểm, hình thức, thời gian tham gia dạy thêm”.

Mức thu tiền học thêm ngoài nhà trường do thỏa thuận giữa cha mẹ học sinh, học sinh với cơ sở dạy thêm. Việc thu, quản lý, sử dụng tiền học thêm thực hiện theo quy định của pháp luật về tài chính, tài sản, kế toán, thuế và các quy định khác có liên quan.

Theo quy định của Thông tư mới, tổ chức, cá nhân tổ chức dạy thêm, học thêm ngoài nhà trường có thu tiền của học sinh phải đăng ký kinh doanh để chịu sự quản lý theo quy định của Luật Doanh nghiệp.

Di tích Lam Kinh nhìn từ trên cao.

Hoa văn thời Hậu Lê được thể hiện trên các công trình kiến trúc.

Bia đá Vĩnh Lăng có tuổi đời hơn 500 năm.

Cây ôi thiêng cạnh mộ Vua Lê Thái Tổ.

Tham quan di tích bằng xe điện.

Nằm trên địa bàn xã Xuân Lam (huyện Thọ Xuân, Thanh Hóa), Khu di tích quốc gia đặc biệt Lam Kinh mang giá trị văn hóa, kiến trúc đặc sắc của nhà Hậu Lê, triều đại hưng thịnh và tồn tại lâu nhất trong lịch sử các triều đại phong kiến Việt Nam. Theo sử liệu, sau 10 năm lãnh đạo cuộc khởi nghĩa Lam Sơn (1418 - 1428) đánh đuổi giặc Minh, Anh hùng dân tộc Lê Lợi lên ngôi Hoàng đế, đóng đô ở Đông Kinh (Thăng Long), lấy niên hiệu là Thuận Thiên. Đồng thời nhà vua cho xây dựng ở quê hương Lam Sơn một kinh thành mang tên Lam Kinh (còn gọi là Tây Kinh). Lam Kinh được xây dựng vào năm 1433 với nhiều lăng tẩm, bia ký... là nơi đức vua thực hiện các nghi thức tế lễ, bái yết tổ tiên và được coi là kinh đô thứ hai của nước Đại Việt.

Trải qua nhiều thế kỷ, đến năm 1994 Lam Kinh được trùng tu, phục hồi, tôn tạo nhiều hạng mục và trở thành điểm đến không thể thiếu trên hành trình tìm hiểu văn hóa lịch sử dân tộc của người dân cũng như du khách.

Đầu rồng trên chính điện.

Cây di sản đa - thị hơn 300 năm tuổi.

Giếng Ngọc hơn 500 tuổi tại khu di tích.

Cuộc dịch chuyển vì mưu sinh

■ DUYÊN DUYỀN, CẨM CHÂU

Kỳ 2: Đối tác đôi bên

Sự thiếu hụt lao động khiến doanh nghiệp đứng trước nguy cơ không kịp tiến độ sản xuất, còn những dịch vụ ăn theo công nhân lại vật lộn để duy trì hoạt động. Đây là bài toán khó không chỉ cho doanh nghiệp mà còn cho toàn bộ cộng đồng tại các khu công nghiệp.

Nhà thuê tạm qua tháng.

Tìm công nhân cho... phòng trọ

Trước đây, thay vì công nhân chủ động tìm việc, nay doanh nghiệp đi tìm công nhân. Chuỗi giá trị nhà máy - phòng trọ - công nhân, nay đang thiếu công nhân nên nhà máy đỏ mắt tìm trên mọi nẻo tìm kiếm lao động, chủ phòng trọ sốt ruột vì không người ở, phòng trọ nhanh xuống cấp. Chị Lê Thị Đào, sống cạnh Khu công nghiệp Bàu Bàng (Bình Dương) chia sẻ, những ngày gần đây, không chỉ các nhà máy lao đao vì thiếu công nhân, mà cả những người kinh doanh dịch vụ ăn theo công nhân cũng rơi vào tình trạng khó khăn. “Không có công nhân, hàng tạp hóa cũng ế, nhà trọ cũng ế. Tôi kinh doanh cả hai thứ đó nên cũng chán chường kém gì họ khi mất việc”, chị Đào nói.

Trong nỗ lực giúp các nhà máy tuyển lại lao động, chị Đào đã chủ động gọi về quê những công nhân từng làm việc ở đây. Dù nhà máy đưa ra nhiều ưu đãi như bố trí chỗ ở, ứng trước sinh hoạt phí, thậm chí có xe đưa đón, nhưng phần lớn đều từ chối. “Họ bảo ngại lên lại Bình Dương hay TP Hồ Chí Minh. Sau đợt sa thải năm ngoái, nhiều người đã tìm cách ổn định cuộc sống ở quê”, chị Đào cho biết thêm.

Không chỉ riêng Bình Dương, tại TP Hồ Chí Minh, các ngành sử dụng nhiều lao động phổ thông như dệt may, giày da, điện tử, thương mại dịch vụ, hay lưu trú ăn uống cũng đối mặt với tình trạng khó tuyển dụng. Khảo sát hơn 2.000 doanh nghiệp của Trung tâm Dự báo nhu cầu nhân lực và Thông tin thị trường lao động TP Hồ Chí Minh cho thấy, tỷ lệ lao động ngoại tỉnh chiếm đến 60% tại nhiều doanh nghiệp, nhưng việc thu hút lại những lao động này hiện rất khó khăn.

Điều này không chỉ gây áp lực lên doanh nghiệp trong việc duy trì sản xuất, mà còn ảnh hưởng nghiêm trọng đến hệ sinh thái dịch vụ phụ thuộc vào công nhân, từ quán ăn, nhà trọ, đến các cửa hàng tạp hóa. Nhiều chủ nhà trọ phải giảm giá thuê để giữ chân khách, trong khi các quán ăn ven khu công nghiệp vắng bóng khách hàng thường xuyên.

Lý giải nguyên nhân, chị Đào cho rằng, nhiều công nhân đã mất niềm tin vào sự ổn định của công việc tại các khu công nghiệp. Sau đợt sa thải hàng loạt, họ quay về quê làm các công việc tự do như bán hàng, làm nông hoặc lao động thời vụ, tuy thu nhập không cao nhưng ổn định hơn.

Chợ tạm của công nhân.

Vì đâu nên nổi?

Lúc công ty cần, họ tuyển rầm rộ. Nhưng khi gặp khó khăn, mình bị sa thải mà không có sự hỗ trợ lâu dài. Giờ tôi làm ở quê, thu nhập không cao nhưng ổn định hơn”, chị Nguyễn Thị Bé Em, công nhân Khu công nghiệp Bình Hòa (Châu Thành, An Giang) cho biết.

Chị Nguyễn Thị Bé Em mất việc trên TP Hồ Chí Minh, về quê, chị được tuyển dụng vào công ty may mặc gần nhà, làm được 6 tháng thì công ty cũ có gọi điện cho chị. Chị Bé Em cho hay: “Lương ở đây không bằng trên Sài Gòn nhưng bù lại được ở gần nhà ba má, tối tranh thủ chạy qua, sáng ghé lại thăm hỏi. An tâm mọi bề”.

Anh Lê Văn Hậu, 32 tuổi, người từng là công nhân giao hàng tại TP Hồ Chí Minh, giờ đây đã trở về quê nhà ở Đồng Tháp sau một năm thất nghiệp. “Hồi trước, nghĩ làm việc ở thành phố là bình thường. Lên đó, giao hàng mệt nhưng tiền kiếm được đều. Nhưng rồi, dịch bệnh xong lại tới đợt công ty cắt giảm người, tôi bỗng dưng mất việc. Từ đó, tôi chẳng còn dám nghĩ lên thành phố nữa”, anh Hậu kể.

Lần đầu tiên lên TP Hồ Chí Minh, anh Hậu từng xem đây là cơ hội thay đổi cuộc sống. Anh làm đủ mọi việc, từ bốc hàng ở chợ đầu mối, sửa điện trong các khu dân cư, đến chạy giao hàng cho các sàn thương mại điện tử. Nhưng công việc ở thành phố luôn biến động. Khi cần lao động, công ty hồi thúc tuyển người, nhưng khi gặp khó khăn, họ cắt giảm.

“Không chỉ tôi mà mấy anh em làm chung giờ cũng ngại quay lại. Chúng tôi sợ bị bỏ rơi khi không còn giá trị”, anh Hậu thở dài.

Không riêng gì anh Hậu, chị Võ Thị Lan và chồng Huỳnh Văn Được - chuyên sửa chữa nhà cửa ở Tiền Giang là lao động tự do, cũng có tâm trạng tương tự. “Trước kia, cứ ai gọi lên sửa nhà là tôi đi. Nhưng rồi nhiều lần làm xong, họ không thanh toán đúng hạn”, chị Lan nói.

Các công việc lao động phổ thông vốn được ví như những mao mạch vận hành nhịp sống đô thị: từ giao hàng, khâu vá, sửa chữa, đến buôn bán nhỏ lẻ. Nhưng giờ đây, với nhiều người lao động, giấc mơ thành phố không còn sức hấp dẫn. Họ nhận ra rằng cuộc sống ở quê dù thu nhập thấp hơn nhưng ổn định hơn.

Câu chuyện của anh Hậu và chị Lan và nhiều người khác, cho thấy những thay đổi trong tâm lý người lao động hiện nay. Thành phố từng là biểu tượng của cơ hội, nay lại trở thành nơi đầy bất ổn trong mắt nhiều người. Điều này không chỉ khiến các ngành nghề lao động phổ thông gặp khó khăn trong việc tuyển dụng mà còn đặt ra bài toán lớn cho sự phát triển bền vững của các đô thị.

Cuộc chơi đã đổi chiều

Những năm qua, TP Hồ Chí Minh từng là điểm đến lý tưởng của lao động nhập cư nhờ cơ hội việc làm dồi dào và mức thu nhập nhỉnh hơn so với tỉnh thành khác. Tuy nhiên, thực trạng giảm sút người nhập cư trong hai năm gần đây đã đặt ra những vấn đề đáng lo ngại không chỉ cho thành phố mà cả các doanh nghiệp và dịch vụ phụ trợ.

Theo tính toán thống kê của thành phố, số người nhập cư đến TP Hồ Chí Minh đã giảm mạnh trong năm 2022 và 2023. Tỷ lệ phát triển dân số cơ học lần đầu tiên thấp hơn tỷ lệ phát triển dân số tự nhiên. Nếu như giai đoạn 2015-2021, trung bình mỗi năm thành phố đón nhận 170 nghìn đến 180 nghìn người nhập cư, thì năm 2023 con số này chỉ còn 65 nghìn người.

Nhiều lao động chia sẻ rằng, họ không còn tha thiết lên thành phố làm việc vì đã trải qua trong các đợt cắt giảm lao động. Môi trường làm việc không bền vững, chi phí sinh hoạt đắt đỏ tại đô thị lớn, cùng với việc không còn niềm tin vào sự ổn định lâu dài đã khiến nhiều lao động lựa chọn ở lại quê nhà.

Sự thiếu hụt lao động khiến các doanh nghiệp sản xuất, đặc biệt trong các ngành cần nhiều nhân công như dệt may, giày da, điện tử gặp khó khăn. Nhiều doanh nghiệp phải giảm quy mô hoặc có kế hoạch di chuyển nhà máy về các tỉnh.

Lao động nhập cư không chỉ cung cấp nguồn nhân lực mà còn đóng góp lớn cho sự phát triển kinh tế-xã hội. Sự sụt giảm dân số nhập cư sẽ làm giảm động lực phát triển của thành phố, khiến các đô thị lớn sẽ trở nên kém năng động.

Để khắc phục tình trạng này, các doanh nghiệp và chính quyền cần có các chính sách thiết thực, TS Phạm Mỹ Văn, giảng viên Xã hội học, TP Hồ Chí Minh cho hay: “Cần xây dựng môi trường làm việc bền vững, bảo đảm các chính sách lao động ổn định, tránh cắt giảm đột ngột, và hỗ trợ người lao động khi doanh nghiệp gặp khó khăn. Cải thiện đời sống công nhân, hỗ trợ nhà ở, hỗ trợ giáo dục và y tế cho lao động nhập cư... là cách thu hút lao động”.

Thành phố cần nhận ra rằng lao động nhập cư chính là động lực quan trọng để duy trì sự phát triển. Việc cải thiện điều kiện làm việc và xây dựng niềm tin lâu dài sẽ giúp TP Hồ Chí Minh khôi phục vị thế là “miền đất hứa” cho người lao động.

(Còn nữa)

Anh Hậu chia sẻ thêm: “Ở quê, tôi nuôi vịt, làm thêm ruộng vườn, tuy cực nhưng chắc ăn. Thành phố giờ đông đúc, chi phí sống đắt đỏ mà rủi ro cao. Hết công việc, mình chỉ là người dư thừa”.

Vượt khó lo hoa đón xuân

HỒNG SƠN

Tết Nguyên đán Ất Ty 2025 đang đến gần. Trên những cánh đồng đào Nhật Tân hay "thủ phủ hoa" Mê Linh (Hà Nội), không khí lao động hối hả bao trùm. Các nhà vườn chạy đua với thời gian để kịp chuẩn bị cung ứng cây, hoa dịp Tết.

Bảo đảm lượng hoa cung ứng

Phường Nhật Tân, quận Tây Hồ (Hà Nội) nổi tiếng nhờ nghề trồng đào truyền thống, với hơn 800 hộ dân theo nghề. Năm nay, con bão số 3 và hoàn lưu bão gây thiệt hại nặng nề khiến 80/90 ha diện tích đất trồng đào bị ngập hoàn toàn. Hơn 20 nghìn gốc đào bị ngâm trong nước, ước tính tổng thiệt hại lên tới 85 tỷ đồng, gây khó khăn lớn cho người dân trong việc khắc phục, bảo đảm đủ cây cung cấp cho thị trường Tết.

Dù chưa đầy tháng nữa là đến Tết Nguyên đán nhưng nhiều chủ vườn vẫn chưa dám chắc chắn về thời điểm nở hoa do nhiều gốc cây bị ảnh hưởng chu trình phát triển. “Tầm này mọi năm đã xong công đoạn tuốt lá để bước vào giai đoạn chăm sóc cho cây ra hoa đúng hẹn. Nhưng năm nay không phải cây nào cũng có thể tuốt, buồn hơn là có nhà còn chẳng có cây nào để tuốt lá”, anh Nguyễn Văn Hưng (chủ vườn đào Mạnh Hưng) chia sẻ.

Đã 20 năm gắn bó với nghề trồng đào, bà Trần Kim Phượng (60 tuổi, Nhật Tân) cho biết, chưa bao giờ thấy căng thẳng và vất vả như năm nay. “Hầu hết các nhà vườn cũng đã sẵn sàng cung ứng cho Tết nhưng số lượng không thể dồi dào như mọi năm. Được cái năm nay thời tiết không quá lạnh, nhiệt độ nóng hơn, hy vọng cây sẽ ra hoa ổn hơn”, bà Phượng giải bày.

Tại thủ phủ hoa Mê Linh (Hà Nội), đây cũng là thời điểm tất bật của người dân khi phải chăm bón từng gốc hoa, canh thời tiết trở lạnh để bảo đảm số lượng hoa cũng như thời điểm ra hoa

Số lượng đào năm nay ít hơn năm ngoái song vẫn bảo đảm nguồn cung cho dịp Tết.

Về chất lượng, đào Nhật Tân vẫn giữ được danh tiếng “xứ trồng đào” vốn có khi bảo đảm đầy đủ các chủng loại như đào huyền, đào bích, đào phai 5 cánh, đào thất thốn... đáp ứng nhu cầu thị trường. Cảnh đào vẫn nhiều nụ nhiều lộc, bông đào to, bung nở rực rỡ. Các dáng đào được ưa chuộng nhiều nhất vẫn là dáng long phụng, long thẳng, phu thê, dáng huyền, dáng song thụ...

đúng dịp Tết. Tại Mê Linh, diện tích lớn được trồng là giống hoa hồng, hoa lay on, hoa cúc... Đây đều là những loài hoa có thể canh được ngày bung nở tuy nhiên đối với thời tiết năm nay thì vẫn khó nói. Anh Trần Ngọc Ánh, chủ vườn hoa Ánh Ngọc cho biết, năm nay thời tiết lạnh sâu về đêm và khô, ngày lại nắng hanh, ít mưa khiến hoa có thể khó nở đúng dịp Tết.

Giá cả có điều chỉnh

Thị trường cây cảnh năm nay dự báo có sự tăng giá do ảnh hưởng của thiên tai, đặc biệt là đào ở Nhật Tân. Số lượng cây không được dồi dào như mọi năm khiến giá thành sẽ tăng từ vài trăm đến vài triệu đồng.

Từ những gốc cây hồng không phục hồi được tán, người dân Nhật Tân đã trồng dáng đào bonsai nhằm tận dụng tối đa những gốc đào còn lại. Anh Hưng cho biết, nói chung giá sẽ nhỉnh hơn, song vẫn phải đúng với mặt bằng, không thể đội giá lên quá cao. Thí dụ, năm ngoái trung bình giá dao động từ 1,5-2,5 triệu đồng tùy từng kích thước cây lớn từ 1,8 m trở lên, thì năm nay, sẽ khoảng 1,6-3 triệu đồng/cây. Ngoài ra, nhiều người vẫn lựa chọn thuê cây chơi Tết thì giá sẽ “mềm” hơn chút khoảng 3-8 triệu đồng/tháng tùy gốc, song phải giữ hơn để trả lại nhà vườn chăm sóc tiếp.

Tại chợ hoa Quảng Bá (Tây Hồ, Hà Nội) đã có nhiều tiểu thương mang

đào nở sớm xuống phố. Những cành đào nhỏ chỉ từ 1-1,5 m đã có hoa phục vụ người dân chơi Tết sớm, giá dao động từ 200-450 nghìn đồng. Những cây quất nhỏ (quất mini) được đánh sẵn lên chậu có giá từ 250 nghìn đồng tùy kích cỡ. Dọc đường Tố Hữu (Nam Từ Liêm, Hà Nội), hàng loạt gốc đào lâu năm đã được vận chuyển lên chậu, có giá từ 3 triệu đồng đến 10 triệu đồng tùy kích cỡ gốc.

Thị trường cây cảnh chơi Tết năm 2025 chứng kiến sự đa dạng hóa đáng kể về chủng loại. Bên cạnh những loại cây quen thuộc như đào, quất, mai vàng, người tiêu dùng ngày càng ưa chuộng các loại cây cảnh mini, bonsai, cây phong thủy và các giống hoa mới lạ, đây cũng là cơ hội cho nhiều nhà vườn tại Nhật Tân tận dụng thời gian phục hồi gốc đào có thể trồng nhiều giống mới cải thiện thu nhập. Mặc dù giá cả có sự biến động so năm trước, tuy nhiên nhìn chung vẫn vừa vặn với mức chi trả của người mua, thuận cho người bán không lâm vào cảnh gồng lỗ.

Chuyện THƯỜNG NGÀY

Càng gần đến Tết Nguyên đán, thị trường tiêu dùng càng sôi động. Đây cũng là thời điểm mà các loại hàng hóa tiêu dùng, đặc biệt là thực phẩm ăn uống được tung ra thị trường. Bên cạnh những cơ sở sản xuất uy tín, không ít mặt hàng được sản xuất theo kiểu gia đình, thiếu kiểm định, thậm chí sản xuất trong điều kiện mất an toàn vệ sinh thực phẩm.

Nói điều này, nhiều người sẽ cho rằng chủ quan, “vơ đũa cả nắm”. Nhưng thực tế, mới đây, khi đoàn kiểm tra liên ngành ra quân kiểm tra hàng hóa phục vụ Tết Ất Ty 2025, thì đã phát hiện nhiều cơ sở sản xuất không bảo đảm an toàn thực phẩm. Đơn cử như tại Hà Nội, khi kiểm tra một cơ sở bánh cốm gia truyền có tiếng, đoàn kiểm tra liên ngành phát hiện cơ sở này sản xuất bánh trong khu bếp gia đình, dụng cụ sơ chế, chế biến cáu bẩn. Nhà vệ sinh nằm ngay trong khu vực sơ, chế biến. Đoàn còn phát hiện côn trùng, phân động vật trong khu sản xuất của thương hiệu bánh cốm nổi tiếng này.

Bảo đảm an toàn thực phẩm cuối năm

THANH XUÂN

Với các loại thực phẩm được mua nhiều trong dịp cuối năm như giò, chả cũng hết sức đáng lo. Tại Đà Nẵng mới đây, khi kiểm tra tại cơ sở sản xuất chả ở phường Hòa An, quận Cẩm Lệ, cơ quan chức năng phát hiện gần 1 tấn chả các loại (chả bò, chả heo, chả da heo, sớ chả này đều dương tính với hàn the (Natri Borat). Có thể kể thêm nhiều cơ sở sản xuất thực phẩm không đạt chất lượng, thậm chí sử dụng những loại hóa chất độc hại gây nguy hiểm tới sức khỏe người tiêu dùng. Chẳng hạn, 6 cơ sở sản xuất giò chả tại TP Buôn Ma Thuột (Đắk Lắk) đã sử dụng hóa chất 6-Benzylaminopurine.

Làm sao để mua được thực phẩm sạch là câu hỏi khá “đau đầu” đối với các bà nội trợ. Bởi kinh nghiệm hay tin tưởng vào người bán hàng, nơi mua hàng vẫn là chưa đủ. Nhìn qua thấy đẹp, ăn thử thấy ngon, nhưng phía sau, sản phẩm được sản xuất như thế nào, sử dụng nguyên liệu gì thì người tiêu dùng rất khó để nhận biết, phát hiện.

Do đó, tăng cường kiểm tra, kiểm soát thực phẩm là vấn đề cần được cơ quan chức năng thường xuyên kiểm tra, xử lý các đối tượng vi phạm để làm gương. Các địa phương cũng cần đặt mối quan tâm tới các cơ sở sản xuất hàng tiêu dùng, thực phẩm không chỉ trong dịp cuối năm, giáp Tết mà cần có kế hoạch thường xuyên, đột xuất. Thậm chí kiểm tra liên tục để các cơ sở làm ẩu, làm sai dù có muốn che giấu cũng không được và buộc phải thay đổi nếu muốn tồn tại.

An toàn vệ sinh thực phẩm là yêu cầu quan trọng để bảo đảm sức khỏe người tiêu dùng. Việc kiên quyết xử lý những vi phạm an toàn vệ sinh thực phẩm cần được cơ quan chức năng quan tâm, đẩy mạnh và có chế tài đủ mạnh. Có như vậy, mới ngăn chặn được những cơ sở sản xuất coi thường sức khỏe người dân; phòng, chống được việc sản xuất và cung cấp ra thị trường những loại thực phẩm kém chất lượng, gây ảnh hưởng tới sức khỏe người tiêu dùng...

Cảnh giác “bẫy” lừa đảo trực tuyến

■ THÁI DỪNG

Theo Hiệp hội An ninh mạng quốc gia, năm 2024, người dân, doanh nghiệp đã bị các đối tượng tội phạm công nghệ cao lừa đảo số tiền lên đến 18.900 tỷ đồng. Thống kê cho thấy, cứ 220 người dùng thiết bị thông minh thì có một người bị “sập bẫy” lừa đảo.

Nhân viên Ngân hàng thương mại cổ phần quân đội hướng dẫn người dân sử dụng tài khoản ngân hàng an toàn.

Ảnh: NAM ANH

Chiêu thức tinh vi

Lừa đảo trực tuyến đang ám ảnh nhiều người dân và doanh nghiệp. Đặc biệt vào dịp cuối năm, khi các giao dịch diễn ra thường xuyên hơn thì nguy cơ tấn công mạng, lừa đảo cũng nhiều hơn. Các hình thức khiến người dân dễ dính bẫy nhất là dụ dỗ tham gia các đầu tư ảo, hứa hẹn lợi nhuận cao; giả mạo danh tính cơ quan, tổ chức; lừa thông báo trúng thưởng, khuyến mãi lớn.

Đơn cử như vụ việc liên quan đến Phó Đức Nam. Đối tượng này đã kỳ công xây dựng hình ảnh một “chuyên gia tài chính” thành đạt trên mạng xã hội khiến hàng nghìn người tin tưởng đổ tiền tham gia vào các dự án tài chính do chính y tự dựng lên. Theo đó, từ năm 2019, Phó Đức Nam đã lập các nhóm kín trên các nền tảng như Zalo, Telegram và Viber, mời gọi người dân tham gia vào các sàn giao dịch chứng khoán giả mạo. Từ số tiền nhỏ ban đầu, đối tượng đã dẫn dụ các nạn nhân đầu tư số tiền lớn hơn. Đến khi bị khởi tố, tổng số tiền mà băng nhóm này thực hiện giao dịch lên tới hơn 5.200 tỷ đồng.

Những năm gần đây, sự phát triển của trí tuệ nhân tạo càng khiến các hoạt động lừa đảo, rửa tiền... có xu hướng gia tăng nhanh chóng với tính chất phức tạp hơn rất nhiều. Theo các chuyên gia, tại Việt Nam, các vụ lừa đảo lợi dụng trí tuệ nhân tạo đã tăng tới hơn ba nghìn vụ trong giai đoạn 2022-2023. Hình thức phổ biến mà các đối tượng thường thực hiện như deepfake (giả giọng nói và hình ảnh “chính chủ” giống như thật với chất lượng cao) để lừa tiền, thao túng hành vi... Đáng nói, không chỉ các cá nhân, mà các tổ chức tài chính, ngân hàng vốn được bảo mật kỹ lưỡng cũng nằm trong tầm ngắm của những đối tượng này.

Chủ động nhận diện các tình huống lừa đảo

Đại tá Lê Quang Đạo, Phó Giám đốc Công an Thành phố Hồ Chí Minh cho biết, tình hình tội phạm sử dụng internet lừa đảo chiếm đoạt tài sản trên không gian mạng ngày càng gia tăng, diễn biến phức tạp. Chỉ trong chín tháng đầu năm 2024, các đơn vị chức năng đã tiếp nhận tới 461 vụ việc liên quan đến lừa đảo với tổng số tiền

thiệt hại lên tới gần 1.000 tỷ đồng. Trong số này, các cơ quan chức năng đã khởi tố 242 vụ án. Một loại hình tội phạm mới đang diễn ra và có xu hướng lan rộng là kêu gọi đầu tư vào các dự án crypto, tiền ảo, tiền mã hóa, giao dịch trên các nền tảng trái phép. Rất nhiều khuyến cáo đã được các cơ quan chức năng đưa ra nhưng nhiều người vẫn hám lợi để rơi “sập bẫy” của các đối tượng lừa đảo.

Thượng tá Đới Ngọc Thắng, Phó Trưởng phòng Cảnh sát hình sự Công an Thành phố Hồ Chí Minh cho biết, việc điều tra, phá án các vụ lừa đảo trực tuyến còn gặp nhiều khó khăn. Nguyên nhân do nhiều đối tượng chính điều hành là người nước ngoài câu kết với đối tượng ở Việt Nam để thiết lập mạng lưới hoạt động. Băng nhóm này dù cùng tổ chức nhưng thực hiện nhiệm vụ riêng rẽ và không biết thông tin của nhau. Thêm nữa, các nạn nhân bị lừa đảo trực tuyến cũng không thể mô tả đặc điểm nhận dạng, cung cấp thông tin lai lịch đối tượng nghi vấn cho cơ quan điều tra nên việc truy xét đối tượng theo các biện pháp nghiệp vụ vẫn còn nhiều khó khăn.

Chuyên gia công nghệ Ngô Minh Hiếu, Giám đốc Dự án Phòng, chống lừa đảo trên không gian mạng đánh giá, việc nhận thức và chủ động với các phương thức, tình huống mà các đối tượng sử dụng là cách để hạn chế đến mức thấp nhất việc “sập bẫy” lừa đảo. Khi gặp các tình huống lừa đảo trực tuyến, cá nhân, doanh nghiệp cần bình tĩnh để kiểm chứng, đối chiếu với các thông tin chính thống nhằm tránh tình trạng “tiền mất tật mang”.

Theo Thượng tá Đới Ngọc Thắng, thời gian tới cần có sự phối hợp chặt chẽ hơn nữa của các ngân hàng với cơ quan công an để phong tỏa, ngăn chặn ngay tài khoản mà bị hại chuyển tiền và tiến hành ngay các biện pháp truy xét. Đồng thời, người dân cũng cần phải nâng cao nhận thức, tự biết bảo vệ mình, bớt hám lợi để tránh “sập bẫy” lừa đảo.

Năm 2023, tổng thiệt hại từ các hình thức lừa đảo trực tuyến trên thế giới vào khoảng 12,5 tỷ USD, tăng hơn 20% so năm 2022. Đặc biệt, con số này đã tăng gấp đôi so năm 2021.

NHÌN THẲNG, NÓI THẬT

Hạn chế tình trạng đào đường dịp Tết

BẠN ĐỌC VIẾT:

Phùng Nhật Linh

(Quận Hà Đông, thành phố Hà Nội)

Nhiều năm nay, câu nói châm biếm nhưng cũng ngậm ngùi trên đã không còn xa lạ với người dân Thủ đô. Mỗi dịp xuân về, nhà nhà, người người lại phải chứng kiến cảnh đường phố, vỉa hè bị đào xới ngổn ngang.

Chinh trang đô thị là điều cần làm, nhưng làm thế nào để hạn chế đến mức thấp nhất ảnh hưởng tiêu cực thì bao năm qua vẫn chưa thể xử lý dứt điểm. Gần Tết Nguyên đán, lưu lượng giao thông tăng lên, việc buôn bán của người dân cũng tới đỉnh điểm. Thế nhưng, tình trạng dưới đường thì cày xới, trên vỉa hè lát mãi không xong đã khiến không ít hộ kinh doanh rơi vào tình trạng “dở khóc dở cười”. Ở nhiều tuyến phố, người dân được phổ biến rằng, công tác duy tu, sửa chữa lòng đường, vỉa hè sẽ được gói gọn trong tháng 11. Tuy nhiên, trong những ngày đầu của năm mới 2025, không ít địa điểm vẫn tồn tại tình trạng ngổn ngang.

Điều đáng nói ở đây là sự thiếu chặt chẽ trong phối hợp triển khai công tác chinh trang đô thị giữa các đơn vị thi công. Chính vì nguyên nhân này mà đôi khi doanh nghiệp lát vỉa hè phải bỏ dở công trình để chờ nhà thầu, đơn vị làm đường ống nước, đường cáp điện, internet... Kết quả của bất cập nêu trên là những hố ga hở để chông chөр hằng tháng trời, tiềm ẩn hiểm nguy cho người đi bộ, nhất là trẻ em; các chông đá lát, cát sỏi dầm dãi nắng mưa gây bụi bặm, ô nhiễm; đường sá lổn nhổn, chỗ trời chỗ sụt cộng thêm phế liệu xây dựng xếp bừa bãi...

Đã đến lúc bỏ qua việc nhắc nhở, đôn đốc để đưa ra những chế tài xử lý nghiêm khắc nhằm nâng cao trách nhiệm của các đơn vị, cơ quan liên quan đến công tác chinh trang đô thị. Từ đó, tránh để tình trạng đường phố, vỉa hè bị cày xới rồi “mặc kệ” gây bức xúc trong nhân dân.

HÃY GỬI CHO CHÚNG TÔI Ý KIẾN CỦA BẠN THEO ĐỊA CHỈ: BAN BIÊN TẬP BÁO THỜI NAY - MỤC NHÌN THẲNG - NÓI THẬT - SỐ 71, HÀNG TRỐNG, HOÀN KIẾM, HÀ NỘI. ĐIỆN THOẠI: 024.39381384, EMAIL: diendan.thoinay@gmail.com

Vinh danh 29 doanh nghiệp đạt giải Thương hiệu Vàng TP Hồ Chí Minh

Giải thưởng “Thương hiệu Vàng TP Hồ Chí Minh” lần thứ 5 năm 2024 đã tôn vinh 29 doanh nghiệp xuất sắc trong các lĩnh vực cơ khí, sản xuất hàng tiêu dùng, chế biến thực phẩm, dịch vụ và thương mại.

Các doanh nghiệp được vinh danh đã đạt được những thành tựu nổi bật với tổng doanh thu hơn 160 nghìn tỷ đồng, tạo việc làm cho hơn 57 nghìn lao động và đóng góp gần 9.000 tỷ đồng vào ngân sách nhà nước. Đặc biệt, đây là những doanh nghiệp đã có nhiều nỗ lực trong đổi mới sáng tạo, áp dụng công nghệ mới, chuyển đổi số và thực hiện chuyển đổi xanh, đồng thời tích cực tham gia vào các hoạt động xã hội.

Trong 29 doanh nghiệp được vinh danh, có 3 doanh nghiệp đạt giải lần đầu và 19 doanh nghiệp đạt giải lần thứ ba, cho thấy sự ổn định và phát triển mạnh mẽ của các thương hiệu tại TP Hồ Chí Minh.

29 doanh nghiệp đạt giải Thương hiệu Vàng TP Hồ Chí Minh.

Ngoại giao kinh tế đem lại hiệu quả thiết thực

■ Bài và ảnh: HÀ HỒNG HÀ

Hoạt động ngoại giao kinh tế trong thời gian qua góp phần thiết thực thu hút đầu tư nguồn vốn FDI vào tỉnh Vĩnh Phúc. Nhiều nhà đầu tư cam kết ở lại lâu dài bằng những đóng góp xã hội tích cực.

Chủ tịch UBND tỉnh Trần Duy Đông chứng kiến lễ ký thỏa thuận hợp tác giữa Tập đoàn CNC Tech và Công ty cổ phần Signetics.

Năm 2024 có rất nhiều tập đoàn, doanh nghiệp đến Vĩnh Phúc tìm hiểu chính sách đầu tư, thủ tục đầu tư như: Tập đoàn Young Poong, Quỹ đầu tư META, Công ty Grandway Singapore. Một số nhà đầu tư chiến lược để xuất hỗ trợ, hợp tác với tỉnh như: Tổ hợp Samsung Việt Nam, Signetics Hàn Quốc, Công ty cổ phần T&Y SuperPort. Gần đến cuối năm có thêm hàng chục tập đoàn, doanh nghiệp lớn gấp gáp lãnh đạo tỉnh như Tập đoàn VPV, Tập đoàn Samsung, Công ty TNHH iMarketVietnam, Tập đoàn KinderWorld, Công ty SK Hàn Quốc ...

Bên cạnh đó, tỉnh đã ký Bản ghi nhớ hợp tác đầu tư với công ty Signetics. Công ty Signetics đã ký

Đến nay, tỉnh Vĩnh Phúc có 480 dự án FDI với tổng vốn đầu tư hơn 8,4 tỷ USD. Thu hút đầu tư năm 2024 tăng cả về số lượng dự án và nguồn vốn đăng ký ở khu vực đầu tư trực tiếp nước ngoài.

thỏa thuận với Tập đoàn CNC Tech triển khai dự án nhà máy bán dẫn tại tỉnh tổng mức đầu tư hơn 100 triệu USD. Công ty Polaris Việt Nam khánh thành nhà máy sản xuất mô-tô, xe máy với tổng mức đầu tư hơn 40 triệu USD, công suất dự kiến khoảng 30.000 sản phẩm/năm. Trong năm qua lãnh đạo tỉnh đón tiếp và làm việc với nhiều đại sứ các nước, các đoàn khách quốc tế như Hiệp hội Xúc tiến thương mại tỉnh Akita, Nhật Bản; Đoàn chính quyền và doanh nghiệp tỉnh Tochigi, Nhật Bản.

UBND tỉnh Vĩnh Phúc chỉ đạo sát sao các hoạt động thu hút đầu tư, xúc tiến thương mại nhằm thu hút các nguồn lực cho phát triển. Tỉnh tranh thủ các diễn đàn song phương, đa phương để tham gia xúc tiến kinh tế, thương mại, đầu tư, du lịch, đồng thời quảng bá về môi trường đầu tư thông thoáng, thu hút sự quan tâm của nhiều nhà đầu tư. Sở Ngoại vụ đóng vai trò cầu nối cho các doanh nghiệp đến từ các địa phương có quan hệ hợp tác hữu nghị với Vĩnh Phúc.

Ông Nguyễn Việt Hưng, Giám đốc Sở Ngoại vụ nhấn mạnh: Ngoại

giao kinh tế tiếp tục là trụ cột chính và là mục tiêu ưu tiên của công tác đối ngoại. Hằng năm, Sở tham mưu UBND tỉnh cho phép các đoàn đi xúc tiến đầu tư, học tập kinh nghiệm, tham gia các hội chợ triển lãm quốc tế ở nước ngoài quảng bá hình ảnh của tỉnh nhà ra bạn bè quốc tế.

Đa dạng hóa hợp tác quốc tế

Thời gian qua, Sở Ngoại vụ Vĩnh Phúc chủ động phối hợp với đại sứ quán các nước tìm hiểu về các địa phương có đặc điểm tương đồng với tỉnh Vĩnh Phúc, tham mưu cho tỉnh ký kết các thỏa thuận hợp tác. Thực hiện các thỏa thuận đã ký, tỉnh Vĩnh Phúc đang triển khai các nội dung hợp tác với tỉnh Chungcheongbuk của Hàn Quốc, tỉnh Akita và tỉnh Tochigi của Nhật Bản; tỉnh Pernik của Bungari, vùng Toscana của Italia. Vĩnh Phúc cũng gìn giữ và phát triển toàn diện quan hệ truyền thống đặc biệt với các tỉnh bắc Lào, đặc biệt là tỉnh Luông-Nậm-Thà. Tháng 9/2024, tỉnh đã tham mưu để xuất ký kết Bản ghi nhớ về trao đổi hợp tác với tỉnh Mayabeque của Cuba nhân chuyến thăm cấp nhà nước của lãnh đạo Đảng, Nhà nước ta.

Những nỗ lực đó bước đầu đem hoa kết trái cho tỉnh Vĩnh Phúc. Tỉnh Chungcheongbuk (Hàn Quốc) đã có nhiều công ty xây dựng nhà máy tại Vĩnh Phúc. Tập đoàn Piaggio thuộc vùng Toscana liên tục mở rộng sản xuất và tăng tổng mức đầu tư lên 165 triệu USD.

Tính đến tháng này, trên địa bàn tỉnh đang có 10 tổ chức phi chính phủ nước ngoài được triển khai trong các lĩnh vực bảo tồn động vật hoang dã, tài chính vi mô phát triển nông thôn tổng hợp, giáo dục y tế. Tỉnh đã thành lập được 13 tổ chức đảng trong các doanh nghiệp FDI, tạo được sự tin tưởng về chính trị cao với đối tác nước ngoài. Phát biểu ý kiến tại lễ thành lập Chi bộ đảng công ty, ông Lim Chae Yong, Tổng Giám đốc Công ty TNHH Vina Korea (Hàn Quốc) cam kết tạo điều kiện thuận lợi cho Chi bộ và tổ chức Công đoàn hoạt động. Tỉnh Vĩnh Phúc còn hợp tác trong nhiều lĩnh vực khác như sản xuất nông nghiệp, đào tạo cán bộ, giao lưu văn hóa với các nước.

Trong cuộc làm việc mới đây với lãnh đạo tỉnh Vĩnh Phúc, ông Koji Sugita, Tổng Giám đốc Công ty Honda Việt Nam (Nhật Bản) cảm ơn tỉnh Vĩnh Phúc luôn quan tâm, hỗ trợ để công ty không ngừng phát triển, giúp công ty triển khai chiến lược từ sản xuất các dòng xe động cơ xăng sang xe lai giữa xe xăng và xe điện.

Sau nhiều năm, không ít doanh nhân nước ngoài trở thành những người bạn thân thiết của Vĩnh Phúc. Ông Lee Jong Young, Tổng Giám đốc Công ty TNHH Jahwa Vina (Hàn Quốc) cùng công ty đồng hành với Quỹ Bảo trợ trẻ em tỉnh, hỗ trợ hơn 4 tỷ đồng xây dựng 36 nhà tình thương. Ông Han Jung Ho, Tổng Giám đốc Công ty TNHH Youngpoong Electronics Vina, Chủ tịch Hiệp hội doanh nghiệp Hàn Quốc tại Vĩnh Phúc tích cực làm cầu nối giữa tỉnh với các doanh nghiệp Hàn Quốc.

Các hoạt động ngoại giao kinh tế được đẩy mạnh và đạt được kết quả quan trọng, góp phần nâng cao vị thế, hình ảnh của Vĩnh Phúc. Chủ tịch UBND tỉnh Trần Duy Đông khẳng định: Vĩnh Phúc không ngồi chờ các nhà đầu tư đến mà chủ động mời gọi các nhà đầu tư có năng lực, uy tín. Kết quả thu hút đầu tư vốn FDI năm 2024 đạt 637,3 triệu USD là tín hiệu cho thấy Vĩnh Phúc vẫn là điểm đến hấp dẫn của nhà đầu tư nước ngoài.

BẮT MẠCH THỊ TRƯỜNG

Tiếp tục cạnh tranh giá

■ THÁI CA

Cuộc cạnh tranh giữa các sàn thương mại điện tử (TMĐT) trong năm 2025 nhiều khả năng vẫn sẽ nằm ở giá cả của sản phẩm. Bởi lẽ, khi kinh tế vẫn đang đối mặt nhiều thách thức, người tiêu dùng có xu hướng thắt chặt hoặc chọn lọc chi tiêu thì giá sẽ là tiêu chí hàng đầu. Thử quan sát hoạt động của Tiki, sàn TMĐT có xu hướng "thắt lưng buộc bụng" trong khoảng hai năm qua, sẽ thấy bên cạnh việc triển khai các giải pháp như trợ lý cá nhân, bán trực tuyến, nhưng chăm sóc không khác gì trực tiếp, thì cuối cùng cũng phải tiếp tục tìm cách giảm phí giao hàng, giảm giá.

Nhóm 3 sàn TMĐT lớn hiện nay là Shopee, TikTokShop, Lazada cũng

sẽ có động thái tương tự và tất nhiên quy mô cũng lớn hơn. Tuy nhiên, cuộc chiến giá trong năm 2025 sẽ có ít nhất hai điểm khác biệt cơ bản so với thời gian trước. Thứ nhất, các chương trình khuyến mãi lớn vẫn... lớn nhưng sẽ theo thời điểm nhất định và không còn tràn lan như trước. Các sàn sẽ phải tính toán để các chương trình khuyến mãi lớn đem lại doanh số lớn tương ứng vừa để bảo đảm nguồn thu cho sàn, vừa bảo đảm cho đối tác có doanh số.

Mà muốn điều này thì không phải cứ giảm giá là bán được hàng mà còn là cuộc chiến về công nghệ, vận hành, thuật toán của các sàn trong việc tiếp

cận người dùng. Hiện nay, chỉ cần người dùng quan tâm đến sản phẩm nào thì sản phẩm đó hoặc các mặt hàng tương tự gần như "đeo bám" khách hàng qua nhiều cách khác nhau cho đến khi chịu "chốt đơn" thì thôi. Trong trường hợp này, công nghệ sẽ được sử dụng để tối ưu hóa việc giảm giá, tức là làm sao để người mua cảm thấy sản phẩm mình mua có giá tốt nhất. Thậm chí từ chỗ mua đủ nhu cầu chuyển thành mua vượt cả nhu cầu.

Thứ hai, phí giao hàng, vốn đóng vai trò quan trọng trong giá sản phẩm (giao đến tận tay). Cần biết rằng, giá sản phẩm riêng, phí giao hàng riêng, nhưng người mua thì trả tiền cả hai nên tất nhiên ai cũng muốn phí giao hàng ở mức thấp nhất. Hiện nay những sàn lớn như Shopee hay Lazada đều tổ chức hệ thống người giao hàng riêng cho mình như SPX

của Shopee hay Lex của Lazada cũng giống như TikiNow của Tiki và nhờ vậy mà tốc độ xử lý và bảo đảm đơn hàng từ chất lượng đến thời gian sẽ nâng cao. Nhìn rộng hơn thì đây là cách thức tối ưu cho sản phẩm giá rẻ là một lẽ, nhưng tốc độ giao hàng phải nhanh và thậm chí có người nói vui là phải nhanh đến mức khách chưa kịp suy nghĩ, đối ý thì hàng đã đến tay. Tốc độ giao hàng nhanh thậm chí còn có thể gây ra chứng nghiện mua sắm trực tuyến, cũng giống như... bà nội trợ đi siêu thị hay đi chợ hằng ngày, tất nhiên điều này có lợi cho bên bán.

Nói tóm lại, có thể thấy cuộc đấu của các sàn TMĐT năm nay sẽ tiếp tục xoay quanh việc cải tiến những hoạt động cốt lõi trong vận hành từ việc tiếp cận người mua, đến khâu vận chuyển sao cho người mua có cảm giác rẻ nhất, được phục vụ tốt nhất.

Đầu tư công “chạy nước rút”

TÙY ANH

Hiện nay, tiến độ giải ngân vốn đầu tư công vẫn chưa khả quan, trong khi quỹ thời gian để đạt mục tiêu giải ngân hơn 95% theo kế hoạch năm 2024 hết tháng 1/2025) ngày càng thu hẹp. Thực tế này đòi hỏi các bộ, ngành và địa phương phải đẩy mạnh tốc độ, nhằm bảo đảm kết quả tốt nhất.

Tính đến ngày 30/11/2024, kết quả giải ngân vốn đầu tư công đạt 410.953 tỷ đồng.

Ảnh: GIAO THÔNG

Theo báo cáo mới nhất của Bộ Tài chính, tính đến ngày 30/11/2024, kết quả giải ngân vốn đầu tư công đạt 410.953 tỷ đồng, tương đương 54,8% kế hoạch và 60,43% kế hoạch Thủ tướng Chính phủ giao (trong khi cùng kỳ năm 2023, tỷ lệ này lần lượt là 59,4% và 65,1%). Bộ Tài chính cho biết, mặc dù tỷ lệ giải ngân vốn ngân sách trung ương cao hơn cùng kỳ năm 2023, song giải ngân nguồn vốn ngân sách địa phương lại thấp hơn.

Dồn lực cho “chặng nước rút”

Điểm đáng ghi nhận là có 16/46 bộ, cơ quan trung ương và 37/63 địa phương đạt tỷ lệ ước giải ngân (so với tổng kế hoạch) cao hơn bình quân chung cả nước. Ngược lại, 30/46 bộ, cơ quan trung ương và 26/63 địa phương lại có tỷ lệ thấp hơn mức bình quân. Đáng chú ý, một số cơ quan trung ương giải ngân bằng 0% hoặc rất thấp; một số địa phương chỉ đạt dưới 50%.

Hiện nay, các bộ, ngành và địa phương đang dồn sức cho “chặng nước rút”, đẩy nhanh tiến độ giải ngân vốn đầu tư công, hướng tới mục tiêu hoàn thành 95% kế hoạch vốn được giao. Dù chưa cập nhật số liệu giải ngân tháng 12/2024 (thường cao hơn các tháng trước nhờ quyết toán nhiều hạng mục) và vốn năm 2024 còn được phép giải ngân đến cuối tháng 1/2025 (thêm 1 tháng gia hạn), nhưng khả năng hoàn thành mục tiêu 95% vẫn rất khó.

Trước bối cảnh này, Thủ tướng Chính phủ đã lập các tổ công tác do các Phó Thủ tướng phụ trách, trực tiếp chỉ đạo và đôn đốc tiến độ giải ngân vốn đầu tư công. Các thành viên Chính phủ cũng làm việc cùng các địa

phương để rà soát và tháo gỡ những vướng mắc cụ thể.

Theo đó, Bộ Giao thông vận tải, đơn vị quản lý nguồn vốn đầu tư quy mô lớn, yêu cầu các chủ đầu tư đẩy nhanh thi công các hạng mục bổ sung (như hệ thống giao thông thông minh, trạm thu phí...) trong tháng 12/2024 để có cơ sở giải ngân; đồng thời sớm hoàn thiện thủ tục hoàn công, thanh quyết toán dự án, hỗ trợ tiến độ giải ngân vốn năm 2024.

Với dự án đường cao tốc bắc - nam giai đoạn 2021-2025 và một số tuyến cao tốc trục ngang (Biên Hòa - Vũng Tàu, Khánh Hòa - Buôn Ma Thuột...) đang thi công, Bộ Giao thông vận tải tiếp tục phối hợp với địa phương để giải quyết triệt để các vướng mắc về giải phóng mặt bằng, di dời công trình hạ tầng kỹ thuật, đồng thời đẩy nhanh cấp phép khai thác mỏ vật liệu. Nguyên tắc “tạm ứng, nghiệm thu, thanh toán ngay khi có khối lượng” cũng được áp dụng, giúp sử dụng hiệu quả nguồn vốn đã phân bổ.

Tại Nghệ An, UBND tỉnh yêu cầu người đứng đầu các sở, ban, ngành, địa phương và chủ đầu tư dồn lực cho nhiệm vụ giải ngân vốn đầu tư công năm 2024, phân rõ người - việc - trách nhiệm - tiến độ - kết quả, thúc đẩy thanh toán và quyết toán ngay khối lượng đã hoàn thành, tránh dồn vốn về cuối năm.

Ở Hà Nội, UBND thành phố chỉ đạo các đơn vị và địa phương tăng tốc giải ngân hết kế hoạch vốn năm 2024, nhất là các dự án do thành phố giao cho quận, huyện, thị xã làm chủ đầu tư, vì tỷ lệ giải ngân vẫn còn chậm. Thành phố cũng yêu cầu các dự án lập kế hoạch chi tiết theo tuần, kịp

thời nhắc nhở nhà thầu và các bên liên quan đẩy nhanh tiến độ, trong bối cảnh vướng mắc lớn nhất chủ yếu nằm ở khâu giải phóng mặt bằng.

Mục tiêu vẫn khó đạt

Mặc dù các bộ, ngành và địa phương đang ráo riết “chạy nước rút” để giải ngân vốn đầu tư công, vẫn dấy lên lo ngại khó hoàn thành mục tiêu. Thực tế, ngay từ đầu năm 2024, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành nhiều chỉ đạo quyết liệt nhằm đẩy nhanh tiến độ, nhưng kết quả đến nay vẫn chưa khả quan, thậm chí một số đơn vị còn giải ngân bằng 0 hoặc gần 0.

Nhiều “điểm nghẽn” trong giải ngân vốn đầu tư công đã được Bộ Tài chính báo cáo định kỳ lên Thủ tướng, điển hình như việc lập và phân bổ kế hoạch chưa bám sát thực tế của từng dự án, hay khâu tổ chức thực hiện ở một số nơi chưa hiệu quả. Ngoài ra, vướng mắc về cơ chế, chính sách, các quy định quản lý đầu tư công, đấu thầu, giải phóng mặt bằng, quy hoạch đất đai, nguồn vật liệu, thủ tục đầu tư và quy trình giải ngân ODA... vẫn tồn tại và chưa được xử lý dứt điểm, làm chậm tiến độ giải ngân vốn đầu tư công.

Nói về vấn đề này, ông Lê Tiến Dũng, Phó Vụ trưởng Đầu tư, Bộ Tài chính cho biết, thống kê qua nhiều năm có thể thấy, tiến độ giải ngân vốn đầu tư công thường chậm trong những tháng đầu năm rồi tăng mạnh vào giai đoạn cuối năm. Điều này ngoài lý do chủ quan là một số chủ đầu tư còn mang tâm lý “thong thả đầu năm”, nguyên nhân chính lại xuất phát từ đặc thù quy trình thực hiện và giải ngân dự án đầu tư công.

Cụ thể, đầu năm là thời điểm các chủ đầu tư thường tập trung xử lý phần tạm ứng khối lượng từ năm trước chuyển sang. Với những dự án được phép kéo dài thời gian thực hiện và giải ngân, đầu năm cũng là lúc giải ngân nốt phần vốn cũ. Trong

khí đó, để khởi công một dự án mới, phải mất khá nhiều thời gian hoàn thiện thủ tục, đặc biệt là lựa chọn nhà thầu. Thường đến cuối năm, sau khi ký kết xong hợp đồng, các chủ đầu tư mới tiến hành tạm ứng hoặc bước vào giai đoạn thi công để tạo khối lượng giải ngân.

Năm 2024, ngay sau Tết Nguyên đán Giáp Thìn, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Chỉ thị số 06/CT-TTg (ngày 15/2/2024) về việc đôn đốc triển khai các nhiệm vụ trọng tâm. Dựa trên chỉ đạo của Thủ tướng, các bộ, ngành và địa phương đã nỗ lực thúc đẩy thực hiện và giải ngân ngay từ đầu năm. Tuy nhiên, do tính chất đặc thù trong quy trình thực hiện dự án đầu tư công, tỷ lệ giải ngân vẫn tập trung nhiều hơn vào những tháng cuối năm.

Chính phủ vừa trình Quốc hội Tờ trình về dự toán ngân sách nhà nước năm 2025, trong đó dự kiến kế hoạch đầu tư công nguồn ngân sách Trung ương sẽ tăng khoảng 75.000 tỷ đồng so với năm 2024. Năm 2025 cũng là thời điểm then chốt để thực hiện mục tiêu 5 năm (2021-2025).

Vì vậy, song song với việc xây dựng và trình dự toán, Bộ Tài chính đang soạn thảo Nghị quyết của Chính phủ về những nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu trong việc thực hiện kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội và dự toán ngân sách nhà nước năm 2025, đồng thời ban hành Thông tư hướng dẫn điều hành dự toán 2025, hướng đến việc hoàn thành tốt nhất các chỉ tiêu, trong đó có giải ngân vốn đầu tư công.

Cũng theo ông Dũng, trong bối cảnh cần thúc đẩy tiến độ và nâng cao hiệu quả của các dự án đầu tư công từ năm 2025 trở đi, Chính phủ và Thủ tướng Chính phủ đã chỉ đạo quyết liệt việc sửa đổi, thay thế đồng bộ các cơ chế, chính sách có liên quan, được kỳ vọng sẽ tạo cú huyích mạnh mẽ, đẩy nhanh tiến độ triển khai và giải ngân vốn cho các dự án đầu tư công giai đoạn tới.

TP Hồ Chí Minh dù được giao 79.263,78 tỷ đồng vốn đầu tư công (chiếm 11,8% kế hoạch giao cả nước) nhưng chỉ mới giải ngân 51,08%. Việc một địa phương có kế hoạch lớn nhưng tỷ lệ giải ngân không cao sẽ tác động đáng kể đến kết quả giải ngân chung toàn quốc.

Ẩm thực Huế tìm đường ra thế giới

■ Bài và ảnh: MINH AN

Tỉnh Thừa Thiên Huế trở thành thành phố Huế trực thuộc Trung ương. Danh hiệu ấy gắn liền với cơ chế đặc thù trên nền tảng bảo tồn giá trị di sản, văn hóa. Cùng với một số loại hình khác, ẩm thực được xác định có một vị trí quan trọng, gắn liền với văn hóa Huế.

Cội nguồn triết lý

Với những giá trị độc đáo, riêng biệt nên dù có nhiều lĩnh vực nổi bật song Huế quyết định chọn ẩm thực để làm hồ sơ tham gia mạng lưới thành phố sáng tạo của UNESCO (UCCN). Những món ngon của vùng đất từng là kinh đô của triều đại phong kiến Việt Nam cuối cùng không đơn thuần chỉ là món ăn mà còn là sự kết tinh của quá trình sáng tạo qua nhiều thế hệ, giao thoa nhiều vùng miền.

Theo TS Phan Thanh Hải, Ủy viên Hội đồng Di sản văn hóa quốc gia, Giám đốc Sở Văn hóa và Thể thao, Huế là nơi còn lưu giữ nhiều truyền thống văn hóa và nếp sống xưa. Theo ông Hải, món ngon xứ Huế là món ngon của cư dân bản địa, cư dân Champa xưa kết hợp với món ngon của người Việt, món ngon dân gian cả nước hòa quyện với món ăn cung đình. Văn hóa ẩm thực Huế có một cội nguồn triết lý riêng, trở thành “một thực thể văn hóa, hòa quyện với tính cách con người và đặc điểm phong thủy của vùng đất mà có”.

Món ăn Huế có thể giản dị, mang hương vị của sản phẩm nơi đồng ruộng, đầm phá, núi sông song cũng không kém phần sang trọng, tinh tế với cách bài trí mang đậm tính chất vương giả. Cách thưởng thức món ăn, thức uống của người Huế không chỉ đơn giản thưởng thức bằng miệng mà còn ăn uống bằng mắt, ngửi bằng mũi, nghe bằng tai. Đó còn được xem như là thước đo chiều sâu của con người Huế.

Các món chay Huế được nhiều người ưa thích.

Nếu kho tàng ẩm thực Việt Nam có khoảng 1.700 món thì Huế chiếm 1.300 món ăn, thức uống và chia làm 3 dòng chính: cung đình, dân gian và chay. Huế là nơi duy nhất có “Thực phẩm bách thiên” (thực đơn nấu 100 món) bằng thơ do một nhất phẩm phu nhất sáng tác (từ cuối thế kỷ XIX), là nơi đầu tiên thành lập “Nữ công học hội” dạy nữ công gia chánh (từ năm 1927), nơi từng có trường nữ Đồng Khánh lồng danh với các nữ sinh “công dung ngôn hạnh” vẹn toàn (nay là Trường THPT Hai Bà Trưng).

Từng có câu hỏi đặt ra, Huế có cần thiết tham gia mạng lưới UCCN ở lĩnh vực ẩm thực? Họ kiến giải rằng, gia nhập hay không thì Huế cũng đã là một thành phố ẩm thực bởi nguồn nguyên liệu tại chỗ phong phú, đội ngũ nghệ nhân giàu kinh nghiệm và những đầu bếp tài năng. Tuy nhiên, theo TS Nguyễn Thị Tâm Hạnh - Phân viện Văn hóa nghệ thuật quốc gia Việt Nam tại Huế, việc trở thành thành viên của UCCN sẽ có nhiều lợi thế cho Huế. TS Hạnh cho rằng, khi là thành viên của UCCN chúng ta có thể xem đó là công cụ xây dựng thương hiệu địa phương để thu hút các nhà đầu tư và du khách. Xa hơn, việc xây dựng hợp tác hiệu quả với các thành phố

trong mạng lưới sẽ góp phần củng cố mạnh mẽ hơn bản sắc của địa phương.

Phát huy giá trị của món ăn

Từng rất tâm huyết với các đề án liên quan đến văn hóa di sản Huế, trong đó có ẩm thực, ông Phan Ngọc Thọ, nguyên Chủ tịch UBND tỉnh Thừa Thiên Huế cho rằng, tuy khí hậu khắc nghiệt, đất đai không màu mỡ nhưng vùng đất Huế, con người Huế đã tạo ra sự đa dạng của món ăn nhờ vào nguồn tài nguyên sẵn có. Ông dẫn chứng về Cồn Hến, nơi có loài hến ngon để làm nên món cơm hến thanh đạm, cánh đồng An Cựu nơi có gạo de tiến vua mỗi năm, hệ đầm phá

Tam Giang - Cầu Hai cung cấp những thủy sản ngon, hay những làng quê cây trái thanh ngọt như thanh trà Nguyệt Biều, quýt Hương Cẩn, măng cụt Kim Long. Ngoài ẩm thực cung đình, không thể không nhắc đến ẩm thực chay bởi đây được mệnh danh là “thủ phủ Phật giáo” của Việt Nam. “Ẩm thực chay xứ Huế không bó hẹp trong không gian nhà chùa với những món ăn đạm bạc hoặc những món chay đơn giản trong gia đình vào những ngày trai kỳ mà đã lan tỏa và hòa cùng dòng chảy ẩm thực rộng lớn trong cộng đồng du khách qua sự phát triển của các nhà hàng, quán chay với rất nhiều món ăn ngon, đậm chất nghệ thuật”, ông Thọ khẳng định.

Theo ông Thọ, việc Huế chọn lĩnh vực ẩm thực để tham gia mạng lưới UCCN của UNESCO bởi đây là một trong những thành tố quan trọng của văn hóa Huế. “Cùng với mục tiêu xây dựng Huế trở thành “Kinh đô ẩm thực của Việt Nam” và nhiệm vụ xây dựng hồ sơ văn hóa phi vật thể tâm quốc gia và danh hiệu quốc tế, việc gia nhập UCCN mang ý nghĩa chiến lược cho di sản ẩm thực Huế. Qua đó, khẳng định lại vai trò, vị trí, tầm quan trọng của ẩm thực Huế trong chiến lược phát triển văn hóa, du lịch Huế nói riêng và của Việt Nam nói chung”, ông Thọ nhìn nhận.

Liên quan đến hành trình gia nhập UCCN, ông Phan Thanh Hải cho biết thêm, hiện Sở Văn hóa và Thể thao đang phối hợp Viện Văn hóa nghệ thuật quốc gia Việt Nam lập hồ sơ. “So sánh với một số thành phố đã trở thành thành viên UCCN trong lĩnh vực ẩm thực như Jeonju (Hàn Quốc), Dương Châu, Thành Đô (Trung Quốc), Huế có một điểm khá tương đồng đó là thành phố có lịch sử lâu đời, là những thực thể sống động với sự đa dạng về các biểu đạt văn hóa và hầu hết đều có đan xen các thể mạnh về ẩm thực, thủ công và nghệ thuật dân gian”, ông Hải phân tích.

Nơi ta đã qua, người ta đã gặp

Những mùa hoa trên đảo

■ VĂN ĐAM

Sóng êm. Tàu cập cảng nhẹ nhàng sau vài động tác chống chèo, nững nịu với bến bờ sau bao ngày vắng xa, nay gặp lại. Nắng trải dài trên con đường từ cảng lên tận cột cờ cao chót vót bên eo biển hình ô van với những điểm cong không đồng nhất. Chiều dần lặn đi cùng ánh hoàng hôn rực rỡ. Hàng bàng vuông biếc xanh chạy dọc theo con đường giữa cánh đồng tỏi thơm nồng khi đêm về cũng bắt đầu khép lá. Hoa bàng vuông cũng bắt đầu nhả hương, hé nụ, bung nở giữa đêm lạnh gió. Ngày khép lại với êm êm sóng, hoa phong ba cũng nhường hoàng hôn cho những đóa bàng vuông trong mùa lạnh gió.

Biển lặng. Mảnh trăng non nhô lên từ hòn đảo mẹ thiêng liêng phía xa xa. Vọng gác đã lên đèn. Tôi chuẩn bị đổi ca cho đồng đội sau một phiên trực dài hơn mọi ngày. Em chờ tôi dưới chân hồ Thới Lới, thả hồn vào những đóa bàng đêm và ngắm lại mình qua bức ảnh chụp lúc chiều tà. Một bờ vai trần mềm mại chéch về phía biển xanh màu nhung nhớ. Gió từ biển thổi vào dưới chân ngôi chùa Hang sát biển, luồn qua cổng Tò Vò, vọng rõ âm thanh tựa hồ tiếng đàn vút dài của một nghệ sĩ tài ba. Tôi đến bên em, vẫn nguyên màu quân phục đượm mùi hương nồng mặn của biển. Đảo ngọc ngà như tựa hẳn vào bờ vai mềm mà ngự trị nơi đây. Đêm đầu tiên chúng tôi ở đảo cùng nhau...

Ảnh: HẢI NAM

Mùa này, biển đêm thật hiền. Chỉ nghe vọng về từng đợt sóng lăn tăn, dịu nhẹ. Những con sóng dưới ánh đèn của khu homestay sát mé biển như chỉ khẽ nối nhau lăn tròn vào bờ, rồi lại nhẹ nhàng lùi ra xa, khi kịp vung vãi tia nước bạc trắng vào ghềnh đá. Tôi kể em nghe về những ngày xa nhau, những đêm vọng gác nơi đảo tiền tiêu. Khi những đóa hoa bàng vuông bung nở dưới trăng khuya, loài hoa đặc biệt chịu đựng nắng gió, bão giông giữa biển khơi này, và chỉ nở về đêm. Những bông hoa e ấp dưới những

tán lá dày xanh mượt. Cánh hoa kép xếp lớp tựa hoa quỳnh, chỉ khác là nhụy hoa như những sợi tơ dài màu hồng phấn đối lập hẳn với tiết trời khắc nghiệt giữa biển khơi. Hoa nở về đêm thường là những loài có màu sắc tinh khôi và hương thơm rất đậm, rất nồng. Nhưng hoa bàng vuông lại không mang trong mình mùi hương như thế, bởi có lẽ nó là loài hoa của biển khơi, của hải đảo, của nắng và gió, nên nó ẩn mình trong làn hương mặn mà rất biển. Đêm sâu, lặng gió, hoa bàng vuông nở muện, tôi bên em và đôi sóng hôn bờ...

Mặt trời lên từ phía đảo. Đôi thuyền bạn diu nhau về cập cảng khi ánh dương vừa qua khỏi mặt biển mờ sương. Đường ranh giới phân định đại dương xanh thẳm và bầu trời cao vợi vợi, điểm xuyết những tầng mây trắng lửng lơ vô định, như lọt thỏm qua vòm cong kỳ thú của cổng Tò Vò nổi bật giữa biển. Bình minh trên đảo qua mọi góc nhìn đều tựa như những bức tranh tuyệt mỹ mà thiên nhiên ban tặng cho hòn đảo này. Đến đảo Lý Sơn, hai thời khắc không thể bỏ qua là đón bình minh và chào hoàng hôn bên cổng Tò Vò. Du khách đến đảo, nhất định phải chờ đến hai khoảnh khắc ấy để lưu lại cho mình những bức ảnh hòa cùng thiên nhiên trên đất đảo tiền tiêu.

Đêm nay, tôi và em giữa muôn trùng sóng bể. Cầm tay nhau chỉ muốn nói một điều, mùa hạnh phúc là mùa hoa phong ba nở và đó cũng là mùa của tình yêu người lính đảo, khi tôi có em nơi tiếng sóng thâm thì.

Tra cứu phạt nguội qua VNeTraffic

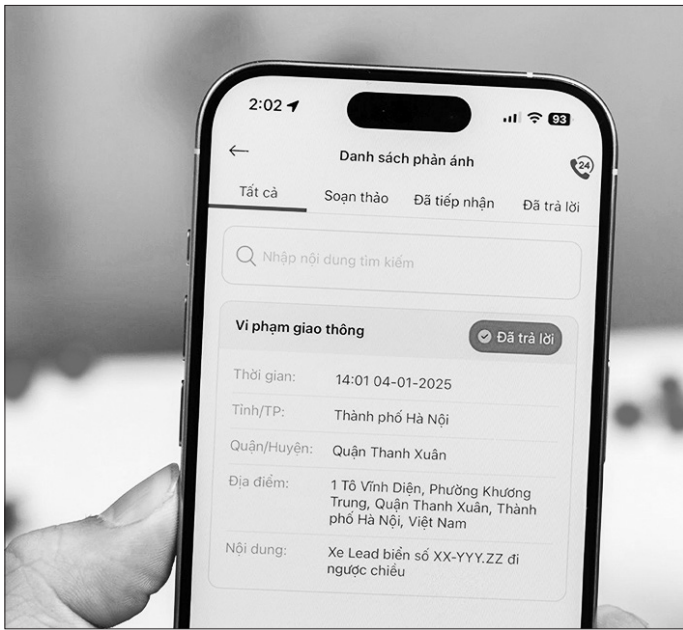
■ Bài và ảnh: NGUYỄN HẢI

Người dân có thể tra cứu thông tin về phạt nguội và gửi phản ánh vi phạm giao thông qua ứng dụng VNeTraffic từ điện thoại. Đây là ứng dụng giao thông miễn phí trên thiết bị di động dành cho công dân do Bộ Công an quản lý, vận hành vừa đưa vào sử dụng.

Phạt nguội là hình thức xử phạt được áp dụng đối với các hành vi vi phạm giao thông được ghi nhận qua thiết bị kỹ thuật nghiệp vụ hoặc thông tin do tổ chức, cá nhân cung cấp. Với sự phát triển của công nghệ, hình thức này ngày càng phổ biến, giúp lực lượng chức năng tăng cường hiệu quả trong giám sát và xử lý vi phạm. Trước đây, người dân có thể tra cứu thông tin phạt nguội qua website của Cục Cảnh sát giao thông hoặc Cục Đăng kiểm Việt Nam. Tuy nhiên, từ ngày 1/1/2025, Thông tư số 73/2024/TT-BCA của Bộ Công an mở ra một bước tiến mới khi ứng dụng VNeTraffic được chính thức đưa vào sử dụng. Đây là bước cải tiến quan trọng trong việc hiện đại hóa quản lý và tăng cường minh bạch trong xử lý vi phạm giao thông.

Theo quy định, trong trường hợp vi phạm giao thông nhưng không thể dùng phương tiện để xử lý, trong 10 ngày kể từ khi phát hiện vi phạm, cán bộ có thẩm quyền sẽ xác định thông tin về phương tiện vi phạm. Sau đó, thông báo sẽ được gửi tới chủ phương tiện qua văn bản hoặc qua ứng dụng VNeTraffic yêu cầu đến cơ quan chức năng để giải quyết. Thông tin vi phạm đồng thời sẽ được công khai trên website của Cục Cảnh sát giao thông và trên ứng dụng VNeTraffic để người dân dễ dàng tra cứu. Các thông tin bao gồm loại phương tiện, biển số, mẫu biển số, thời gian và địa điểm xảy ra vi phạm, hành vi vi phạm, đơn vị phát hiện và đơn vị xử lý, cùng số điện thoại liên hệ để giải quyết vụ việc. Người vi phạm nhận được thông báo phải đến cơ quan công an để giải quyết trong vòng 20 ngày. Trường hợp không đến, cơ quan chức năng sẽ gửi cảnh báo đến cơ quan đăng kiểm và các bên liên quan.

VNeTraffic có thể được tải về điện thoại di động từ Google Play (với Android) hoặc App Store (đối với iOS). Ứng dụng cung cấp giao diện thân thiện để người dùng có thể dễ dàng tra cứu các vi phạm giao thông liên quan đến phương tiện của mình. Người dùng sẽ quét mã QR trên Căn cước công dân gắn chip để điền các thông tin cá nhân, tiếp đến nhập mã OTP gửi về, thiết lập mật khẩu và xác nhận hoàn thành để đăng ký tài khoản.

Thông tin vi phạm giao thông của chủ phương tiện được cung cấp đầy đủ qua ứng dụng.

Trong ứng dụng VNeTraffic, ngoài tra cứu vi phạm phạt nguội, người dân có thể tạo phản ánh bằng cách truy cập vào mục tạo phản ánh. Sau đó chọn loại phản ánh, địa điểm xảy ra vụ việc, mô tả, cung cấp thêm hình ảnh/video để cảnh sát xử lý và gửi phản ánh.

Thống kê cho biết hiện nay VNeTraffic là ứng dụng được tải về nhiều nhất trên hệ thống App Store. Ngoài VNeTraffic, ứng dụng Tra cứu phạt nguội toàn quốc do một đơn vị khác phát hành với các tính năng hỗ trợ xem camera giao thông, nhận thông báo phạt nguội qua Zalo và SMS cũng được nhiều người lựa chọn, tuy nhiên cần trả phí mới sử dụng được.

Cách tra cứu phạt nguội gồm các bước sau:

- Mở ứng dụng VNeTraffic đã tải trước đó và đăng nhập hoặc đăng ký tài khoản để truy cập.
- Chọn mục “Tra cứu vi phạm” trên giao diện chính.
- Nhập biển số muốn tra cứu phạt nguội và chọn “Kiểm tra”.
- Hệ thống sẽ hiển thị chi tiết về vi phạm phương tiện. Nếu không có thông báo nào, điều này đồng nghĩa phương tiện của bạn chưa vi phạm hoặc lỗi chưa được cập nhật trên hệ thống.

ĐẸP... +

Vera Wang bán thương hiệu cá nhân

■ KỲ NAM

Sau 35 năm điều hành thương hiệu cá nhân, nhà thiết kế (NTK) người Mỹ gốc Hoa Vera Wang (trong ảnh), người được mệnh danh là “bà tiên váy cưới” vừa thông báo bán thương hiệu của mình cho công ty quản lý thương hiệu WHP Global.

Được mệnh danh là “bà tiên váy cưới”, “nữ hoàng của thế giới váy cưới”, “phù thủy váy cưới” nhưng không phải ai cũng biết, mãi đến năm 41 tuổi Vera Wang mới bắt đầu xây dựng thương hiệu váy cưới mang tên mình. Đến bây giờ khi đã U80, bà vẫn miệt mài cống hiến, miệt mài sáng tạo để cho ra những kiệt tác khiến phái đẹp phải trầm trồ.

Trở thành NTK thời trang không phải là ước mơ ban đầu của Vera Wang. Thuở nhỏ, bà từng nuôi dưỡng

khát vọng trở thành vận động viên trượt băng nghệ thuật. Tuy nhiên, thất bại trong vòng tuyển chọn Olympic đã khép lại giấc mơ Thế vận hội và bước ngoặt này lại mở ra cánh cửa mới, đưa bà đến với thế giới thời trang. Bằng sự nhạy bén với cái đẹp và gu thẩm mỹ tinh tế, bà nhanh chóng trở thành nhân vật chủ chốt tại tạp chí *Vogue* khi chỉ mới 23 tuổi. Năm 1987, bà rời vị trí biên tập viên tại *Vogue*, chuyển sang làm Giám đốc thiết kế tại Ralph Lauren và bắt đầu tập trung vào lĩnh vực thiết kế phụ kiện.

Khi bước sang tuổi 40, Vera Wang quyết định kết hôn nhưng sau nhiều lần không thể tìm thấy chiếc váy cưới ưng ý, bà quyết định tự thiết kế. Trong ngày cưới, chiếc váy cưới do chính Vera Wang may đã khiến khách mời sững sốt vì quá lộng lẫy. Một năm sau, Vera Wang quyết định mở cửa hàng váy cưới cao cấp đầu tiên trên đại lộ Madison (New York). Lấy cảm hứng từ phong cách thanh lịch của những thương hiệu thời trang cao cấp kết hợp với gu thẩm mỹ cá nhân, Vera Wang đã tạo nên một sự thay đổi lớn trong ngành váy cưới. Sang trọng, tinh khôi, rực rỡ nhưng không kém phần dịu dàng, các thiết kế váy cưới Vera Wang là sự kết hợp tuyệt vời giữa sự lãng mạn và tính ứng dụng cao của thời trang, giúp mọi cô gái tỏa sáng trong ngày trọng đại nhất đời.

Thành công khi đã bước qua tuổi 40, Vera Wang là thí dụ điển hình của sự cần mẫn, kiên trì và luôn theo đuổi đam mê. Với phụ nữ, bà chính là “bà tiên” bước ra từ cổ tích. Mặc dù đã mở rộng phạm vi sản phẩm sang váy dạ hội, nước hoa, trang sức nhưng đối với mọi cô gái trên thế giới, mơ ước của họ là đi lấy chồng trong chiếc váy cưới của Vera Wang.

BẠN CÓ BIẾT?

- WHP Global hiện sở hữu nhiều thương hiệu thời trang nổi tiếng khác như Rag & Bone, G-Star, Isaac Mizrahi, Anne Klein, Bonobos và Joe’s Jeans. Hiện tại, WHP Global sở hữu quyền sở hữu trí tuệ của Vera Wang, còn bà sẽ tiếp tục giữ vai trò Giám đốc sáng tạo (Chief Creative Officer) của thương hiệu, đồng thời trở thành cổ đông của WHP Global.

- Sinh năm 1949 tại New York (Mỹ), Vera Wang là người gốc Hoa, vì thế gần như tất cả các thiết kế của bà đều phảng phất hoặc mang đậm nét văn hóa châu Á. Vera Wang từng tiết lộ, mẹ bà là người có ảnh hưởng lớn đến phong cách thiết kế sau này. “Mẹ rất yêu thích các họa tiết, hoa văn theo phong cách châu Á, vì thế tất cả trang phục của bà đều nổi bật và khác biệt. Và cũng chính mẹ là người lan tỏa niềm đam mê, cảm hứng sáng tạo trong sự nghiệp thời trang của tôi”, Vera Wang nói.

- Năm 2019, Vera Wang được tạp chí *Forbes* vinh danh trong danh sách những nữ doanh nhân tự thân giàu nhất với khối tài sản ước tính 460 triệu USD. Tuy nhiên, điều khiến nhiều người ngưỡng mộ ở Vera Wang là thái độ kiên định không chạy theo số đông, không bị ràng buộc bởi xu hướng. Bà có thể là biểu tượng của váy cưới cao cấp nhưng cũng sẵn sàng trở thành người tiên phong đưa thời trang bình dân lên tầm cao mới.

Tin vào một năm khởi sắc nghệ thuật

Nhiều nghệ sĩ đang kỳ vọng sự phát triển vượt tầm của nghệ thuật nước nhà trong năm mới 2025, trong đó có đóng góp của bản thân mình. Nhân dịp cuối năm Giáp Thìn, chờ đón năm mới Ất Ty, Thời Nay nhận được những chia sẻ với nhiều cảm xúc, suy ngẫm về nghệ thuật, nghề nghiệp và ước mơ cống hiến.

Ca sĩ Tùng Dương

“Dành hết cho mọi người, cho cộng đồng”

2024 với Tùng Dương là năm của sự chăm chỉ với công suất 200% khi thực hiện được hơn những kế hoạch đã đặt ra: 3 MV (“Cánh chim phượng hoàng”, “Đàn ông không cần khóc”, “Một vòng Việt Nam”), Album mới “Multiverse” và Liveshow “Người đàn ông hát” diễn ra tại cả Hà Nội và Đà Nẵng.

Một năm nhiều khó khăn về thiên tai bão lũ và kinh tế nhưng Dương vẫn luôn vận động cùng chung tay các hoạt động thiện nguyện và không quên sáng tạo nghệ thuật. Chắc đang ở ngưỡng đẹp nhất của cuộc đời nên nhiều năng lượng (cười).

Thời gian tới, có lẽ tôi vẫn chỉ tập trung cho các dự án âm nhạc nghệ thuật của mình. Chiếc đĩa than với tên gọi “Tung Dương - The Voice” sẽ được phát hành vào mùa xuân năm mới.

Tôi vui vì trong năm qua, những bài hát mới mà mình đã trình làng được công chúng đón nhận. Đặc biệt là “Cánh chim phượng hoàng” (sáng tác nhạc sĩ Tú Dưa) đã được chọn và sử dụng triệt để cho các chương trình nghệ thuật trong nước cũng như các lễ hội. Còn bài “Tái sinh” mà người em họ Tăng Duy Tân sáng tác riêng cho mình cũng như làn gió mới giúp tôi trẻ trung và đã trở thành bài hát được phổ biến nhiều trên mạng xã hội. Nghệ thuật giờ đây cũng cần phải quan tâm nhu cầu của đông đảo công chúng. Sau hơn 20 năm tôi đã nhận ra điều ấy khi luôn mài miết cho mình sự độc tôn cảm xúc riêng cho mình, thích gì mới làm nấy. Còn giờ đây là lúc tôi

hát tôn vinh con người, tôn vinh cuộc sống. Ai cũng sẽ thấy mình trong đó.

Đêm 30 Tết, tôi vẫn mang lời ca tiếng hát gửi tới khán giả ở các tỉnh rồi mới kịp về đón Giao thừa cùng gia đình. Tôi sẽ vẫn dành dịp cuối năm để thăm hỏi gia đình họ hàng và mong muốn nguồn năng lượng tuyệt vời tới tất cả mọi người để chúng ta lại tiếp tục có một năm bận rộn với công việc.

Nhạc sĩ Dương Cẩm

“Khơi gợi tình yêu với văn học Việt Nam”

2024, một năm đáng nhớ với cá nhân Dương Cẩm. Cùng với Nhà hát Ca múa nhạc Thăng Long và ê-kíp sáng tạo, chúng tôi đã hoàn thành vở nhạc kịch “Giấc mơ Chí Phèo” sau thời gian 3 năm ấp ủ.

Sang năm mới 2025, chúng tôi sẽ tiếp tục quảng bá và tổ chức thêm nhiều suất diễn vở nhạc kịch “Giấc mơ Chí Phèo”. Không chỉ biểu diễn ở Hà Nội mà chúng tôi đang nỗ lực để đưa vở nhạc kịch này đến với nhiều tỉnh, thành phố khác và cả giấc mơ mang ra thế giới nữa.

Tết Nguyên đán, tôi sẽ dành 100% thời gian cho gia đình nhỏ của mình, có thể sẽ là đi du lịch cùng nhau.

Đạo diễn Bùi Tuấn Dũng

“Để có những sản phẩm điện ảnh có tầm”

Sang năm tới 2025, kỷ niệm 50 năm thống nhất đất nước, tôi kỳ vọng sẽ có thêm những bộ phim với đề tài và nguồn kinh phí sản xuất lớn. Hy vọng sẽ có những tác phẩm điện ảnh tốt, xứng tầm.

Theo tôi nghĩ, để ngành điện ảnh phát triển khởi sắc hơn trong tương lai, cần nhiều yếu tố, trong đó việc quy hoạch, định hướng phát triển điện ảnh phải được chủ trương từ những cá nhân thật sự hiểu biết về ngành; có đủ thẩm quyền, sức mạnh để phá bỏ những rào cản về ý thức hệ, tư tưởng cũng như những vướng mắc rắc rối về luật và quy định chồng chéo, quản lý và chịu trách nhiệm trước Nhà nước về mục tiêu đề ra trong nhiều năm chứ không phải

chỉ nhiệm kỳ. Phải có những hoạch định chiến lược từ khâu đào tạo, xây dựng và quảng bá rộng rãi tới từng cơ sở sản xuất, phát hành và những nhà làm phim. Có vậy mới mong có được những sản phẩm điện ảnh có tầm, có giá trị cao trong tương lai. Cần định hướng đúng, quản lý theo luật, điện ảnh tự nó sẽ phát triển mạnh mẽ bởi lợi ích và từ đó, tự nó sẽ tạo ra giá trị.

Diễn viên Quỳnh Kool

“Mong muốn được cống hiến nhiều hơn cho nghệ thuật”

Năm vừa qua, Quỳnh dành nhiều thời gian hơn để tập luyện sức khỏe, học tập, nghiên cứu nhiều điều mới, để hỗ trợ tốt hơn trong công việc, cũng như dự án phim sắp tới. Năm 2025, Quỳnh

mong muốn được gần hơn với quý khán giả, đón nhận tình cảm của khán giả qua từng vai diễn. Mong được đồng hành nhiều hơn với những dự án phim ý nghĩa, Quỳnh sẽ cố gắng cống hiến hết mình qua từng vai diễn, hy vọng năm mới ngành điện ảnh cũng như nghệ thuật nói chung sẽ tỏa sáng, để có nhiều bộ phim hay gửi tới khán giả.

Ca sĩ, nhạc sĩ Hà An Huy

“Kết nối khán giả trong nước và vươn tầm thế giới”

Trong một năm hoạt động nghệ thuật, sau danh hiệu Quán quân Vietnam Idol 2023, mình đã hoàn thiện được vài kế hoạch rất quan trọng. Hiện tại lượng

khán giả của mình cũng đã ổn định, mình sẽ cố gắng kết nối nhiều hơn lượng khán giả trong nước, và lan tỏa hơn ra ngoài thế giới. Năm vừa rồi là một năm rất may mắn đối với mình, được gặp gỡ những người đồng nghiệp, được giao lưu, học hỏi và sự giúp đỡ tận tình của anh, chị, em đồng nghiệp, thật tuyệt vời.

Mỗi dịp Tết Nguyên đán mình được trở về nhà, thời khắc thiêng liêng của đầu năm mới, cầu mong những điều tốt đẹp sẽ đến với gia đình, người thân và tất cả mọi người, và cùng nhau thay đổi mạnh mẽ hơn nữa trong năm mới.

ĐẠI HẢI (thực hiện)

Ấn tượng đẹp về những cống hiến xuất sắc

■ VĂN KHÁNH

Vừa qua, giải thưởng Ấn tượng VTV - VTV Awards 2024 đã được trao trong chương trình “Chào năm mới 2025” của VTV. Với chủ đề “Bút phá”, giải đã tôn vinh 11 tập thể, cá nhân, chương trình, ứng dụng xuất sắc ở tổng cộng 9 hạng mục. Năm nay, chương trình thêm “sức nóng” khi thu hút hơn 80 triệu lượt bình chọn của khán giả qua ứng dụng VTV Go và tổng đài 8500 chỉ sau hơn một tháng phát động.

Xuất sắc vượt qua hai đề cử “Em bé Điện Biên dưới mưa” và “Lá cờ Tổ quốc được xếp với 10 nghìn người tại Quảng trường Ngọ Môn, Huế”, hình ảnh “Các lực lượng tìm kiếm người dân thôn Làng Nủ bị vùi lấp do sạt lở sau bão số 3” đã được vinh danh ở hạng mục “Hình ảnh lan tỏa”. Lên nhận giải thưởng là những cán bộ, chiến sĩ thuộc Sư đoàn 316,

Quân khu 2 có mặt ở Làng Nủ trong cơn bão số 3 và phóng viên Nguyễn Trường Sơn thuộc Trung tâm Sản xuất và Phát triển nội dung số, VTV. Thượng tá Nguyễn Trí Thanh, Phó Chủ nhiệm Chính trị Sư đoàn 316 cho biết, suốt 14 ngày tìm kiếm nạn nhân, các chiến sĩ chỉ tập trung làm hết sức mình với trách nhiệm cao nhất xuất phát từ mệnh lệnh trái tim của người lính. Qua những hoàn cảnh khó khăn, thử thách nhất như trong cơn bão số 3, anh em vẫn cảm nhận sâu sắc tình đoàn kết của toàn dân, truyền thống thương yêu, đùm bọc của người Việt Nam.

Trong khi đó, câu chuyện hình “Dưới lá cờ quyết thắng” với sự đầu tư công phu tại 5 điểm cầu: Hà Nội - Điện Biên - Thanh Hóa - Kon Tum và TP Hồ Chí Minh cùng sự kết hợp của đội ngũ diễn viên, khách mời,

ê-kíp thực hiện lên tới khoảng 1.500 người, đã nhận giải thưởng “Chương trình Sáng tạo”. Có cùng nội dung về chiến dịch Điện Biên Phủ, phim tài liệu “Điện Biên Phủ - Nhìn từ nước Pháp” nhờ khai thác khối tư liệu đồ sộ về chiến dịch “lùng lẩy năm châu, chân động địa cầu” từ phía Pháp, đồng thời tiếp cận nhiều tài liệu mới được giải mật, đã nhận giải “Phim tài liệu ấn tượng”.

Giải “Gương mặt trẻ ấn tượng” được trao cho 3 cá nhân là VĐV đua thuyền Nguyễn Thị Hương (lĩnh vực thể thao), nhà thiết kế Phan Đăng Hoàng (lĩnh vực văn hóa) và ca sĩ RHYDER (lĩnh vực nghệ thuật). Ở các hạng mục giải trí, có thể nói 2024 là năm thắng lớn của bộ phim cảnh sát hình sự “Độc đạo”. Diễn viên Duy Hưng, với vai Khương “liều” trong bộ phim này cũng giành được

giải “Diễn viên nam ấn tượng”. Đạo diễn Phạm Gia Phương chia sẻ, đoàn làm phim đã trải qua những khó khăn, thử thách chưa bao giờ gặp. Dù vậy, nhờ ý chí cứ đi là sẽ đến, sẽ hoàn thành, đoàn đã “hái quả ngọt”. Trong khi đó, “Diễn viên nữ ấn tượng” gọi tên diễn viên Thanh Hương, nhờ diễn xuất đa dạng, biến hóa trong hai bộ phim lên sóng năm 2024 là “Hoa sữa về trong gió” và “Người một nhà”.

Tạo ấn tượng mạnh mẽ qua việc lan tỏa tinh thần văn hóa dân tộc trong giới trẻ, chương trình “Anh trai vượt ngàn chông gai” được vinh danh giải “Chương trình giải trí Ấn tượng”. Ở hạng mục giải thưởng lần đầu xuất hiện tại VTV Awards, Ứng dụng định danh điện tử VNeID của Bộ Công an được nhận giải “Ứng dụng chuyên đổi số ấn tượng của năm”.

KHƠI DẬY SỨC MẠNH VĂN HÓA

Làm giàu kiến trúc bằng văn hóa

■ QUANG HÙNG

Nhiệt tình, tâm huyết làm nghề và bao quát những quan điểm, suy nghĩ về nghề nghiệp lâu nay, nhiều góp ý, đề xuất hăng hái của kiến trúc sư (KTS) Phạm Thanh Tùng được thể hiện qua cuốn sách “Kiến trúc một góc nhìn” của ông, do NXB Thế giới ấn hành.

Chọn lọc các bài viết qua thời gian dài làm báo, phê bình kiến trúc, quản lý báo, tạp chí chuyên ngành xây dựng, kiến trúc và đảm nhiệm vai trò Chánh văn phòng Hội KTS Việt Nam đã mấy nhiệm kỳ qua, tác giả thể hiện thống nhất và kiên trì quan điểm về việc xây dựng nền kiến trúc nhân văn; bảo vệ, tạo dựng và phát huy văn hóa của kiến trúc, trong kiến trúc.

Nhân văn và văn hóa, với KTS Phạm Thanh Tùng, đó mới là cái gốc tốt đẹp cho sự tồn tại bền vững của các công trình. Rộng hơn, là hoạt động kiến trúc, xây dựng. Rộng hơn nữa là công tác quy hoạch. Và hơn nữa, là sự phát triển các mô hình đô thị, nông thôn của đất nước.

Văn hóa: Để kiến trúc sâu hơn, sang hơn, có hồn hơn

Quan sát quá trình đô thị hóa của đất nước, trực tiếp từ những năm 70 của thế kỷ trước, đặc biệt bám sát thực tiễn ngày càng sôi nổi, mạnh mẽ này từ những năm đổi mới đến nay và bao quát cả trăm năm hình thành các đô thị qua sử liệu, KTS Phạm Thanh Tùng thể hiện cái nhìn giàu ý nghĩa lịch sử, văn hóa, văn minh đối với hoạt động kiến trúc, phát triển xây dựng, quy hoạch không gian sống, nhất là quy hoạch đô thị. Các bài viết của ông chứng minh, khẳng định và kêu gọi tha thiết về việc phải có văn hóa và giữ lấy hồn cốt văn hóa. Nhiều lần ông cảnh báo, nếu không biết giữ và lấy văn hóa để làm giàu có tâm hồn con người và không gian sống, thì nhà cửa, phố xá, các công trình xây dựng sẽ là những... cái vỏ rỗng! Và như nhận xét của một KTS nổi tiếng thế giới mà ông trích dẫn, thì đừng để chung cư chỉ là nơi để về ngủ!

Trong chiều sâu xa của thời gian Hà Nội nơi ông gắn bó cả cuộc đời, KTS Phạm Thanh Tùng kể về những dáng nét văn hóa đã làm nên bản sắc đất, người và đô thị cổ chốn kinh kỳ. Đó là sự hình thành các phố Hàng quy tụ nghề cổ Thăng Long xưa từ các địa phương lân cận. Đó là nét làng trong phố qua các di sản kiến trúc là các đình miếu, đền chùa và những tập quán trong ẩm thực, lễ lạt và nếp sống cộng đồng quý báu. Đó là tiếng rao, là những gánh hàng rong, là lối sống mở hướng ra sông hồ, tìm đến cây xanh, thiên nhiên... Liên hệ rộng đến các đô thị khác hay mô hình các khu đô thị mới, các chung cư..., ông cũng nhấn mạnh vào ý nghĩa đa văn hóa, đa thành phần, địa phương để kiến nghị về việc xây dựng nếp sống chung văn minh, ứng xử có văn hóa, tôn trọng và xây dựng tập thể.

Cần phát triển các công trình văn hóa để phục vụ nhu cầu vui chơi, thụ hưởng của người dân.

Cái nhìn văn hóa của tác giả không bó hẹp và bảo thủ vào truyền thống. Ông nhìn bằng sự hòa quyện, kết nối của truyền thống bản địa, bản sắc địa phương với những giá trị mới được hình thành trong thời Pháp thuộc, thời kỳ xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền bắc và suốt mấy chục năm đổi mới, kiến tạo. Vì thế, văn hóa vừa là ký ức đô thị, vừa là vẻ đẹp bền bỉ, hữu ích đang hiện hữu cùng ta trong các không gian sống hôm nay.

Dân sinh: Để kiến trúc nhân văn hơn

Văn hóa mà tác giả cuốn sách nhấn mạnh ấy, cũng bao hàm cả những nguyện vọng và đề xuất mục tiêu cho nền kiến trúc, xây dựng, quy hoạch vì con người, hướng đến sự bình an, đời sống lành mạnh, được tôn trọng và bảo đảm những điều kiện thiết yếu cả về vật chất lẫn tinh thần. Hướng đến dân sinh, vì nhân sinh, đó là cái cốt lõi nhân văn, là giá trị văn hóa mà KTS Phạm Thanh Tùng nhấn mạnh.

Qua nhiều bài viết, ông ghi nhận sự phát triển của các công trình mới mẻ, đồ sộ, sang trọng, các khu đô thị mới cao cấp hướng đến khách hàng có điều kiện về kinh tế. Nhưng ông quan tâm sâu sắc và thường xuyên đến đối tượng người lao động phổ thông, người nghèo, công nhân các khu

công nghiệp, người tàn tật..., những thành phần chiếm số đông hoặc yếu thế trong xã hội. Để từ đó, đặt vấn đề thiết thực và cần kíp mà cho đến nay vẫn là những khoảng trống lớn trong việc phát triển hệ thống nhà ở xã hội, nhà ở cho công nhân. Ông phân tích về sự khuyết thiếu và kiến nghị phát triển không gian xanh, bảo vệ diện tích mặt nước và làm sạch hệ thống sông ngòi, ao hồ. Cùng với đó, đa dạng hóa các không gian công cộng đáp ứng nhu cầu thư giãn, vui chơi, tham quan, thưởng lãm nghệ thuật... của mọi người dân.

Nhắc đến những cái mới sang trọng, đến sự phát triển ồ ạt của đô thị, KTS Phạm Thanh Tùng không quên cảnh báo, phê phán những thực trạng mang màu sắc tiêu cực của sự xa cách, phân biệt, sự phá vỡ quy hoạch, xây dựng và kiến trúc tùy tiện, cầu thả, sự bỏ quên hay chậm chạp của những điều kiện thiết yếu phục vụ người dân như đường đi, nước sạch, không gian xanh, trường học, bệnh viện... Chúng đều khiến cho ý nghĩa nhân sinh, mục tiêu vì con người, công năng phục vụ quần chúng nhân dân nói chung bị suy giảm. Những vấn đề bất cập của đô thị, những vấn đề nóng của kiến trúc, xây dựng, quy hoạch đô thị, nông thôn... như thể được KTS Phạm Thanh Tùng phân tích, phản ánh thẳng thắn, cùng nhiều kiến nghị cụ thể qua các bài viết, đều dẫn đến những giải pháp rất cần được tham khảo, hướng ứng và hiện thực hóa.

Được tiếng là người nói thẳng, không ngại và chạp nhưng chân thành, thấu đáo, thường xuyên được mời góp ý, phản biện qua các hoạt động nghề nghiệp, các diễn đàn văn hóa, khoa học, KTS Phạm Thanh Tùng thể hiện trách nhiệm cao hướng về xã hội, gắn bó với xã hội, con người, đời sống. Cuốn sách mang cái tên “Kiến trúc một góc nhìn” rất nên được lan tỏa đến các kiến trúc sư, các nhà đầu tư và thi công, đội ngũ quản lý và triển khai các hoạt động quy hoạch, kiến trúc, xây dựng. Tất nhiên không nên thiếu chính quyền các địa phương và giảng viên, sinh viên học tập trong các lĩnh vực trên. Cùng hiểu và làm giàu hơn nội dung cuộc sống qua mạch chảy của kiến trúc văn hóa, kiến trúc nhân văn.

Thời sự
văn nghệ

Báo hiệu năm du lịch sôi nổi

■ LÂM AN

Tiền năm cũ, chào năm mới 2025, một loạt các sự kiện đáng chú ý diễn ra liên quan đến du lịch và mỹ thuật. Đầu tiên cần nhắc đến là UBND thành phố Huế vừa tổ chức Lễ công bố Năm du lịch quốc gia và Festival Huế 2025 với chủ đề “Huế - Kinh đô xưa, Vận hội mới”. Theo thông tin từ Trung tâm Bảo tồn Di tích Cố đô Huế, năm Du lịch quốc gia và Festival Huế sẽ tập trung vào 4 nhóm chương trình diễn ra vào từng mùa và đều là lễ hội. Đó là “Xuân Cố đô” (lễ hội mùa xuân); “Kinh thành tỏa sáng” (mùa hạ); “Huế vào Thu” (mùa thu) và “Mùa Đông xứ Huế” với hơn 160 sự kiện cấp tỉnh và 8 sự kiện cấp quốc gia.

Một sự kiện khác, là TP Hội An (tỉnh Quảng Nam) vừa công bố trong năm 2024 vừa qua, nơi đây đã đón tới... 4,5 triệu lượt du khách. Trong đó, “vùng lõi của di sản sống” chỉ có hơn 30 ha thuộc trung tâm địa bàn thành phố nhưng có đến 1.175 di tích kiến trúc, lịch sử, văn hóa, nghệ thuật (trong khi toàn thành phố với tổng diện tích hơn 6.000 ha, hiện có 1.439 di tích được xếp hạng). Những di tích này là điểm đến thu hút đông đảo du khách nơi nơi mỗi khi tới Hội An, nhưng mật độ du khách tham quan quá cao như vậy, cũng là những áp lực không tốt cho các di tích cổ. Chính vì vậy, “Đề án bảo tồn và phát huy giá trị Di sản văn hóa thế giới đô thị cổ Hội An đến năm 2030, định hướng đến năm 2035” cũng vừa được UBND tỉnh Quảng Nam trình Thủ tướng xem xét phê duyệt. Mục tiêu là góp phần bảo vệ và tạo sự cân bằng giữa bảo tồn, phát triển tại khu vực vùng lõi, vùng đệm, khu vực chung quanh “lõi di sản” hơn 30 ha ở trung tâm thành phố Hội An...

Tại TP Hồ Chí Minh, ngày 3/1 vừa qua cũng là ngày UBND thành phố khánh thành công trình xây dựng mới Bảo tàng Tôn Đức Thắng để phục vụ công chúng tham quan. Đây là công trình được xây dựng mới trên diện tích đất hơn 6.000 m² với một tầng hầm và 4 tầng nổi, tổng kinh phí đầu tư là 275 tỷ đồng. Cũng trong dịp đầu năm, sẽ diễn ra một chương trình âm nhạc khá thú vị bởi sự “tổng hòa đặc biệt” quá khứ với hiện tại trong việc kết hợp các nhạc cụ cổ truyền cùng nhạc điện tử. Đó là đêm nhạc “Song Song” sẽ diễn ra tại Manzi Art Space - 14 Phan Huy Ích, Ba Đình, Hà Nội với sự hiện diện chính của nghệ sĩ đàn bầu Ngô Trà My và các nghệ sĩ khách mời là Phạm Trà My (đàn tranh), Nguyễn Thị Hoa Đăng (đàn tam thập lục) và nam nghệ sĩ Trí Minh (nhạc điện tử). Đêm nhạc sẽ diễn ra vào 20 giờ ngày 9/1/2025.

Còn những bức tranh ngập tràn ánh sáng

■ LỮ MAI

Họa sĩ Công Quốc Hà (sinh năm 1955, tại Hà Nội) sau thời gian dài sống ở Thụy Điển, mới trở về Hà Nội hơn hai năm nay. Ông vừa đột ngột rời cõi tạm, bỏ lại căn phòng nhỏ với những bức tranh, các tác phẩm điêu khắc... phản ánh tính cách của ông: Kiên nhẫn, tỉ mỉ và không ngừng tìm tòi, sáng tạo giá trị mới mẻ.

Họa sĩ Công Quốc Hà bên các tác phẩm của mình.

1/Tháng 10/2024, nhớ ra họa sĩ đã có một triển lãm ẩn tượng, nhưng sự kiện ấy chưa diễn ra như dự định. Tôi từng phỏng vấn họa sĩ, ông bồi hồi chia sẻ kỷ niệm với mùa thu Hà Nội, từ con người đến phong cảnh, thời tiết... mọi thứ đều nên thơ, quyến rũ. Hơn 10 năm sống ở nước ngoài, ông muốn chọn tháng 10 triển lãm bởi từ thăm sâu suy nghĩ, tình cảm luôn dội về cả thời thơ ấu.

Tranh Công Quốc Hà kết hợp tinh tế truyền thống và hiện đại với cảm giác sống động, tương tác mạnh mẽ giữa các yếu tố trong tranh giúp tạo ra chiều sâu của không gian, suy tư, tưởng tượng. Yêu phố, nhớ phố khi ở trong lòng phố, mỗi bức tranh chập chờn kỷ niệm thiêng liêng, tự hào, sâu sắc. Phố trong tranh ông đầy thơ, từng con đường nhỏ, từng ngôi nhà cổ, từng mái ngói rêu phong hay mùa cây trút đều cuốn hút qua đường nét khỏe, ấm. Ông chú ý đến từng khoảnh khắc bình dị mà xúc động. Tranh phố của ông tràn ngập

ánh sáng, mà vẫn phảng phất nét mờ ảo, u hoài.

Có lần, ông thần thò nhớ mãi một bức tranh vẽ đêm trăng vắng lặng buông xuống phố Hà Nội giai đoạn đại dịch Covid-19 với một con mèo nhỏ băng qua đường. Một vị khách chiêm ngưỡng ở triển lãm, tìm đến ông, ngó ý muốn mua. Họa sĩ nhất mực muốn giữ lại bởi khoảnh khắc ấy đáng nhớ khi ông xa gia đình. Sau này, vị khách kể chuyện, khoảnh khắc gặp được một nửa yêu thương của cuộc đời mình đúng bởi cảnh như thế, lúc cả hai ngập tràn cô đơn... thì họa sĩ đồng ý “gả” đi đưa con tinh thần ông từng muốn giữ.

“Một tác phẩm cần thể hiện được thẩm mỹ, tình cảm thời người ta sống. Với tôi, nghệ sĩ cần nhất ba yếu tố: Phong cách cá nhân, hơi thở thời đại và hội nhập quốc tế”, có lần họa sĩ bộc bạch khi giới thiệu những bức tranh khổ lớn mang nhiều nét mới thông

qua sử dụng màu nguyên sắc, mạnh, như một cách nhận diện tín hiệu thời đại. Ngoài 40-50 bức tranh, ông còn có khoảng 20 tác phẩm điêu khắc. Vẫn là thiếu nữ, em bé, đĩa vẽ con giống..., họa sĩ luôn nỗ lực tìm ra nét riêng, vừa đậm đà bản sắc, vừa phù hợp không gian nội thất gia đình, cộng đồng... tạo nên cảm giác sống động và thú vị. Ánh mắt lấp lánh niềm vui, ông “khoe”: “Nhiều bạn trẻ tôi gặp, thấy họ đã có xu hướng cảm nhận, hưởng thụ nghệ thuật và tạo nên những mảng nghệ thuật trong không gian của gia đình, chỗ thì tranh, chỗ thì tượng. Điều đó khích lệ nghệ sĩ sáng tạo”.

2/Tôi đã hỏi: Cuộc sống ở Thụy Điển đầy hứa hẹn, vì sao họa sĩ trở lại và ở lại quê hương? Ông im lặng, rung rung ánh mắt. Từ khi trở về đến nay, ông đã tổ chức 3 triển lãm, mấy lần đi thực tế ở Tây Bắc. “Càng đi, càng sáng tác, càng yêu mến Tổ quốc nhiều hơn, càng nhận ra còn bao điều mình chưa khám phá hết. Đó là sự cuốn hút giữa tôi với quê hương, phong cảnh chứ không chỉ là chuyện tranh bán tốt hay không. Ở đâu tôi cũng vẫn sáng tác và bán tranh. Nhưng với đất nước mình, những gì chưa làm được, những gì đang ao ước, thì mình phải làm”, ông nói.

Công Quốc Hà luôn mang trách nhiệm và sự ám áp, chân thành của lớp nghệ sĩ đi trước dành cho giới trẻ. Năm 2022, khi ông tổ chức triển lãm đã chọn cái nôi đào tạo mình là Trường đại học Mỹ thuật công nghiệp để tri ân thầy, cô giáo, trao đổi với sinh viên bằng trải nghiệm của mình. Ông cũng luôn dành sự tận tụy cho thế hệ họa sĩ trẻ, nhiệt tình kết nối để họ có thêm cơ hội khẳng định mình ở góc độ chuyên môn, thị trường. Có những họa sĩ bất ngờ khi thấy tranh mình được báo này, tạp chí nọ in trên bìa, hỏi ra mới biết chính họa sĩ bậc cha chú đã cất công đến tận tòa soạn giới thiệu tác phẩm, tư vấn tòa soạn sử dụng. Công Quốc Hà cởi mở chia sẻ cả vấn đề bán tranh, vẽ theo đơn đặt hàng và câu chuyện không hề áp lực, luôn coi đó như sáng tác với cảm xúc dạt dào. Cũng có những lời đề nghị nếu thấy không phù hợp thì ông không nhận từ đâu.

Bao dự định của ông với nghệ thuật, với gia đình bè bạn vẫn còn bỏ ngỏ. Dù vậy, ai yêu tranh, mến người đều tin, ở Công Quốc Hà, nghệ thuật là một hành trình chưa thể ngừng lại.

Công Quốc Hà quảng giao, dễ mến và luôn giữ cho mình lối sống dung dị mà thanh nhã. Buổi sáng của ông thường bắt đầu với việc dạo bộ tập thể dục, một bữa ăn nhẹ, sau đó nhâm nhi chén trà, chút kẹo mứt và hăng say làm việc. Ông yêu sự tĩnh lặng dù luôn quan tâm đến mọi người chung quanh. Họa sĩ thường có những món quà nhỏ dành tặng bạn bè, đồng nghiệp. Khi là những bức tranh nhỏ nhắn, đáng yêu; khi là chiếc khăn in tranh mình được đóng gói cẩn thận.

Chạm vào thăm sâu

■ LAM KHUÊ

“Trên tầng sâu ý nghĩ” là tập thơ thứ 3 của cô giáo, nhà thơ Đào An Duyên, vừa được NXB Hội Nhà văn ấn hành, sau hai tập thơ “Ngày đã qua” (2016) và “Một ngày khác ta” (2018).

Tình yêu quê hương là chủ đề xuyên suốt trong tập thơ. Đào An Duyên may mắn vì có hai nơi gắn bó thân thuộc như là máu thịt. Một là quê lúa Thái Bình - nơi chôn nhau cắt rốn và một là phố núi mờ sương - nơi nuôi dưỡng chị trưởng thành, chứng kiến những vui buồn. Đọc tập thơ, không khó để bắt gặp nỗi nhớ mẹ, nhớ quê đau đáu của người con rời ruộng đồng đến nơi thị thành xa lạ. Không khó để bắt gặp những hình ảnh thân thuộc của quê hương như những cánh đồng rạ rom, những đường cày đỏ ải, những chiếc nùn rom ngun ngút khói: “Con đã gom những buổi chiều thị thành chật gió/Mơ về tháng Mười bông lúa uốn câu/Mơ về cánh đồng rạ rom thơm hương sau mùa gặt/Mơ bàn chân mẹ chai sần trên từng luống cày” (Gom buổi chiều chật gió).

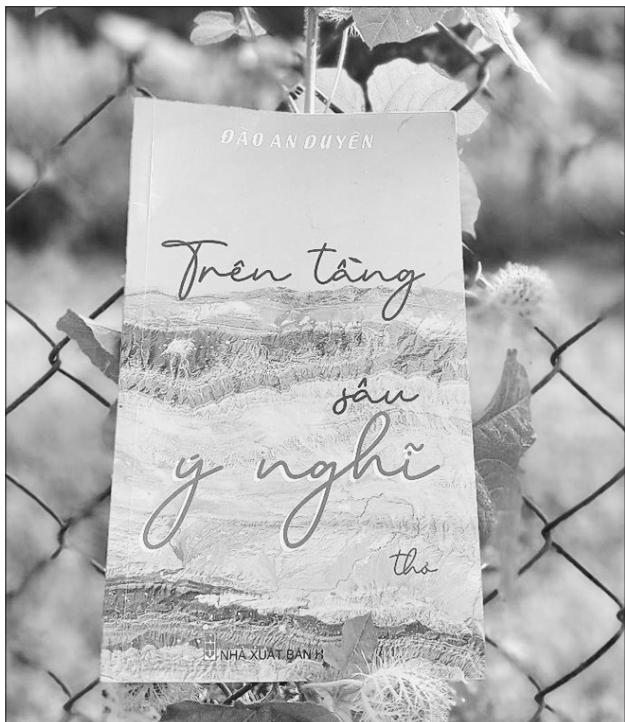
Với quê hương thứ hai - phố núi mờ sương tác giả cũng dành nhiều câu thơ để miêu tả vẻ đẹp vừa

hoang sơ, hùng vĩ vừa thơ mộng, lắng sâu để thổ lộ tình cảm của mình: “Em ẩn mình vào thác/Nắng mây trời nghiêng rơi/Suối hiền như lời gọi/Phía nào cũng mặt trời” (Chiều Kbang).

Trên mạch nguồn cảm xúc về cao nguyên đại ngàn, Đào An Duyên khắc họa thành công những nét đặc trưng của văn hóa Tây Nguyên. Đó là hình ảnh những người phụ nữ Gia Rai cần mẫn ngồi dệt vải - dệt nên một miền thổ cẩm. Đó là hình ảnh những tượng nhà mồ mà thông qua đó nhà thơ đã lồng vào bao suy nghĩ, bao góc nhìn nhân sinh quan: “Người ngồi đó hóa thành tượng gỗ/Ngõ vô tri mà dang đặc luân hồi/Ta thăm thăm. Cõi người - ma hồn độn/Còn thớ gỗ nào biết đau đón vì nhau?” (Lời tượng gỗ 2).

Tác giả cũng dành nhiều bài thơ để viết về tình yêu. Tình yêu trong thơ Đào An Duyên có khắc khoải, có dịu dàng, có chờ mong và trên cả là sự bao dung, tin tưởng về tình yêu: “Trên tầng sâu ý nghĩ/Em vẫn thiết tha giữ lại những xanh tươi/Trước giới hạn của những lần chúng ta sắp vượt ra khỏi mình/Em sẽ tha thứ cho những lỗi lầm anh cố ý hay vô tình mắc phải” (Trên tầng sâu ý nghĩ).

Đào An Duyên nhẹ nhàng, sâu sắc, tinh tế và đầy nữ tính. Chị cứ miệt mài, cần mẫn sáng tạo, viết nên những “câu thơ tươi đến giờ”.

Tiến bộ trong ứng phó thiên tai

Thảm họa sóng thần Ấn Độ Dương năm 2004 đã gây ra thiệt hại khủng khiếp, cướp đi sinh mạng của hàng trăm nghìn người và để lại những ký ức ám ảnh suốt 20 năm. Trong hai thập kỷ qua, giới chức các nước đã nỗ lực để hiểu rõ hơn về sóng thần, chuẩn bị cho các cộng đồng ven biển và đưa ra cảnh báo khi thảm họa xảy ra.

Ký ức ám ảnh

Ngày 26/12/2024, nhiều buổi lễ tưởng niệm hơn 200.000 nạn nhân trong thảm họa sóng thần Ấn Độ Dương năm 2004 đã được tổ chức trên khắp châu Á. Tại Indonesia, quốc gia chịu ảnh hưởng nặng nề nhất trong thảm kịch này, đông đảo người đã tập trung tại tỉnh Aceh để dành một phút mặc niệm và thăm viếng các ngôi mộ tập thể.

Trong khi đó, tại Sri Lanka hay Thailand, nơi có lần lượt 35.322 và hơn 8.000 người thiệt mạng trong thảm họa nói trên, các buổi lễ cầu nguyện diễn ra trên khắp cả nước. Ở Ấn Độ, quốc gia có 16.000 người chết, 20 năm sau hàng nghìn thân nhân các nạn nhân ở bang Tamil Nadu, người dân vẫn tổ chức các đêm cầu nguyện và những cuộc tuần hành kỷ niệm. Những vòng hoa được đặt tại đài tưởng niệm ở Kanyakumari. Trong suốt những ngày đó ngư dân không ra biển.

Cách đây 20 năm, một trận động đất mạnh 9,1 độ richter đã tấn công đảo Sumatra (Indonesia), gây ra những con sóng lớn ập vào các cộng đồng dân cư ven biển. Những con sóng cao đã lan rộng khắp các quốc gia ven Ấn Độ Dương với tốc độ đáng kinh ngạc. Đáng nói, không có bất kỳ cảnh báo sóng thần nào được đưa ra, khiến người dân không có đủ thời gian để sơ tán. Hậu quả, những con sóng thần đã cướp đi mạng sống của tổng cộng 227.899 người tại 15 quốc gia, khiến đây trở thành thảm họa thiên nhiên thảm khốc nhất lịch sử nhân loại.

Theo thống kê từ giới chức tỉnh Aceh (Indonesia), nơi chịu tổn thất nặng nề nhất, hơn 160.000 người đã thiệt mạng, hơn 93.000 người mất tích, 565.000 người mất nhà cửa, gần 200.000 công trình bị hư hại. Ước tính địa phương này thiệt hại hơn 4,5 tỷ USD. Không chỉ vậy, hơn 800 km đường bờ biển trên khắp Indonesia cũng bị phá hủy hoàn toàn.

Cho đến nay, tại tỉnh Aceh vẫn có những người mẹ mòn mỏi đợi chờ tin con mất tích. Bà Saudad Femi Malisa là một người như vậy. Bà cho biết: “Nếu con tôi vẫn còn sống, tôi hy vọng chúng tôi có thể gặp lại nhau trước khi

tôi qua đời. Tôi tin nó vẫn còn sống”. Đồng cảnh ngộ, Cut Sylvia, sống tại thành phố ven biển Banda Aceh vẫn đau đốn khi nhớ lại lần cuối ở bên con gái 2 tuổi Siti. “Đó là một buổi sáng bình thường. Tôi và chồng thấy mọi người bắt đầu chạy ra khỏi nhà, hô hào nước biển đang ập đến. Chỉ vài phút sau, sóng đã tràn vào. Tôi không thể diễn tả được khoảnh khắc đó. Tôi vội bế con bé trên tay. Con bé thậm chí không khóc hay nói bất cứ điều gì, chỉ nhìn chăm chăm tôi. Tôi biết rằng chúng tôi sẽ bị chia cắt”, Sylvia nhớ lại.

Sau hai thập kỷ, các quốc gia là nạn nhân trong thảm kịch nói trên đã nỗ lực vượt qua những nỗi đau mất mát để xây dựng và phát triển. Theo CNN, nhờ sự hỗ trợ của các nhà tài trợ và tổ chức quốc tế, hơn 100.000 ngôi nhà đã được xây mới chỉ riêng ở tỉnh Aceh. Các trường học, bệnh viện và cơ sở hạ tầng thiết yếu bị phá hủy bởi thảm họa đã được tái thiết với sức mạnh và độ bền được tăng cường, bảo đảm sự chuẩn bị tốt hơn cho những thách thức trong tương lai.

Tăng cường cảnh báo sớm thảm họa

Kể từ thảm kịch chết chóc này, thế giới đã nhận rõ được tầm quan trọng của những hệ thống cảnh báo sớm nhằm hạn chế thấp nhất thiệt hại có thể xảy ra. Chính phủ các nước và các tổ chức quốc tế, bao gồm cả Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa của LHQ (UNESCO), đã nỗ lực thiết lập các hệ thống cảnh báo sóng thần sớm và tốt hơn. Trong 20 năm qua, hàng triệu USD đã được đầu tư vào các hệ thống cảnh báo, với hơn 1.400 trạm quan sát đã được lập trên toàn cầu.

Theo Người phát ngôn của UNESCO, Ủy ban Hải dương học Liên chính phủ của tổ chức này, hiện có 150 quốc gia thành viên, đã có hành động quyết liệt. Dựa trên kinh nghiệm thành lập hệ thống cảnh báo sóng thần Thái Bình Dương năm 1965, Ủy ban này đã tạo ra một hệ thống cảnh báo toàn cầu để giảm nguy cơ xảy ra thảm họa tương tự. Hệ thống cảnh báo sóng thần toàn cầu trải dài khắp các khu vực Thái Bình Dương, Ấn Độ Dương, Địa Trung Hải, Caribe

và đông bắc Đại Tây Dương. Khi phát hiện ra sự nhiễu loạn mực nước biển đáng kể, hệ thống sẽ gửi cảnh báo nhanh và chính xác đến các cộng đồng ven biển, giúp tăng thời gian phản ứng và cứu sống nhiều người trên toàn thế giới.

Tuy nhiên, chỉ báo động thôi là chưa đủ. UNESCO cũng đã triển khai chương trình “Sẵn sàng ứng phó sóng thần” dành cho các cộng đồng ven biển. Chương trình này thực hiện dựa trên 12 chỉ số, từ việc lập bản đồ nguy cơ sóng thần đến việc tiến hành các cuộc diễn tập sơ tán thường xuyên... Ngày nay, các cộng đồng ở hơn 30 quốc gia đã tham gia vào chương trình này.

Chuyên gia Bernardo Aliaga của UNESCO cho biết: “Chúng tôi tập trung không chỉ vào việc cung cấp cảnh báo mà còn là chiến lược chuẩn bị toàn diện thông qua giám sát thời gian thực, giáo dục cộng đồng và tăng cường phòng thủ bờ biển. Hiện nay, nếu biết sóng thần sẽ ập vào trong vòng vài phút tới, cộng đồng dân cư đã biết cách ứng phó. Những tiến bộ này đã cứu sống nhiều người”.

Tại Indonesia, hơn 1.000 công trình nghiên cứu về động đất và sóng thần đã được triển khai, bao gồm việc xây dựng các tháp sơ tán cao tầng có khả năng chống chịu nước và được trang bị sân bay trực thăng. Ngoài ra, quy trình cung cấp dịch vụ y tế và thực phẩm trong thảm

họa cũng được tối ưu hóa. Lãnh đạo Cơ quan quản lý thảm họa Aceh cho biết, hệ thống cảnh báo sớm sóng thần Indonesia (InaTEWS), do Cơ quan Khí tượng, Khí hậu và Địa vật lý (BMKG) quản lý, đã khuyến khích các hợp tác nghiên cứu địa chấn. Đến nay, hệ thống có 521 trạm địa chấn trải rộng khắp Indonesia, cho phép truyền dữ liệu động đất nhanh hơn đến người dân, đặc biệt là kịp thời cảnh báo sóng thần sau các trận động đất lớn ngoài khơi. Chương trình giáo dục và diễn tập phòng ngừa sóng thần cũng đưa vào chương trình bắt buộc tại các trường học từ năm 2010.

Trong khi đó, tại làng Ban Nam Khem, tỉnh Phang Nga, Thailand, chính quyền và người dân đã thiết lập hệ thống giảm thấp rủi ro gồm các hầm trú ẩn bê-tông, hệ thống báo động kép và các tuyến sơ tán rõ ràng. Ông Banlue Choosin, người giám sát bờ biển tại Phang Nga, cho biết: “Tôi không mong muốn đối mặt sóng thần một lần nữa, nhưng chúng tôi đã sẵn sàng. Nếu có cảnh báo, đừng tò mò hay do dự, hãy sơ tán đến nơi an toàn ngay lập tức”.

Theo các chuyên gia về thảm họa, trong 20 năm qua, cảnh báo sớm và sơ tán nhanh chóng đã trở thành yếu tố chủ chốt trong các biện pháp phòng ngừa thiên tai, giúp giảm thấp nhất thiệt hại.

TRẦN ANH (Biên dịch)

Vùng ven biển Aceh bị tàn phá nặng nề sau trận sóng thần.

Ảnh: DW

Một hệ thống cảnh báo sớm sóng thần ở Ấn Độ.

Ảnh: SONARDYNE

Vietcombank

Ngân hàng TMCP
Ngoại thương Việt Nam
**Chung niềm tin
Vững tương lai**

Website: www.vietcombank.com.vn; Trung tâm hỗ trợ khách hàng: 1900 54 54 13

Vành đai ô nhiễm

■ Bài và ảnh: NHÓM PV THỜI NAY

Kỳ 4: “Sông trắng, sông lụa...” thay mầu

Chỉ với cái tên Hà Nội đã cho thấy Thủ đô nằm trọn vẹn trong những dòng sông. Trong lòng của thành phố nghìn năm lịch sử ấy, những sông Đáy, sông Đuống, sông Nhuệ, sông Sét, sông Lừ, sông Tô, sông Tích... sau bao bồi đắp đã hình thành một miền đồng bằng trù phú với lớp phù sa màu mỡ. Một thời, sông Đáy, sông Tô, sông Tích... đã đi vào những áng văn thơ với hình ảnh như những “sông trắng, sông lụa”, “những dòng sông nằm ngóng thánng chờ...”, là nơi quần tụ, sinh sống của bao thế hệ cư dân đồng bằng nay lại đang trở thành những “khúc ruột đau” vì ô nhiễm.

Đi tìm dòng cho sông Nhuệ, sông Đáy

Chúng tôi đã tìm gặp một chuyên gia về môi trường của một tập đoàn đến từ nước Đức, vị chuyên gia này buột miệng “hệ thống sông Bắc Hưng Hải hay hệ thống sông Nhuệ, Đáy ô nhiễm gần như không thể phục hồi...”. Đánh giá từ một chuyên gia nước ngoài liệu có phải thực tế không mong đợi nhất (!). Những dòng sông thơ mộng ấy lẽ nào không thể hồi sinh?

Mang theo bản khoản đó, trong quá trình đi thực tế tìm hiểu tình hình chúng tôi thấy rằng, nếu không có nước sông Hồng hoặc nước mưa thì hệ thống sông giáp ranh khu vực nội thành Hà Nội đều đang... chết. Đi dọc đề sông Hồng đoạn qua Hà Nội để tìm xem những dòng sông “con” lấy nước nguồn từ sông Cái đang “sống” ra sao vào dịp cuối năm này, thì thấy ngoài sông Đáy, con sông “vặn mình qua phủ Quốc” đang còn chút “tự do” trước khi “chui” vào các điểm đen về ô nhiễm ở Cát Quế, Minh Khai, Dương Liễu (Hoài Đức). Cống Đan Hoài, nơi lấy nước sông Hồng vào kênh Đan Hoài hay cống Liên Mạc lấy nước sông Hồng vào sông Nhuệ hiện tại đều ở dạng “cống”. Mùa này nước cạn, sông Hồng không đủ nước để “nuôi” hệ thống “sông con” của nó, nên hầu hết các dòng sông đều không có nước tự nhiên. Đoạn đầu cống Đan Hoài, đầu cống Liên Mạc (sông Nhuệ), phần phù sa mé ngoài sông khô nứt. Nhưng chỉ ngay từ phía trong cửa cống, nước đã mang mầu đen quánh, đậm đặc, bốc mùi.

Ông Nguyễn Văn Vực (Hoài Đức) nguyên là cán bộ Công ty Khai thác công trình thủy lợi Đan Hoài cho biết, tại Cát Quế, Dương Liễu, Minh Khai có nhiều gia đình làm nghề sản xuất miến dong, mạch nha... Chiều 21/12/2024, chỉ một đoạn đường hơn 2 km ở thôn Me Táo, xã Dương Liễu, có khoảng hơn chục cơ sở sản xuất, chế biến bột sắn và bột củ dong riềng. Dọc những con đường như ô bàn cờ ở các thôn Xóm Mới, Đồng Phú của xã Dương Liễu, có khoảng vài trăm cơ sở chế biến nông sản, với xe cầu, máy nghiền hoạt động hết công suất phục vụ mùa cao điểm Tết Nguyên đán. Đường đi, bờ ruộng, bờ ao, vườn đều trắng một mầu bột sắn phơi. Nước thải từ các cơ sở sản xuất chảy trực tiếp xuống cống rãnh, kênh mương. Các xóm ngoài bãi của xã Cát Quế, Minh Khai gần đó tình trạng cũng tương tự. Hàng trăm cơ sở sản xuất nhỏ lẻ ấy vẫn hằng ngày dùng máy xúc đưa sắn vào máy nghiền, khi sắn ra bột thì dùng acid tẩy trắng bột, nước tẩy ấy trở nên đen kịt trước khi được xả thẳng ra sông Đáy. Phần còn lại của nước thải được bơm qua kênh tiêu xã Sơn Đồng (Hoài Đức) đổ vào sông Nhuệ.

Không chỉ ở đó, đi theo dòng sông từ đầu kênh đang hằng ngày đổ nước thải vào lòng nó, có thể tận mắt thấy sông đã trở thành nơi chứa nước và rác thải của nhiều cụm công nghiệp.

Thông tin từ cơ quan chức năng cho thấy, nhiều năm nay, Kênh T1 - 2 có “nhiệm vụ” dẫn nước sông Hồng từ trạm bơm Đan Hoài về sông Nhuệ cung cấp nước cho nhiều địa phương phục vụ sản xuất nông nghiệp. Khi nguồn nước được đưa về đi qua Liên Trung, Tân Hội, Tân Lập kéo dài khoảng 2 km gặp kênh T1 - 3 dẫn nước thải từ xã Đức Giang, Đức Thượng, Dương Liễu và thị trấn Tràm Trôi (huyện Hoài Đức), nơi có nhiều làng nghề sản phẩm nông sản, làm bún, sau đó đi qua đô thị Tân Tây Đô chảy xuống xã Tân Lập. Kênh Pheo đi qua khu dân cư xã Thượng Mô, Hạ Mô, Tân Lập cũng đảm đương “nhiệm vụ” dẫn nước thải sinh hoạt của làng nghề chuyên làm đậu phụ, nấu rượu chảy ra tuyến kênh đi qua xã Tân Lập rồi xuống phường Tây Tựu (quận Bắc Từ Liêm) đổ về sông Nhuệ.

Một nhánh cống Đan Hoài đoạn Hoài Đức tiếp giáp Hà Đông.

Sông Nhuệ đoạn chảy qua Hà Nam có mức độ ô nhiễm giảm so với đoạn sông Nhuệ chảy qua Hà Nội, chất lượng nước sông ở mức trung bình, sử dụng được cho tưới tiêu và các mục đích tương đương khác, các thông số (BOD5, COD,...) vẫn vượt ngưỡng cho phép theo QCVN 08-MT:2015/BTNMT. (Tỷ lệ COD/BOD5 là chỉ số quan trọng về khả năng phân hủy sinh học của nước thải và nguồn gốc của ô nhiễm hữu cơ. Nó được sử dụng để mô tả nguồn gốc và bản chất của ô nhiễm hữu cơ. Tỷ lệ COD/BOD5 càng cao thì khả năng phân hủy sinh học chất ô nhiễm càng khó khăn).

Đi theo dòng sông ô nhiễm, cũng bắt gặp nhiều trạm bơm thủy lợi đang bị quây kín, bỏ không bởi hết chức năng nhiệm vụ khi mà nhiều cánh đồng đã biến thành... khu đô thị. Và khi ấy, phần còn lại của kênh trở thành nơi chứa rác.

Cùng cảnh ô nhiễm nặng nề

Đọc theo sông Nhuệ từ đoạn khởi nguồn, nhìn thấy thực tế là dòng sông “phơi mình” đáp ứng nhu cầu xả thải. Nó “chết” do hàng loạt cơ sở sản xuất công nghiệp, nhà xưởng tự phát ở hai bên sông được dựng lên từ cách đây chừng 20 năm trở lại (thời kỳ trước đó hầu hết các con sông quanh Hà Nội còn ít bị ô nhiễm). Con sông trở nên teo tóp theo thời gian. Đường trước mặt bé dần, người ta lần dần ra phía sông sau nhà. Sông bé lại và càng ngày càng... hôi thối.

Ông Nguyễn Thanh Bình, người dân buôn bán lâu năm ở gần cầu Phố Viên (cách cửa xả cống Liên Mạc chừng 2 km) cho biết, mùa bão năm nay nước chảy qua cống Liên Mạc vào nhiều hơn nên sông có “đờ hơn”. Từ khoảng 15 năm nay nước sông Nhuệ quá nặng mùi. “Sông chẳng còn ra sông nữa mà nó đang trở thành cái cống, nước sông cũng chẳng bao giờ trong xanh nữa mà nó biến thành mầu xanh biếc”. Mầu của hóa chất lẫn mầu chất thải.

Trong hơn 1 tháng kể từ khi thực hiện bài viết, chúng tôi vẫn chưa thể có được số liệu quan trắc môi trường mới nhất, dù đã nhiều lần liên hệ các cục liên quan của Bộ Tài nguyên và Môi trường. Tìm trên trang thông tin điện tử của một số cục chức năng, cho tới lúc này, chỉ thấy số liệu về môi trường và nước ở một số tỉnh phía nam, còn đối với các con sông quanh Hà Nội không có thông tin.

Ngày 10/12/2024, trong khuôn khổ kỳ họp thứ 20, HĐND TP Hà Nội đã thông qua nghị quyết điều chỉnh chủ trương đầu tư một số dự án đầu tư công của thành phố, trong đó có dự án hệ thống xử lý nước thải Yên Xá. Theo đó, dự án xử lý nước thải Yên Xá xin lùi tiến độ thêm 2 năm (kéo dài đến năm 2027), giảm mức đầu tư hơn 5.000 tỷ đồng.

Sống gần sông Đáy, gia đình ông Vũ Đắc Tắc (Phượng Quan, Văn Côn, Hoài Đức) đã phải chịu cảnh hôi thối nồng nặc đến khó thở từ hơn 15 năm nay. Ngửi nhiều rồi cũng dần quen, nhưng các hộ dân chung quanh đây đều phải đóng cửa kín mít quanh năm, nhiều người mắc các bệnh về đường hô hấp. Hộ nào làm nông thì rú nhau 2-3 hộ đào giếng khoan để tưới hoa màu. Theo ông Tắc, nước sông Đáy khu vực này bị ô nhiễm nặng bởi các nhà xưởng, làng nghề ở khu vực phía trên xả thải ra sông. Cách nhà ông vài trăm mét cũng có rất nhiều nhà xưởng trái phép làm bánh kẹo, giặt lá... xả thải trực tiếp ra sông.

Những bức xúc từ phía người dân ở cạnh Cụm công nghiệp Trường An (An Khánh, Hoài Đức) được dịp bùng lên khi họ “xung phong” đưa phóng viên đi thực tế ở gần trạm bơm La Dương (đã bỏ hoang, khóa kín). Nước thải từ cụm công nghiệp này hòa lẫn nước thải sinh hoạt của người dân khu vực chung quanh đổ vào khúc kênh thuộc một thành phần của kênh Đan Hoài và nằm đọng ở đó, thỉnh thoảng lại biến mầu, bốc mùi và sủi bọt. “Mỗi lần người ta xả thải, những cư dân ở khu đô thị gần đó lại trở thành “những người khốn khổ”. Nhiều đêm, các xưởng sản xuất của một số công ty trong Cụm công nghiệp Trường An “tranh thủ” xả khí thải không qua lọc. Những quạt gió cỡ lớn chạy hết công suất, đẩy khí thải mù mịt như sương lên trời. Mùi hóa chất cảm công nghiệp, mùi va-ni từ sản xuất bánh kẹo, mùi nước lấu công nghiệp như một cái ô chụp kín cả vùng, chỉ cần bước chân ra khỏi cửa là đã ngửi thấy. “Mùi kênh hòa vào mùi khói, mùi hóa chất... hành hạ con người”. Mỗi đêm như thế, cư dân của mấy thôn Trường An, An Thọ, Văn Lũng và cả cư dân của Vinhomes Thăng Long cạnh đó chỉ biết kêu trời.

Theo kết quả quan trắc của Trung tâm Quan trắc môi trường miền bắc (Bộ Tài nguyên và Môi trường): Lưu vực sông Nhuệ, Đáy, đến đợt 5 của năm 2019 có tổng số 8/19 thông số bị ô nhiễm, gồm: DO; COD; BOD5; N-NH₄; N-NO₃; TSS; Fe và Pb. Một số thông số có tỷ lệ vượt QCVN 08-MT:2015/BTNMT khá cao, điển hình như thông số COD (79%); BOD5 (75%); các thông số (DO; TSS; N-NH₄), hơn 50% tổng số giá trị vượt ngưỡng quy định. Khu vực các thông số vượt ngưỡng liên tục trong cả 5 đợt như các sông nội thành (sông Sét, sông Lừ, sông Kim Ngưu - từ điểm Nghĩa Đô đến điểm cầu Sét), đoạn sông Nhuệ qua Hà Đông và đoạn thượng nguồn sông Đáy (TP Hà Nội). Đoạn sông thực hiện quan trắc, nước sông tiếp nhận nước thải chưa qua xử lý của các làng nghề (Phúc La: nước thải làng nghề lụa Vạn Phúc; Cự Đà: nước thải làng nghề miến Cự Đà; Cầu Chiếu, Đồng Quan: khu vực vừa tiếp nhận nước thải của các làng nghề, vừa tiếp nhận nước thải sinh hoạt của TP Hà Nội và quận Hà Đông thông qua sông Tô Lịch). Kết quả quan trắc cho thấy: Sông Nhuệ, đoạn chảy qua Hà Nội, từ đoạn sông chảy qua khu vực Hà Đông (Phúc La) cho tới trước khi nhận nước sông Tô Lịch, nước bị ô nhiễm. Nguyên nhân gây ô nhiễm chủ yếu do nước thải sinh hoạt của quận Hà Đông và nước thải của các cơ sở sản xuất và làng nghề trong khu vực. Sau khi tiếp nhận nước thải của sông Tô Lịch (điểm Cự Đà), nước sông Nhuệ tiếp tục bị ô nhiễm nặng. Các thông số hữu cơ (BOD5, COD, N-NH₄,... đều vượt ngưỡng quy định theo QCVN 08-MT:2015/BTNMT).

Đây là những thông số về ô nhiễm ở thời điểm 5 năm về trước. Còn cho tới thời điểm hiện tại, khi mà chính quyền chưa có thêm cơ sở hay biện pháp gì để giải quyết tình trạng xả thải, khó có thể lạc quan với tình trạng ô nhiễm của mỗi dòng sông.

(Còn nữa)

■ **Kỷ niệm 75 năm Ngày truyền thống học sinh, sinh viên và Hội Sinh viên Việt Nam (9/1/1950-9/1/2025), Trung ương Hội Sinh viên Việt Nam đã công bố danh sách 357 sinh viên đạt danh hiệu "Sinh viên 5 tốt" cấp Trung ương và 112 sinh viên giành Giải thưởng "Sao tháng Giêng" năm học 2023-2024.** Đây là những sinh viên có thành tích xuất sắc trên các phương diện đạo đức tốt, học tập tốt, thể lực tốt, tình nguyện tốt và hội nhập tốt, tiêu biểu trong công tác Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên và phong trào thanh niên trường học.

■ **95 sinh viên có hoàn cảnh khó khăn trên khắp cả nước đã được nhận các suất học bổng từ chương trình Nâng bước Thù khoa,** mỗi suất trị giá 10 triệu đồng tiền mặt và nhiều hiện vật giá trị. Ban tổ chức cho biết, đợt trao học bổng lần này chương trình đã nhận được hơn 350 hồ sơ sinh viên được đề cử từ các trường đại học, học viện. Sau quá trình sàng lọc, đã chọn ra 30 sinh viên khu vực phía bắc và 60 sinh viên khu vực phía nam để trao học bổng; 5 sinh viên từng nhận học bổng những năm trước và duy trì thành tích học tập tốt cũng tiếp tục được nhận học bổng trong dịp này.

■ **Quý VinFuture cho biết, sẽ mở rộng quy mô chương trình cầu nối khoa học InnovaConnect dành cho tất cả viện, trường, tổ chức nghiên cứu trên toàn quốc** có mong muốn thiết lập mối quan hệ với những nhà khoa học, chuyên gia hàng đầu thế giới. Trong năm 2025, với mục tiêu mở rộng chương trình InnovaConnect ra phạm vi toàn quốc, Quý VinFuture sẽ tiếp nhận hồ sơ đăng ký tham gia từ các viện, trường, cơ quan nghiên cứu ở Việt Nam có nhu cầu thúc đẩy hợp tác khoa học quốc tế. Để đăng ký tham gia, các đơn vị quan tâm truy cập vào địa chỉ <https://vinfutureprize.org> để tải các biểu mẫu và hồ sơ đăng ký cần thiết. Thời hạn tiếp nhận đăng ký sẽ diễn ra 4 đợt trong năm, vào các ngày 02/01, 02/4, 02/7 và 02/10.

HỎI & ĐÁP

Bạn đọc

Tôi được biết luật liên quan đến đầu tư, kinh doanh vừa được sửa đổi, bổ sung. Xin hỏi Thời Nay theo quy định mới thì những ngành nghề nào bị cấm đầu tư kinh doanh? (Lê Phát, Quận 3, Thành phố Hồ Chí Minh).

Thời Nay

Từ ngày 1/7/2025, theo quy định của Luật Đầu tư 2020 (sửa đổi, bổ sung bởi Luật sửa đổi Luật Quy hoạch, Luật Đầu tư, Luật Đầu tư theo phương thức đối tác công tư và Luật Đấu thầu 2024), danh mục ngành nghề bị cấm đầu tư kinh doanh đã được mở rộng và định rõ.

Cụ thể tại Điều 6 Luật Đầu tư 2020 được sửa đổi, bổ sung bởi các quy định tại Luật sửa đổi Luật Quy hoạch, Luật Đầu tư, Luật Đầu tư theo phương thức đối tác công tư và Luật Đấu thầu 2024, danh mục ngành nghề cấm đầu tư kinh doanh đã được quy định rõ. Danh mục ngành nghề bị cấm đầu tư kinh doanh nhấn mạnh đến những lĩnh vực tiềm ẩn nguy cơ cao đe dọa an ninh, sức khỏe cộng đồng, môi trường và đạo đức xã hội. Quy định này nhằm bảo đảm đường lối phát triển kinh tế bền vững và tăng cường trách nhiệm quản lý nhà nước.

Theo đó, các ngành nghề sau bị cấm đầu tư kinh doanh gồm:

- Kinh doanh các chất ma túy; Kinh doanh các loại hóa chất, khoáng vật nguy hiểm; Kinh doanh mẫu vật các loài động, thực vật hoang dã nguy cấp (theo Phụ lục 1 CITES và Phụ lục 3 Luật Đầu tư 2020); Kinh doanh mại dâm; Mua, bán người, bộ phận cơ thể người, bào thai người; Hoạt động sinh sản vô tính ở người; Kinh doanh pháo nổ; Kinh doanh dịch vụ đòi nợ; Kinh doanh mua bán bảo vật quốc gia; Kinh doanh xuất khẩu di vật, cổ vật.

Có thể thấy, từ ngày 1/7/2025 sẽ có hai ngành nghề được bổ sung vào danh sách bị cấm đầu tư kinh doanh đó là ngành nghề mua bán bảo vật quốc gia và xuất khẩu di vật, cổ vật.

Người trẻ phục hưng làng nghề truyền thống

■ Bài và ảnh: ANH QUÂN

Các làng nghề truyền thống trên địa bàn tỉnh Quảng Nam ngoài việc tạo việc làm, nâng cao thu nhập cho người dân còn giữ vai trò quan trọng trong bảo tồn không gian, cảnh quan làng nghề, góp phần phát triển kinh tế-xã hội địa phương. Thế nhưng theo thời gian, vì nhiều lý do khác nhau các làng nghề truyền thống đang mai một dần. Để vực dậy, một số người trẻ đã tiếp cận công nghệ, nắm bắt xu thế, nhu cầu thị trường để phục hưng lại làng nghề nơi mình sinh ra và lớn lên.

Anh Nguyễn Viết Lâm bên những sản phẩm gốm tráng men mới.

Định vị làng nghề

Làng lụa Mã Châu (huyện Duy Xuyên, Quảng Nam) có tuổi đời đã hơn 600 năm. Theo người dân địa phương kể lại, nghề lụa truyền thống Mã Châu đã từng hưng thịnh trong hàng trăm năm qua, nhưng từ những năm 90 của thế kỷ trước, các hộ gia đình, hợp tác xã tơ lụa dần giải thể, việc trồng dâu nuôi tằm cũng vì thế mà mai một, lụi tàn dần. Đứng trước những khó khăn, trăn trở ấy, năm 2014, chị Trần Thị Yến người con của Mã Châu đã về quê cùng cha phục hưng ngành lụa truyền thống. Chị Yến chia sẻ: “Ban đầu tôi không có ý định về làng làm lụa cùng cha. Vì quá trình làm lúc đó quá khó khăn và không đem lại hiệu quả kinh tế. Nhưng tôi hiểu những nỗ lực, mong muốn duy trì nghề của cha nên đã quyết tâm tìm lại chỗ đứng cho lụa Mã Châu”.

Song hành với việc thay đổi sản phẩm, chị Yến cũng bắt tay khôi phục thương hiệu tơ lụa Mã Châu theo nhiều cách. Chị mang sản phẩm đến nhiều nơi, trực tiếp giới thiệu cho du khách để họ cảm nhận và phân biệt sản phẩm lụa tơ tằm với các sản phẩm lụa khác trên thị trường. Từ chỗ đứng trên bờ vực giải thể, làng lụa Mã Châu đã sống dậy bởi tư duy mới mẻ của chị Yến.

Còn làng nghề nước mắm truyền thống Cửa Khe (ở xã Bình Dương, huyện Thăng Bình) đã tồn tại hơn 100 năm tuổi. Với mong muốn đưa sản phẩm nước mắm Cửa Khe đi xa hơn và thương hiệu được nhiều người biết tới hơn. Anh Võ Nguyên Tùng sau nhiều năm rời quê, lên phố học tập và công tác đã trở về quyết tâm xây dựng thương hiệu nước mắm Cửa Khe. Từ đó, một cam kết chung về chất lượng nước mắm được lập ra, mẫu mã, bao bì cũng được thiết kế chìn chu, bắt mắt hơn. Và thành quả là nước mắm của làng Cửa Khe được công nhận là sản phẩm OCOP, có mặt ở những thị trường lớn trong nước. Về thăm làng nghề nước mắm truyền thống Cửa Khe hôm nay, một diện mạo mới đã được hình thành.

Trao cơ hội cho người trẻ

Những người trẻ luôn có sẵn tình yêu với nghề và làng nghề truyền thống. Điều quan trọng là họ được trao cho cơ hội để khẳng định mình. Về với làng gốm Thanh Hà (thành phố Hội An, tỉnh Quảng Nam), tại Cơ sở sản xuất gốm thủ công Sơn Thúy, dù tuổi đời, tuổi nghề còn ít, song anh Nguyễn Viết Lâm sớm bộc lộ năng khiếu trong ngành gốm thủ công. Phải mất hơn 4 năm nghiên cứu, thử nghiệm, Lâm mới thành công với những sản phẩm gốm tráng men thủ công độc đáo được kết hợp từ hai chất liệu men truyền thống và hiện đại. “Sản phẩm gốm tráng men của cơ sở nhà tôi là độc bản, mỗi thứ chỉ có một cái, vì men thủ công nên mỗi thứ cũng khác nhau. Với tôi để duy trì và phát triển nghề làm gốm, quan trọng phải giữ cái nhiệt, cái lửa trong người. Từ đó, phát triển được những sản phẩm mới và được nhiều người biết tới thì làng nghề mới hưng thịnh”, anh Lâm cho biết.

Trải qua nhiều thăng trầm, sản phẩm bình hoa gốm tráng men thủ công của Cơ sở sản xuất gốm thủ công Sơn Thúy đã được UBND tỉnh Quảng Nam công nhận là sản phẩm OCOP 3 sao. Đây là động lực cho chàng trai còn rất trẻ Nguyễn Viết Lâm tiếp tục nghiên cứu, sáng tạo những dòng sản phẩm mới. Đồng thời, truyền cảm hứng cho những người trẻ ở lại, tiếp tục gắn bó với nghề truyền thống và cùng nhau đưa sản phẩm làng nghề đi xa hơn, được nhiều người biết tới hơn.

Toàn tỉnh Quảng Nam có tổng cộng 10 nghề truyền thống, 30 làng nghề, làng nghề truyền thống được UBND tỉnh công nhận. Trong đó, có 16 làng nghề hoạt động duy trì ở mức độ ổn định và có 14 làng nghề hoạt động sản xuất cầm chừng. Việc khôi phục, phát triển các làng nghề truyền thống ở Quảng Nam vẫn còn hành trình dài ở phía trước. Thế nhưng điều đáng mừng, là những làng nghề đã có những truyền nhân xứng đáng. Những gương mặt trẻ kế trên là những đại diện đáng tin bởi tình yêu và tâm huyết với làng nghề, là nhân tố quan trọng để hiện thực hóa và lan tỏa khát vọng khởi nghiệp, lập nghiệp trên nền tảng những giá trị truyền thống xứ Quảng.

Đội tuyển Việt Nam nâng cao chiếc cúp vô địch ASEAN Cup 2024. Ảnh: HOÀNG HÀ

Chiến thắng lịch sử của Đội tuyển Việt Nam

■ TRẦN KHÁNH

Hồi hộp, âu lo, bức xúc, rồi vỡ òa trong niềm vui vô địch..., hàng chục triệu cổ động viên (CĐV) bóng đá Việt Nam đã trải qua quá nhiều cung bậc cảm xúc sau trận chung kết lượt về ASEAN Cup 2024 trên sân Rajamangala của Thailand. Để rồi, thứ đọng lại sau cùng là tinh thần xả thân vì màu cờ sắc áo, trong niềm hạnh phúc vô bờ của những nhà vô địch!

Sau trận lượt đi với lợi thế 2-1 tại sân Việt Trì, chúng ta đều hiểu phía trước là hơn 90 phút gian nan trên sân Rajamangala. Thật vậy, trước mắt “Những chiến binh sao vàng” không chỉ là sức ép khủng khiếp từ hơn 46 nghìn CĐV Thailand,

mà còn là một cuộc chiến khốc liệt về thể lực và sức bền. Những con tim Việt Nam như thất lại khi Xuân Sơn, chân sút chủ lực và niềm hy vọng lớn nhất của đội tuyển (ĐT), gặp chấn thương nặng, phải rời sân ngay hiệp 1.

không nghiêm trọng như thế, nhưng cũng kéo tụt họ lại phía sau. Đoàn quân của Mikel Arteta thiếu trung phong tốt, thiếu phương án “bóng sống” tiếp cận khung thành. Vũ khí từ “bóng chết”, đầu lợi hại đến đâu, cũng không đủ để họ đua tranh ngôi số 1. Trong lúc đó, Nottingham Forest, Chelsea và Newcastle âm thầm vươn lên nhóm đầu, nhưng hầu như không có cơ hội đuổi kịp Liverpool.

Ngược lại, “Lữ đoàn đỏ” trong tay Arne Slot thể hiện một phong độ cao và ổn định đáng kinh ngạc. Từ hôm 14/9 (thua Nottingham, trận thua duy nhất từ đầu giải) đến giờ, họ thắng như chẻ tre và rất ít hòa. 3 trận gần nhất tính đến trước vòng 20, Liverpool “nã” vào lưới các đối thủ đến... 14 bàn. Giai đoạn từ Giáng sinh đến năm mới ở giải Anh vốn rất khắc nghiệt với mật độ thi đấu dày, nhưng họ không hề suy giảm sức mạnh.

Dấu ấn của Slot, với sự kế thừa và tinh chỉnh hoàn hảo những di sản từ người tiền nhiệm, là không phải bàn cãi. Điều ông thành công nhất là giữ cho Liverpool sự sung mãn, lành lặn của những trụ cột. Trong đó, Mohamed Salah rực sáng bằng phong độ cao nhất trong sự nghiệp. Chỉ cần 18 trận, ngôi sao người Ai Cập đã ghi 17 bàn, có 13 kiến tạo. Thống kê cho thấy, anh đạt hiệu suất tới 1,7 bàn+kiến tạo mỗi 90 phút, cao nhất lịch sử Premier League.

Trong cuộc trả lời phỏng vấn mới đây với *Sky Sports*, Salah tâm sự, đây là lần đầu anh đặt mục tiêu vô địch giải Ngoại hạng lên trên Champions League. Salah tiếc nuối khi Liverpool vô địch mùa 2019-2020, nhưng toàn đội không thể ăn mừng cùng người hâm mộ vì dịch Covid-19. “Chúng tôi chờ đợi 30 năm để vô địch, nhưng lại không thể ăn mừng đúng nghĩa. Chuyện này khiến tôi muốn làm điều gì đó đặc biệt hơn trong năm cuối tại đây”, anh nói.

Tất cả CĐV Liverpool đều mong chờ “điều đặc biệt” ấy. Nhưng không ai muốn phải chia tay Salah. Ở tuổi 32, anh vẫn luôn là trái tim và nguồn sống. Trong tương lai gần, Salah là không thể thay thế.

Nhưng trong nghịch cảnh, các học trò của HLV Kim Sang Sik vẫn biết cách thể hiện bản lĩnh, bất chấp áp lực từ các khán đài, bất chấp cả những tình huống chơi chưa đẹp của đội chủ nhà Thailand. Cú sút xa ở đẳng cấp cao của Supachok Sarachat ở phút 64 là tuyệt đẹp, nhưng nó lại xuất phát từ tình huống ném biên sau khi Đình Triệu chủ động ném bóng ra ngoài (do Hoàng Đức bị đau). Đó lẽ ra phải là một pha trả bóng của ĐT Thailand, thay vì nhanh chóng hướng về khung thành đối thủ.

Những pha vào bóng quyết liệt, những tình huống gây tranh cãi, tấm thẻ đỏ của Weerathep Pomphan, pha “đốt lưới nhà” của Pansa Hemviboon và cú sút từ giữa sân của Hai Long... Tất cả đã tạo nên một trận chung kết không thể nào quên, nơi ý chí, sự đoàn kết, tinh thần xả thân quyết thắng của ĐT Việt Nam như thành “vàng” nhờ được “thử lửa”. Đêm nay, một đêm không ngủ, khi ĐT của chúng ta lần thứ 3 bước lên đỉnh cao Đông Nam Á.

Đó chắc chắn là nguồn động lực to lớn của bóng đá nước nhà, mang về bao tin yêu của khán giả cả nước sau thời gian trầm lắng, sa sút của ĐT kể từ sự ra đi của HLV Park Hang Seo. Một vị chiến lược gia Hàn Quốc khác, HLV Kim Sang Sik đã đối mặt vô vàn khó khăn sau khi tiếp quản ghế cầm quân, và ông đã thật sự để lại dấu ấn dù thời gian nắm đội không dài.

Nhìn lại hành trình tại ASEAN Cup lần này, chúng ta bồi hồi nhớ tới những giây phút khó khăn trước Lào, trước Indonesia, nhất là trước Philippines và Thailand để thấy, đường vinh quang không trải hoa hồng. Đã có nhiều vấn đề về cả chiến thuật lẫn con người, nhưng ông Kim Sang Sik đã có những tinh chỉnh hợp lý để đưa ĐT đến ngôi vô địch. Ông cũng rất biết cách mang lại bất ngờ cho đối thủ, như việc tung Tuấn Hải (dự bị từ đầu giải) vào đội hình xuất phát ở trận chung kết lượt về, để rồi chính Tuấn Hải đã 2 lần làm tung lưới Thailand, góp công cho chiến thắng.

Trên hành trình đã qua, không thể không nhắc đến tân binh Nguyễn Xuân Sơn. Với 7 bàn thắng sau 4 trận, anh thật sự đã mang đến một chất lượng vượt trội về xử lý bóng và săn bàn. Mong rằng sự tỏa sáng của Xuân Sơn sẽ mang đến và duy trì sức sống mới cho ĐT, mở đường cho những nhân tố mới khác. Xuân Sơn là công dân Việt Nam, chúng ta đều yêu mến và hy vọng anh sớm bình phục chấn thương, để tiếp tục cống hiến trên hành trình sắp tới của “Những chiến binh sao vàng”.

Arsenal mất Nwaneri vì chấn thương

HLV Mikel Arteta đặt nhiều kỳ vọng ở ngôi sao trẻ Ethan Nwaneri, coi anh là phương án thay thế Bukayo Saka bị chấn thương dài hạn. Nhưng trong trận hòa Brighton vừa qua, chính Nwaneri cũng dính chấn thương.

Ở tuổi 17, Ethan Nwaneri trở thành phát hiện mới của Arsenal trong mùa này. Trước trận gặp Brighton, cậu đã có 17 lần ra sân cho đoàn quân của Arteta tại Premier League, Champions League và Carabao Cup. Dù hầu hết chỉ vào sân từ ghế dự bị, Nwaneri vẫn ghi được 5 bàn. Cậu cũng chính là người sút tung lưới Brighton sau một pha xuyên phá từ cánh phải.

Ethan Nwaneri trở thành cầu thủ dưới 18 tuổi đầu tiên trong lịch sử Arsenal ghi nhiều hơn 1 bàn ở Premier League. Tuy nhiên, cậu gặp chấn thương cơ và phải rời sân nhường chỗ cho Gabriel Martinelli ngay sau hiệp 1.

Chưa rõ mức độ chấn thương của Nwaneri, nhưng đây chắc chắn là chuyện khiến HLV Mikel Arteta đau đầu. Vị trí tiền đạo phải của Arsenal đang trống, vì cả Saka (sẽ nghỉ ít nhất 2 tháng nữa) lẫn Nwaneri đều bị đau. Martinelli, Jesus hay Trossard có thể chơi vị trí này, nhưng đều không phải sự thay thế xứng đáng.

Những tổn thất về nhân sự khiến hy vọng đua vô địch của Arsenal ngày càng mong manh. Sau trận hòa Brighton, họ đứng trước nguy cơ bị Liverpool bỏ cách tới 11 điểm trên bảng xếp hạng. Có lẽ, sau 21 năm chờ đợi, CĐV “Pháo thủ” vẫn phải... chờ thêm để được thấy CLB đăng quang ngôi vô địch.

Liverpool thắng tiến

■ MINH VĂN

Vòng 20 Premier League, Liverpool chưa cần thi đấu cũng đã nói rộng khoảng cách so phần còn lại, vì các đối thủ lần lượt sảy chân. Với cục diện hiện tại ở giải Ngoại hạng Anh, thấy trò Arne Slot đã ở thế độc hành trên đường đua vô địch.

Mohamed Salah tỏa sáng giúp Liverpool có lợi thế trong cuộc đua vô địch Premier League.

Mùa này, nước Anh chứng kiến cuộc đua “tam mã” hình thành từ sớm, gồm Man City, Arsenal và Liverpool. The Kop, sau sự ra đi của Jurgen Klopp, từng có thời điểm bị hoài nghi khi được xếp là ứng viên. Nhưng sau khoảng hơn 10 vòng đầu bám đuổi sít sao, đường đua giờ chỉ còn mình Liverpool tiến bước.

Man City đột nhiên rơi vào khủng hoảng trầm trọng, hòa và thua liên tiếp đến 12 trận, trong đó có 9 trận ở Premier League. Vấn đề của Arsenal

Boi tiếp sức trong bể nước đá

Theo Reuters, gần 200 người thay phiên nhau ngâm mình trong một bể nước đá (trong ảnh) ở thành phố Miedzyzdroje của Ba Lan, lập kỷ lục là “Cuộc thi tiếp sức trong nước đá có số lượng người tham gia lớn nhất”. Mỗi người tham gia phải đạt ít nhất 3 phút trong bể nước đá trước khi chuyển sang hồ nước lạnh tiếp theo.

Đàn robot kiến siêu nhỏ

Các nhà khoa học Hàn Quốc đã phát triển đàn robot siêu nhỏ, mô phỏng hành vi hợp tác của loài kiến, để thực hiện các nhiệm vụ như vận chuyển đồ vật và dẫn đường. Những robot này hứa hẹn ứng dụng trong y tế và cứu hộ, khi có thể giải quyết những thách thức phức tạp mà một robot đơn lẻ khó có thể xử lý.

Rác vũ trụ rơi xuống Kenya

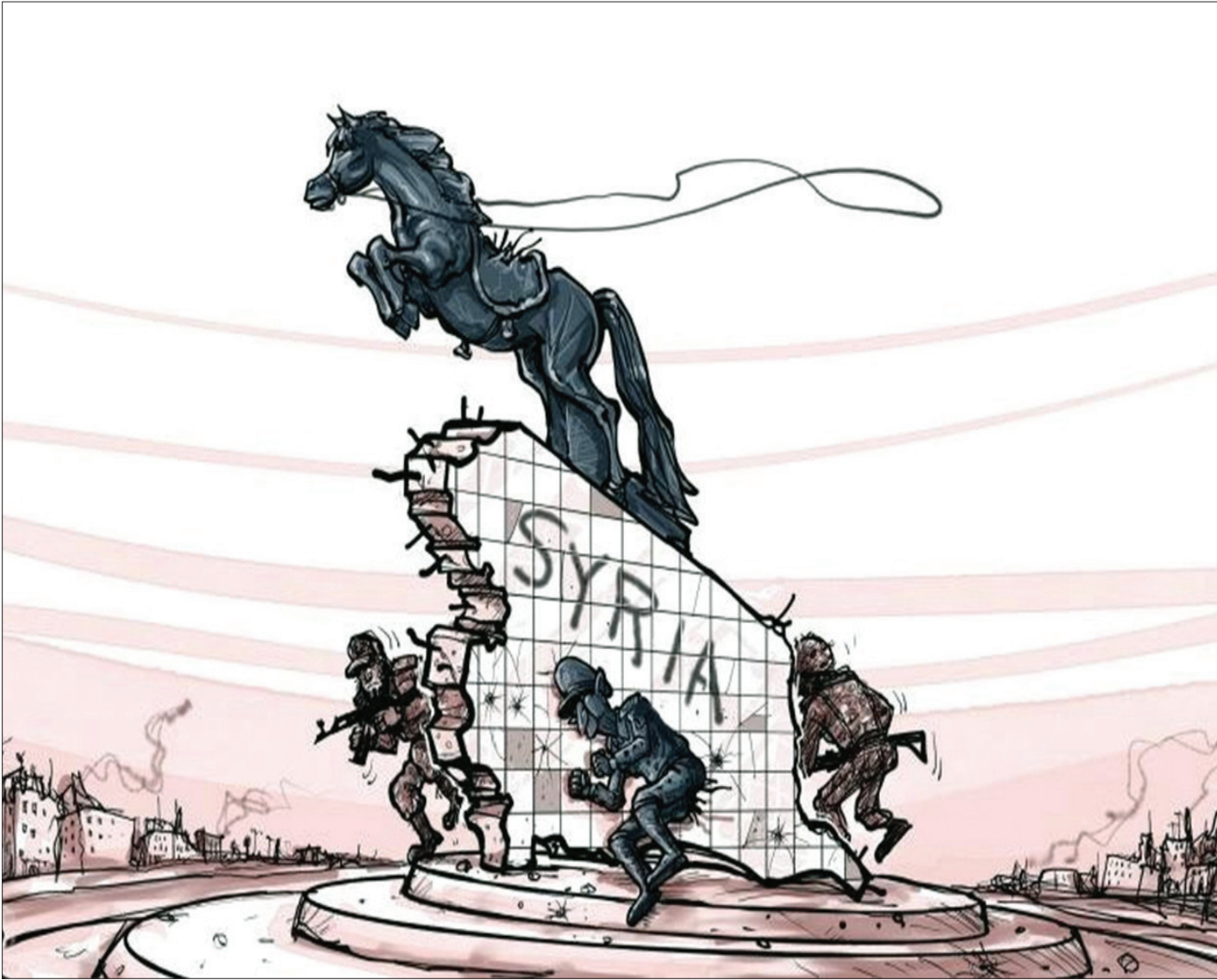
Theo AP, Cơ quan Vũ trụ Kenya vừa thu hồi những mảnh rác vũ trụ nặng hàng trăm kg rơi xuống một ngôi làng ở tỉnh Makuen miền nam nước này. Vật thể được xác định là một vòng tách ra từ tên lửa của tàu vũ trụ, nặng hơn 453 kg và có đường kính 2,5 m.

Tuyết rơi trên sa mạc

CNN đưa tin, một phần sa mạc Sahara ở phía bắc châu Phi đang được bao phủ dưới lớp tuyết, tạo nên cảnh tượng hiếm gặp và bất ngờ. Đây là lần thứ hai trong 2 năm qua có tuyết rơi tại Sahara, do hơi nước bị đóng băng mang theo cái lạnh mùa đông từ châu Âu đến các quốc gia như Algeria, Tunisia và Libya.

Con sóng kỷ lục

Vận động viên lướt sóng người Mỹ Alessandro Slebir, 23 tuổi, đang lướt sóng vào ngày 23/12/2024 tại vùng biển gần vịnh Half Moon, bang California (Mỹ) thì bắt gặp một con sóng lớn, ước tính cao tới 33 m (trong ảnh). Liên đoàn Lướt sóng thế giới đang xác nhận danh hiệu Slebir là "Người lướt con sóng lớn nhất", vượt qua kỷ lục trước đó của một người lướt sóng cao 23 m ngoài khơi bờ biển Bồ Đào Nha vào năm 2020.

Biếm họa: EMAD HAJJAJ

TIÊU ĐIỂM DƯ LUẬN

Kỳ vọng giai đoạn hòa bình mới

■ AN LINH

Tiến trình chuyển tiếp chính trị sắp diễn ra tại Syria được người dân nước này và cộng đồng quốc tế hy vọng sẽ là bản lề để mở ra cánh cửa hòa bình mới, giúp quốc gia Tây Á chấm dứt xung đột và phát triển kinh tế - xã hội.

Ngày 4/1 vừa qua, Chủ tịch Liên minh Quốc gia Syria đối lập, ông Hadi al-Bahra, đã bày tỏ hy vọng rằng, hội nghị đối thoại quốc gia sắp tới ở Syria sẽ đáp ứng được kỳ vọng của công chúng bằng cách đại diện cho “tất cả các thành phần và tầng lớp của người dân Syria”. AP dẫn lời ông al-Bahra cho biết, dù vẫn chưa có kế hoạch chi tiết cho hội nghị đối thoại quốc gia Syria sắp tới, song cần dành “đủ thời gian để tạo nên những kết quả có ý nghĩa”. Về các chuyến thăm gần đây của giới chức nước ngoài tới Syria, ông al-Bahra đánh giá việc này cho thấy “cộng đồng toàn cầu muốn bảo đảm mọi thứ ở Syria diễn ra phù hợp nguyện vọng của người dân Syria”.

Hội nghị toàn quốc Syria dự kiến được tổ chức trong tuần này, sau khi nhà lãnh đạo lâm thời của Syria, ông Ahmed Al-Sharaa, đã đạt được thỏa thuận vào tháng trước với các thủ lĩnh đối lập nhằm giải tán tất cả các nhóm vũ trang và hợp nhất dưới một Bộ Quốc phòng thống nhất. Hội nghị này sẽ công bố việc giải tán tất cả các phe phái vũ trang, bao gồm cả nhóm Hayat Tahrir al-Sham (HTS), do chính ông Al-Sharaa lãnh đạo. Đây sẽ là hội nghị toàn quốc đầu tiên kể từ khi có sự thay đổi quyền lực ở quốc gia Tây Á này sau khi chính quyền của cựu Tổng thống Bashar

al-Assad bị lật đổ vào tháng 12 năm ngoái.

Trong cuộc điện đàm mới đây, Bộ trưởng Ngoại giao Ai Cập Badr Abdelatty và người đồng cấp Lebanon, ông Abdallah Bou Habib, đã kêu gọi thực hiện quá trình chuyển giao chính trị ở Syria không có sự can thiệp của nước ngoài. Hai Bộ trưởng Ngoại giao nhấn mạnh tầm quan trọng của việc ủng hộ ý chí của người dân Syria, bảo vệ tài nguyên, sự thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của nước này, cũng như sự cần thiết của một quá trình chuyển giao chính trị hoàn toàn do Syria lãnh đạo “mà không có sự can thiệp của nước ngoài”.

Cuộc điện đàm diễn ra vài giờ sau khi Ai Cập điều một máy bay chở hàng cứu trợ đầu tiên đến Syria kể từ khi chính quyền của Tổng thống Syria Bashar al-Assad bị sụp đổ vào đầu tháng 12/2024. Máy bay chở hàng dân sự đem theo 15 tấn hàng tiếp tế. Lô hàng do Hội Trăng lưỡi liềm đỏ Ai Cập cung cấp, đã được bàn giao cho đối tác Syria, bao gồm lều, chăn, thực phẩm và vật tư y tế. Chuyến bay trên được thực hiện 3 ngày sau khi Saudi Arabia khai trương một cầu không vận nhân đạo tới Syria, cung cấp thực phẩm và vật tư y tế. Trong khi đó, Đại sứ quán

Syria tại Thủ đô Cairo thông báo sẽ cấp vé máy bay miễn phí cho công dân Syria đang sinh sống tại Ai Cập trở về nước.

Theo báo Egypt Today, Đại sứ quán Syria hiện cung cấp dịch vụ xác thực miễn phí các tài liệu và giấy tờ tùy thân của công dân Syria, ngoài việc gia hạn miễn phí thời hạn hộ chiếu thêm 6 tháng. Các động thái này được thực hiện theo chỉ thị của ông Anas Al-Shaibani, Bộ trưởng Ngoại giao trong chính phủ lâm thời Syria.

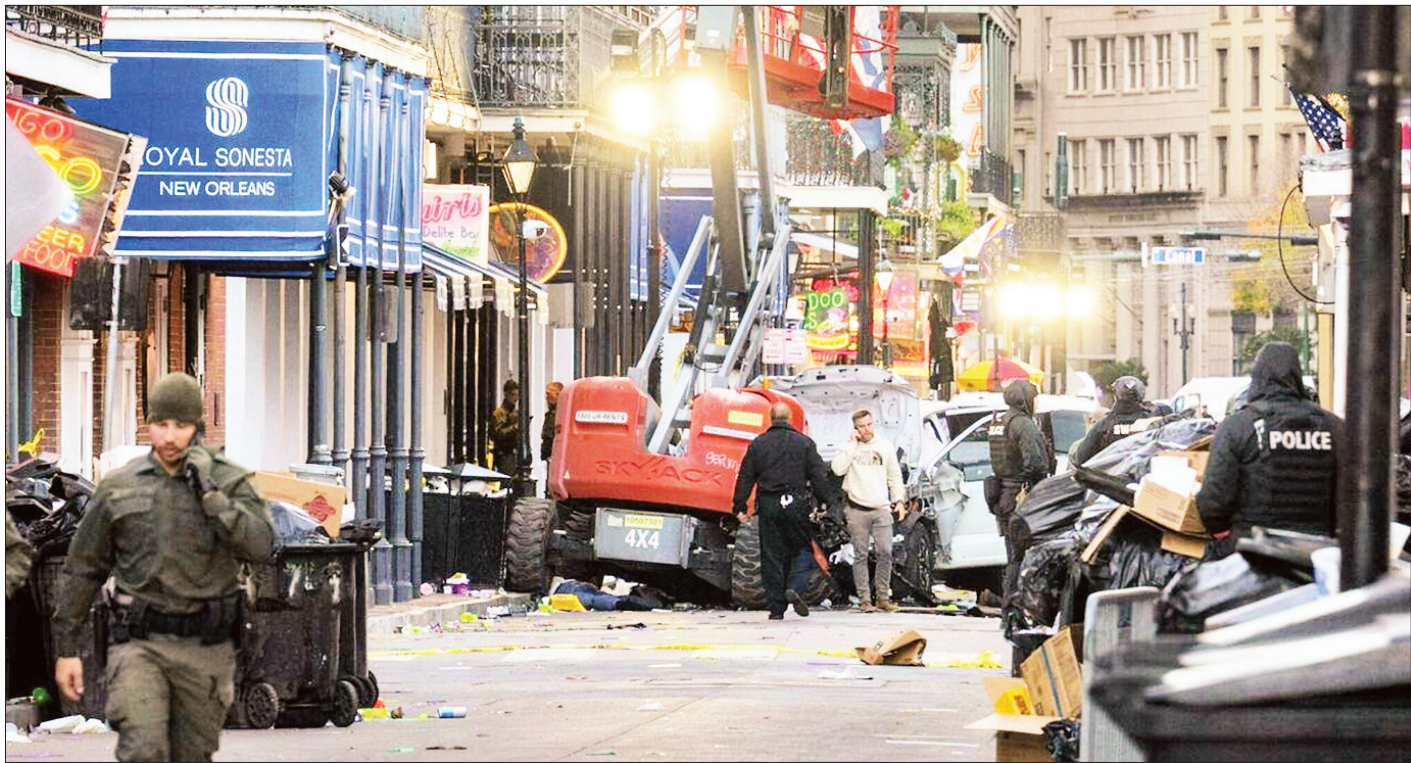
Các nỗ lực ngoại giao quốc tế nhằm bình ổn tình hình Syria vẫn đang tiếp diễn, khi Bộ trưởng Ngoại giao Thổ Nhĩ Kỳ Hakan Fidan và người đồng cấp Bỉ Bernard Quintin mới đây đã nêu bật nhu cầu hỗ trợ kinh tế, tài chính và thương mại nhanh chóng cho công cuộc tái thiết Syria. Phát biểu ý kiến tại họp báo chung, Bộ trưởng Fidan khẳng định các bên đều nhất trí cần phải cung cấp các nguồn lực càng sớm càng tốt; bày tỏ sẵn sàng làm mọi thứ trong khả năng để thực hiện bước hỗ trợ này. Về phần mình, Bộ trưởng Quintin cho biết, Bỉ có thể giúp đỡ bỏ các biện pháp trừng phạt đối với Damas, nhưng sẽ dựa trên những bước đi tiếp theo mà Chính phủ lâm thời Syria thực hiện.

NHÂN VẬT & SỰ KIỆN

Mối đe dọa tiềm tàng từ IS

■ GIAO LINH

Nghi phạm gây ra vụ đâm xe khiến 15 người thiệt mạng trong ngày đầu năm mới tại thành phố New Orleans, bang Louisiana (Mỹ) đã được xác định là Shamsud-Din Jabbar. Đối tượng này được cho là nhân danh tổ chức tự xưng “Nhà nước Hồi giáo” (IS), làm dấy lên mối lo về khủng bố trên toàn cầu.

Hiện trường vụ đâm xe.

Ảnh: LEGGO

Sáng 1/1 (giờ địa phương), một chiếc xe bán tải đã lao vào đám đông ở New Orleans khiến ít nhất 15 người thiệt mạng và hàng chục người khác bị thương. Kẻ lái xe gây ra thảm họa đã chết trong cuộc đấu súng sau đó với cảnh sát. Vụ việc diễn ra gần giao lộ giữa phố Canal và phố Bourbon, một điểm du lịch lịch sử ở khu phố Pháp của thành phố. Đây là nơi tập trung nhiều quán bar và các buổi biểu diễn âm nhạc, do đó thu hút lượng lớn du khách đến tham quan. Sau vụ việc, cảnh sát đã phong tỏa và sơ tán hiện trường. Để tăng cường an ninh, khoảng 300 cảnh sát đã được đưa đến túc trực tại khu vực này.

Nghi phạm được xác định là Shamsud-Din Jabbar, cư dân bang Texas (Mỹ), 42 tuổi. Theo hồ sơ do Cục Điều tra Liên bang Mỹ (FBI) cung cấp, Jabbar phục vụ trong quân đội từ năm 2006 đến năm 2015 và từng đóng quân ở Afghanistan. Y được điều động về lực lượng dự bị giai đoạn 2015-2020 và được “giải ngũ danh dự” vào năm 2020. Jabbar

đính lỗi đến một vụ trộm năm 2002 và bị buộc tội lái xe với bằng lái xe không hợp lệ năm 2005.

Trên chiếc xe gây án, cảnh sát tìm thấy lá cờ của IS. Một đoạn camera giám sát khu vực gần hiện trường cho thấy, Jabbar đã đặt hai thiết bị nổ tự chế vào thùng làm mát vài giờ trước vụ tấn công. Trước đó, y đã đăng 5 video chứa nội dung ủng hộ IS lên mạng xã hội Facebook. Phó Trợ lý Giám đốc FBI Christopher Raia cho biết, trong video đầu tiên, Jabbar tiết lộ trước đây y từng lên kế hoạch làm hại gia đình và bạn bè của mình. Trước những thông tin này, FBI quyết định điều tra vụ việc theo hướng hành động khủng bố. FBI bước đầu xác định thủ phạm tiến hành tấn công theo dạng “sói đơn độc”.

Sau khi ghi nhận thông tin về thảm kịch trong ngày đầu năm mới, Tổng thống Mỹ Joe Biden bày tỏ vô cùng “tức giận và thất vọng” về vụ tấn công, cho biết sẽ không bình luận về các chi tiết cụ thể cho đến khi tất cả sự

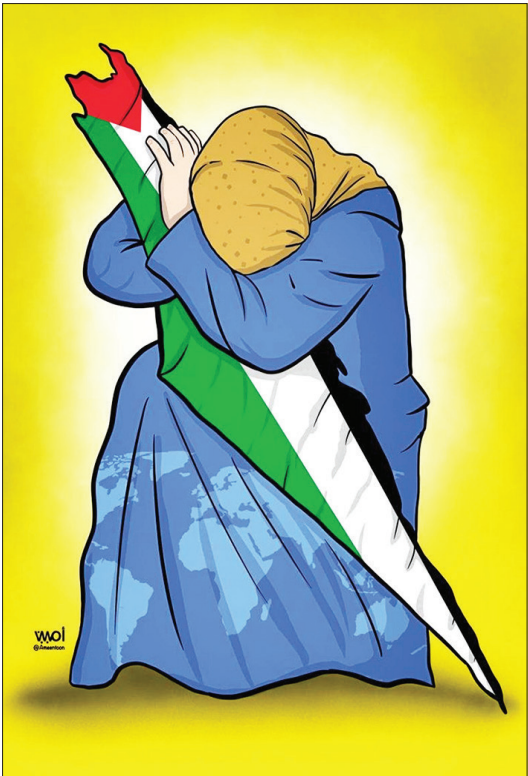
thật được điều tra. Ông cũng tuyên bố sẽ tiếp tục truy đuổi IS và các tổ chức khủng bố khác, để chúng không tìm thấy bến đỗ an toàn ở Mỹ. Trong khi đó, trên mạng xã hội, Tổng thống đắc cử Mỹ Donald Trump cũng tuyên bố nhóm của ông sẽ hỗ trợ đầy đủ cho thành phố New Orleans trong cuộc điều tra về vụ việc này và những nỗ lực phục hồi sau đó.

Nước Mỹ đang trải qua những ngày đầu năm mới nhiều đau thương. Ngoài vụ đâm xe kể trên, cũng trong ngày 1/1, một nghi phạm có tên Matthew Livelsberger, cư trú tại Colorado Springs, đã lái một chiếc xe Tesla Cybertruck đến bang Nevada và nhồi nhét pháo hoa cùng bình gas trước khi cho nổ trước khách sạn Trump International ở Vegas, khiến y thiệt mạng và 7 người khác bị thương. Điểm chung giữa hai vụ việc là nghi phạm đều là cựu binh và đều sử dụng ứng dụng Turo để thuê xe gây án. Dù vậy, FBI cho biết, chưa tìm thấy mối liên hệ nào giữa hai vụ tấn công này.

Theo CNN, thảm kịch đâm xe vừa qua cho thấy nguy cơ liên quan IS chưa bao giờ biến mất, dù hiện tại tổ chức này chỉ là một mạng lưới liên kết lỏng lẻo thay vì kiểm soát các thành phố lớn ở Trung Đông - Bắc Phi như trước đây. Tuy nhiên thời gian qua, nhiều vụ tấn công được cho là nhân danh nhóm khủng bố này đã được thực hiện. Vụ tấn công đáng chú ý nhất do IS thừa nhận thực hiện tháng 3/2024 là cuộc xả súng kinh hoàng vào một trung tâm mua sắm ở Thủ đô Moscow (Nga), khiến ít nhất 150 người chết và hơn 500 người bị thương. Các vụ tấn công bằng xe nhân danh IS trong những năm gần đây như ở Nice (Pháp), Barcelona (Tây Ban Nha), Berlin (Đức) và New York (Mỹ) cũng khiến hơn 100 người thiệt mạng.

Do đó, các chuyên gia khủng bố cho rằng, giới chức thế giới cần tăng cường bảo đảm an ninh trước những mối nguy hại tiềm tàng từ IS.

GÓC QUAN SÁT

Biếm họa: AMEEN ALHABARAH

Sứ mệnh nhân đạo bị nguy hiểm

■ NINH SƠN

Tại cuộc họp của Hội đồng Bảo an LHQ cuối tuần trước, đại diện Tổ chức Y tế thế giới (WHO) tại khu Bờ Tây và Dải Gaza, Tiến sĩ Rik Peepkorn chỉ rõ: Ở Gaza, bệnh viện đã bị biến thành chiến trường và hệ thống y tế đã tới sát bờ vực sụp đổ!

Cuộc họp được tiến hành khẩn cấp sau đợt tấn công dồn dập của lực lượng Israel vào các cơ sở y tế ở Dải Gaza. Mới nhất, cuộc đột kích vào bệnh viện Kamal Adwan, bị Israel cáo buộc là nơi ẩn náu của các tay súng Hamas, đã khiến cơ sở y tế chính ở miền bắc Gaza này hư hại nghiêm trọng, các bệnh nhân phải được chuyển đi nơi khác. Bệnh viện Al Awda, cơ sở y tế cuối cùng còn hoạt động ở miền bắc Gaza, phải chật vật chăm sóc người bị thương khi cạn kiệt nguồn lực, thiếu cả các loại thuốc thiết yếu.

Tiến sĩ Peepkorn nêu rõ, hơn 25% trong số 105.000 dân thường bị thương ở Gaza đang đối mặt những thương tích có thể khiến cuộc sống của họ thay đổi hoàn toàn. Cao ủy Nhân quyền LHQ Volker Turk gọi việc phá hủy các bệnh viện là “thảm họa nhân đạo đang xảy ra

trước mắt cộng đồng quốc tế”. Quan chức LHQ lên án hành động tấn công có chủ đích nhằm vào các cơ sở y tế ở Gaza.

Trong khi đó, đại diện tổ chức Viện trợ y tế cho người Palestine (MAP), Tiến sĩ Tanya Haj-Hassan cảnh báo rằng, với nhân viên y tế làm việc tại Gaza, việc mặc áo blouse trắng không khác gì khoác lên mình “mục tiêu tấn công”. Tuy nhiên, họ vẫn sẵn sàng mạo hiểm tính mạng để thực hiện sứ mệnh nhân đạo.

Các vụ tấn công không chỉ phá hủy cơ sở hạ tầng, mà khiến hoạt động của các bệnh viện bị đảo lộn, người bệnh không được tiếp cận dịch vụ chăm sóc thiết yếu. Theo WHO, kể từ khi xung đột nổ ra ở Gaza vào tháng 10/2023, hơn 1.000 nhân viên y tế đã thiệt mạng; hơn 650 vụ tấn công vào các cơ sở chăm sóc sức khỏe đã khiến 886 người chết, khoảng 1.350 người bị thương. Trên khắp dải đất này, hiện có 16 trong số 36 bệnh viện ở Gaza còn hoạt động và chỉ cung cấp được khoảng 1.800 giường bệnh.

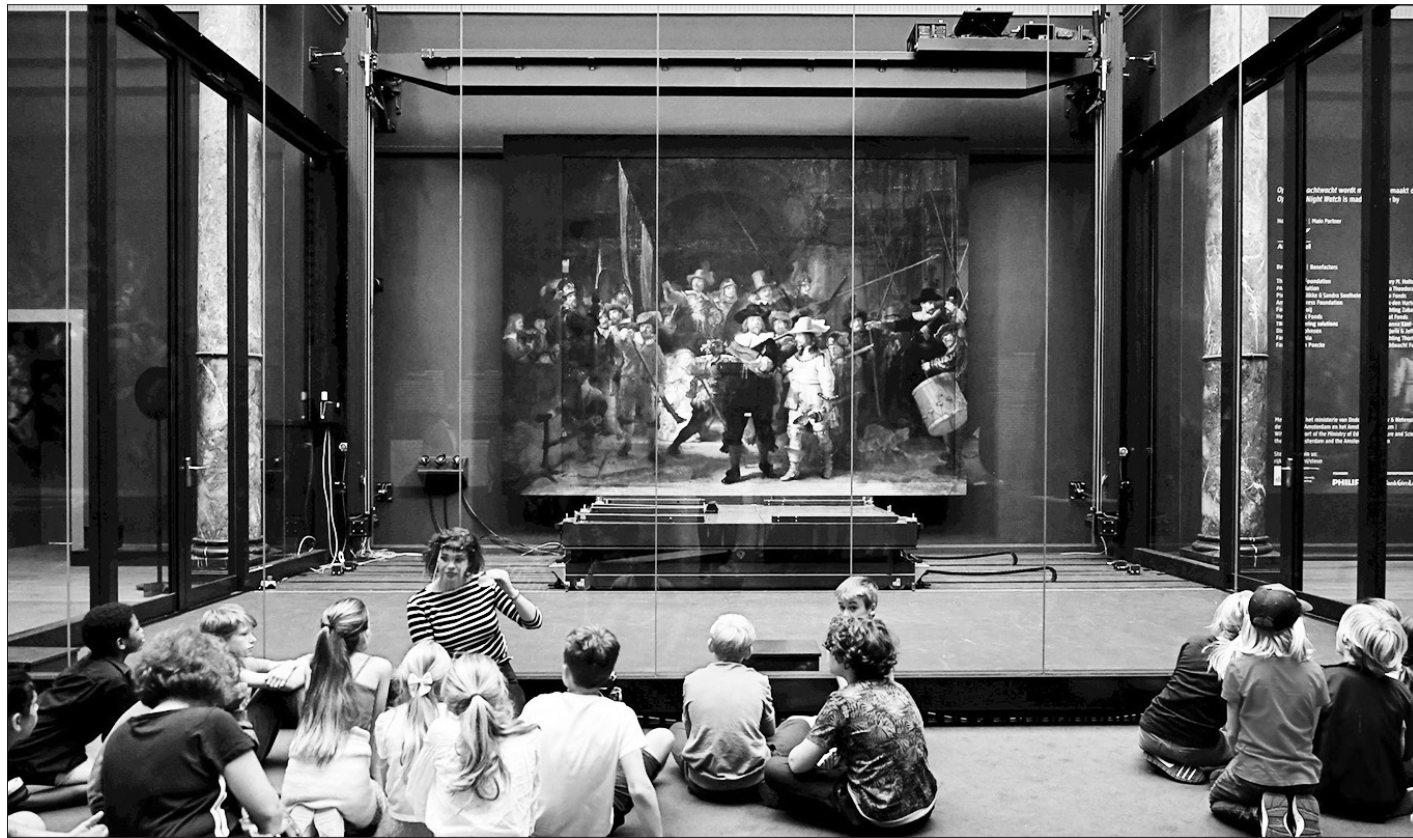
Kêu gọi cộng đồng quốc tế tăng cường viện trợ nhân đạo tới Gaza, các quan chức LHQ nhấn mạnh, việc bảo vệ các cơ sở y tế trong thời chiến là yêu cầu vô cùng quan trọng và phải được tất cả các bên tôn trọng. Một lệnh ngừng bắn khẩn cấp có thể cứu hệ thống y tế ở Gaza trước nguy cơ sụp đổ hoàn toàn.

NHIP SỐNG BỐN PHƯƠNG

Đưa khán giả đến gần kiệt tác

■ VÂN SƠN

Bảo tàng Rijks ở Amsterdam (Hà Lan) đang phục chế kiệt tác “The Night Watch” (tạm dịch là “Cuộc tuần tra đêm”), bức tranh sơn dầu ra đời từ thế kỷ 17 của danh họa Rembrandt. Du khách đã được chiêm ngưỡng cảnh hậu trường hiếm hoi thông qua những buổi phát trực tiếp trên mạng xã hội.

Giới thiệu quá trình phục chế bức tranh.

Ảnh: RIJKS

Theo CNN, kiệt tác “The Night Watch” của họa sĩ Rembrandt đã có tuổi đời hơn 400 năm, từng bị phá hoại nhiều lần do thất lạc hoặc rơi vào tay kẻ xấu. Tuy nhiên, nhờ những nỗ lực bảo tồn và phục chế, bức tranh qua mỗi lần sửa chữa vẫn giữ được vẻ đẹp vốn có và trở thành điểm nhấn thu hút du khách đến thăm Bảo tàng Rijks ở Amsterdam.

Năm 2019, các nhà nghiên cứu đã khởi động dự án bảo tồn, phân tích chuyên sâu giá trị nghệ thuật và lịch sử của tác phẩm. Dự án mang tên “Cuộc tuần tra đêm” của bảo tàng Rijks không chỉ nhận được sự quan tâm của giới nghệ thuật, mà nhiều khán giả đã theo dõi trên các nền tảng mạng xã hội và trang web của bảo tàng. Theo trang web của Rijks, đây là hoạt động nghiên cứu và bảo tồn lớn nhất trong lịch sử kiệt tác của Rembrandt, đặt mục tiêu đào sâu hơn vào quá trình sáng tác của danh họa, qua đó giữ gìn vẻ đẹp nghệ thuật cho thế hệ sau này.

Quá trình phân tích và phục chế tác phẩm là sự kết hợp những môn khoa học liên ngành giữa lịch sử nghệ thuật, công nghệ tiên tiến và hóa học. Người chủ trì dự án, nhà phục chế Frederique Broers của Bảo tàng Rijks cho biết: “Mỗi tác phẩm trải qua những biến động khác nhau và việc kiểm tra cẩn thận sẽ giúp xác định quy trình và kỹ thuật nào phù hợp nhất với tác phẩm. Người phục chế không chỉ sửa chữa những tổn hại trên bề mặt, mà còn bảo tồn ý định ban đầu của nghệ sĩ”.

Theo đó, sau một quá trình phân tích dài, những người bảo quản vẫn chưa thể bắt tay vào phục chế ngay. Trước tiên, họ phải thực hiện các bước để bảo vệ tác phẩm gốc trước khi áp dụng vật liệu mới vào tác phẩm nghệ thuật. Một kỹ thuật phổ biến là áp dụng một lớp vecni trung gian vào khu vực tranh đã hư hỏng. Điều này tạo ra lớp “vách ngăn” giữa vật liệu cũ và mới, bảo đảm rằng các lần phục

chế sau không làm hỏng tác phẩm nghệ thuật gốc. “Phục chế nghệ thuật là một quá trình phức tạp đòi hỏi sự hiểu biết sâu sắc về cả khoa học và nghệ thuật, một công việc không có chỗ cho sai sót”, cô cho hay.

Công nghệ hiện đại cũng đóng vai trò quan trọng. Tia X có thể tiết lộ các bản vẽ bên dưới hoặc các lớp sơn ẩn, cho thấy tác phẩm nghệ thuật được tạo ra như thế nào. “Quá trình phục chế bắt đầu bằng việc kiểm tra sâu tác phẩm nghệ thuật. Người bảo quản phân tích tác phẩm để xác định tình trạng, vật liệu và bối cảnh lịch sử của nó. Nhờ hình ảnh chụp cắt lớp và kiến thức về kỹ thuật vẽ và chất liệu của thời đại đó, quá trình nghiên cứu, bóc tách trở nên hiệu quả hơn nhiều”, Broers chia sẻ.

Sau 5 năm nghiên cứu chuyên sâu, quá trình phục chế “The Night Watch” mới chỉ bắt đầu vào cuối năm 2024. Hiện tại, các chuyên gia trực

tiếp thực hiện những công đoạn với độ chính xác cao trong một buồng kính được thiết kế đặc biệt để mở cửa cho khách tham quan, đồng thời phát trực tiếp cho công chúng qua internet. Trên mạng xã hội, có rất nhiều video cho thấy quá trình phục chế bức tranh do khán giả ghi lại.

Broers cho biết thêm, bản thân kiệt tác “The Night Watch” đã để lại những dấu ấn mạnh mẽ với công chúng yêu nghệ thuật, còn thành công của dự án phục chế bức tranh đến từ cách tiếp cận đa hướng trong việc bảo tồn của Bảo tàng Rijks. Việc cùng lúc áp dụng vật lý, hóa học và lịch sử nghệ thuật đã làm sáng tỏ các thành phần hóa học trong lớp sơn, qua đó giúp các nhà nghiên cứu phát hiện bối cảnh ra đời, giá trị nghệ thuật. Các ngành học đa dạng này đã phân tích “The Night Watch” dưới lăng kính quan sát tỉ mỉ để giữ gìn bức tranh cho nhiều thế hệ người yêu nghệ thuật sau này.

Dự báo tăng trưởng du lịch y tế

■ MINH TIẾN

Báo cáo của Global Market Insights cho hay, ngành công nghiệp du lịch y tế sẽ tăng trưởng với tốc độ hằng năm là 18% cho đến năm 2032. Khu vực các quốc gia Đông Nam Á dự kiến chiếm khoảng 40% thị trường toàn cầu.

Một điểm du lịch tại Đông Nam Á.

Ảnh: GETTY

Theo báo cáo, những người yêu thích du lịch có nhu cầu tìm kiếm các điểm đến gắn với hoạt động chăm sóc sức khỏe hoặc để thực hiện thủ thuật y khoa ngày càng gia tăng. Đặc biệt, họ coi Đông Nam Á như một điểm đến du lịch y tế, vì có thể tiết kiệm chi phí, tiếp cận được các phương pháp điều trị tiên tiến, đồng thời tránh được thời gian chờ đợi lâu. Một thống kê của Ngân hàng Đầu tư RHB Thailand cho hay, khu vực này đang trên đà củng cố vị thế trở thành điểm đến quan trọng trong ngành du lịch y tế, với nhiều bệnh viện và phòng khám có các bác sĩ và chuyên gia nổi tiếng, cũng như sự đầu tư mạnh hơn vào các thiết bị y tế công nghệ cao.

Global Market Insight đánh giá Thailand, Singapore và Malaysia là ba điểm đến du lịch y tế hàng đầu Đông Nam Á, theo thang đo dữ liệu về doanh thu của năm 2023. Tăng trưởng kép của liên ngành du lịch - y tế mang về doanh

thu ước tính là 2,2 tỷ USD ở ba nước này. Các nhà cung cấp dịch vụ chăm sóc sức khỏe lớn ở Đông Nam Á cũng đang trông chờ vào nhu cầu ngày càng tăng trong khu vực, dự đoán sẽ thu hút một phần ba lượng khách du lịch trên thế giới tìm kiếm các phương pháp điều trị chất lượng cao và giá cả phải chăng.

Bác sĩ Timothy Emen Lertsmitivanta, Tổng Giám đốc điều hành (CEO) của Công ty chăm sóc sức khỏe Thonburi, Thailand chia sẻ: “Ngoài các dịch vụ có giá trị tương xứng với số tiền bỏ ra, sự gia tăng của các chuyên gia có trình độ, theo quan điểm của chúng tôi, sẽ tiếp tục thúc đẩy ngành du lịch y tế ở Đông Nam Á”. Theo Global Market Insights, doanh thu từ bệnh nhân đến Thailand sẽ tăng trưởng ở mức 10% mỗi năm trong 5 năm tới, trong khi đó Malaysia sẽ chứng kiến sự tăng trưởng vượt bậc trong bối cảnh một loạt các bệnh viện tư nhân mới đang được xây dựng.

Thành công trong thu hút vốn FDI

(Tiếp theo trang 1)

Việt Nam đang chú trọng đào tạo nguồn nhân lực đáp ứng nhu cầu doanh nghiệp FDI. Ảnh: HẢI ANH

Trong bối cảnh dòng vốn đầu tư quốc tế chậm lại, Việt Nam vẫn được đánh giá là một điểm sáng thu hút vốn FDI. Tính đến hết năm 2024, tổng vốn đầu tư nước ngoài đăng ký mới, điều chỉnh, góp vốn, mua cổ phần và phần vốn góp đạt gần 38,23 tỷ USD, giảm 3% so với năm 2023.

Hàng loạt tập đoàn lớn vào Việt Nam

Trong năm 2024, hàng loạt tập đoàn lớn đã đầu tư vào Việt Nam như: Tập đoàn công nghệ Amkor đầu tư 1,07 tỷ USD, Tập đoàn LG đầu tư 1 tỷ USD, Tập đoàn Hyosung đầu tư 700 triệu USD vào Dự án nhà máy sợi sinh học Bio-BDO (Butanediol), Tập đoàn Talway đầu tư 700 triệu USD, Capital Land đầu tư 661 triệu USD, Foxconn đầu tư 551 triệu USD vào Dự án về sản phẩm giải trí thông minh và thiết bị hệ thống thông minh,...

Bên cạnh đó, hàng chục đoàn doanh nghiệp nước ngoài đến thăm và hứa hẹn sẽ đầu tư vào Việt Nam. Nổi bật trong số đó là việc Chủ tịch Nvidia trở lại Việt Nam vào tháng 12 vừa qua và chính thức ký kết thỏa thuận hợp tác với Việt Nam, bằng việc thành lập một trung tâm nghiên cứu và phát triển (R&D) về AI và trung tâm dữ liệu AI. Ngoài Nvidia, nhiều doanh nghiệp lớn trong ngành điện tử, bán dẫn cũng có kế hoạch mở rộng đầu tư tại Việt Nam. Cụ thể, SpaceX có kế hoạch đầu tư 1,5 tỷ USD tại Việt Nam, đồng thời 15 công ty Mỹ, bao gồm cả các công ty bán dẫn cho biết sẵn sàng đầu tư 8 tỷ USD vào cơ sở hạ tầng năng lượng sạch tại Việt Nam.

Đáng chú ý, đối tác quen thuộc của Việt Nam là các doanh nghiệp Hàn Quốc cũng công bố hàng loạt kế hoạch mở rộng trong năm nay như: Hyosung (Hàn Quốc) đã đầu tư 3,5 tỷ USD vào Việt Nam và dự kiến đầu tư thêm 2 tỷ USD; Samsung dự kiến đầu tư thêm 1 tỷ USD mỗi năm tại Việt Nam. Samsung Display cũng đã ký bản ghi nhớ phát triển dự án màn hình, linh kiện điện tử tại Bắc Ninh trị giá 1,8 tỷ USD.

Trong làn sóng đa dạng hóa chuỗi cung ứng và giảm sự phụ thuộc vào chip bán dẫn từ Trung Quốc và Đài Loan (Trung Quốc), nhiều công ty bán dẫn của EU đang tìm kiếm đối tác thay thế ở khu vực châu Á, trong đó Việt Nam và Ấn Độ là hai ứng cử viên tiềm năng. Alibaba dự định xây trung tâm dữ liệu tại Việt Nam, lãnh đạo Tập đoàn Sembcorp cam kết sẽ tiếp tục đầu tư mạnh vào VSIP hay Google cũng xác nhận mở công ty Google Việt Nam.

Với những tín hiệu tích cực này, Cục Đầu tư nước ngoài, Bộ Kế hoạch và Đầu tư cho rằng, dù tổng vốn đăng ký giảm nhẹ 3% nhưng sự gia tăng đáng kể ở vốn điều chỉnh (50,4%) và số lượng dự án mới (1,8%) trong năm 2024 cho thấy niềm tin mạnh mẽ của nhà đầu tư nước ngoài. Đặc biệt, nhiều dự án lớn ở các lĩnh vực bán dẫn, năng lượng (sản xuất pin, tế bào quang điện, thanh silic), sản xuất linh kiện, sản phẩm điện tử, sản phẩm nhiều giá trị gia tăng được đầu tư mới và mở rộng vốn đã được triển khai, góp phần thúc đẩy chuyển đổi cơ cấu kinh tế.

Ngoài ra, khu vực này tiếp tục ghi nhận những đóng góp quan trọng trong hoạt động xuất nhập khẩu. Xuất khẩu, bao gồm dầu thô, ước đạt gần 290,8 tỷ USD, tăng 12,2% so với năm 2023, chiếm 71,8% tổng kim ngạch xuất khẩu của cả nước. Nếu không kể dầu thô, xuất khẩu đạt hơn 289 tỷ USD, tăng 12,4%, chiếm 71,4% tổng kim ngạch. Ở chiều ngược lại, nhập khẩu đạt gần 241,6 tỷ USD, tăng 15,5%, chiếm 63,4% tổng kim ngạch nhập khẩu. Nhờ đó, xuất siêu gần 49,2 tỷ USD nếu tính cả dầu thô và 47,5 tỷ USD không kể dầu thô, giúp bù đắp phần nhập siêu hơn 25,4 tỷ USD của khu vực doanh nghiệp trong nước, đưa cả nước đạt mức xuất siêu 23,8 tỷ USD.

Hình mẫu thành công

Với mức giải ngân vốn kỷ lục, Việt Nam đang được xem là hình mẫu thành công trong thu hút FDI nhờ thể chế và môi trường đầu tư ngày càng được hoàn thiện, nền tảng chính trị ổn định và nền tảng tăng trưởng kinh tế khá cao. Đặc biệt, trong bối

cảnh nền kinh tế đang phải đối mặt với nhiều thách thức từ bên ngoài cho thấy khả năng phục hồi và sức hấp dẫn của Việt Nam với tư cách là điểm đến đầu tư và đối tác thương mại.

Cụ thể, trong đánh giá tình hình kinh tế vĩ mô Việt Nam, Ngân hàng HSBC dự báo trong năm 2025, dòng vốn này vào lĩnh vực sản xuất sẽ vẫn tiếp tục tăng trưởng. Đặc biệt, chuyến thăm gần đây của Tổng Bí thư Tô Lâm tới Mỹ đã mở ra ý định đầu tư từ nhiều công ty, điển hình như Meta hay Shunsin - một công ty con của Foxconn, được cho là đã xin giấy phép đầu tư 80 triệu USD để sản xuất mạch tích hợp tại tỉnh Bắc Giang, cho thấy năng lực sản xuất tại Việt Nam đang được cải thiện.

Còn theo PGS, TS Đinh Trọng Thịnh, chuyên gia kinh tế, việc ông Donald Trump trở lại vị trí Tổng thống Mỹ vào ngày 20/1/2025 có thể sẽ giải quyết các cuộc xung đột đang leo thang theo hướng hòa bình, làm cho thế giới ổn định hơn. Tuy vậy, việc sử dụng thuế quan với mức thuế lên đến 60% đối với hàng hóa Trung Quốc và 20% đối với nhập khẩu từ các nước khác nhằm hỗ trợ các doanh nghiệp trong nước sẽ khiến các doanh nghiệp Trung Quốc đẩy mạnh đầu tư và xây dựng nhà máy vào Việt Nam, sản xuất hàng hóa và xuất đi Mỹ. Do đó, nguồn FDI của Việt Nam sẽ tăng lên đáng kể trong năm 2025.

Đặc biệt, trong bối cảnh cạnh tranh khu vực và toàn cầu đang trở nên gay gắt trong ngành công nghiệp bán dẫn và trí tuệ nhân tạo (AI), Việt Nam đã chính thức ban hành Nghị định 182 quy định về thành lập, quản lý và sử dụng quỹ hỗ trợ đầu tư. Theo đó, các doanh nghiệp có dự án nghiên cứu và phát triển (R&D) trong hai lĩnh vực này sẽ được hỗ trợ lên đến 50% chi phí đầu tư ban đầu. Các chuyên gia cho rằng, Nghị định 182 đánh dấu bước ngoặt quan trọng trong chính sách thu hút đầu tư công nghệ cao của Việt Nam. Khi các doanh nghiệp “đại bàng” như Nvidia bắt đầu đầu tư, nhiều khả năng sẽ xuất hiện làn sóng đầu tư tương tự từ các tập đoàn khác. Nếu được triển khai đúng đắn, chính sách này không chỉ đem lại sự phát triển kinh tế bền vững mà còn tạo “bàn đạp” cho Việt Nam trở thành công xưởng công nghệ cao của khu vực.

Ở góc nhìn tích cực, ông Vũ Tuấn Anh, Chủ tịch Liên đoàn Lãnh đạo trẻ thế giới tại Việt Nam (năm 2022) nhận định, giải ngân vốn FDI vào Việt Nam trong 2025 có thể đạt mức kỷ lục hơn 30 tỷ USD, nhờ dịch chuyển chuỗi cung ứng của các tập đoàn lớn như Samsung, LG, Intel, cùng quyết tâm phát triển ngành công nghiệp công nghệ cao như các ngành công nghiệp bán dẫn, trí tuệ nhân tạo, chuyển đổi số, logistics, được phẩm... thông qua môi trường kinh doanh hấp dẫn, ưu đãi và thủ tục đầu tư đặc biệt.

Năm 2024 có 114 quốc gia và vùng lãnh thổ đầu tư vào Việt Nam. Singapore dẫn đầu với tổng vốn đầu tư gần 10,21 tỷ USD, chiếm 26,7% tổng vốn, tăng 31,4% so với năm 2023. Hàn Quốc đứng thứ hai với gần 7,06 tỷ USD, chiếm 18,5%, tăng 37,5%. Tiếp theo là Trung Quốc, Hồng Công (Trung Quốc) và Nhật Bản. Địa bàn đầu tư cho thấy Bắc Ninh dẫn đầu với gần 5,12 tỷ USD, gấp hơn 2,8 lần so với năm 2023. Hải Phòng và TP Hồ Chí Minh lần lượt đứng thứ 2 và 3 với hơn 4,94 tỷ USD và 3,04 tỷ USD.

Nâng cao...

(Tiếp theo trang 1)

một số nội dung không thực tế, thậm chí gây khó cho doanh nghiệp...

Trong lúc những ý kiến chưa đi đến thống nhất thì xuất hiện thêm ý kiến mới đáng cân nhắc. Từ góc nhìn của nhà quản lý các khu công nghiệp, có chuyên gia cho rằng: Nhà nước không nên tham gia vào những gì mà tư nhân có thể làm rất tốt. Riêng với lĩnh vực phòng cháy, công việc thẩm định hồ sơ ban đầu có thể giao hết cho bên ngoài, chỉ với việc bắt buộc bảo hiểm cháy nổ 100% giá trị tài sản.

Như vậy có thể thấy rằng, với chức năng, nhiệm vụ hiện nay, công tác phòng cháy, chữa cháy vẫn là trách nhiệm hàng đầu của lực lượng cảnh sát

phòng cháy, chữa cháy với các phương tiện, thiết bị và nghiệp vụ đã được trang bị, rèn luyện và tư thế sẵn sàng khi chẳng may có sự cố. Còn với công tác phòng cháy hay khắc phục hậu quả, đền bù thiệt hại sau cháy, theo xu thế xã hội thì nên có thêm nhiều bên tham gia, nhất là thúc đẩy các hình thức xã hội hóa, tư nhân hóa.

Theo đó, tự các công ty bảo hiểm sẽ phải xây dựng cho mình đội ngũ thẩm định riêng để bán bảo hiểm phòng cháy, chữa cháy. Với trách nhiệm tự nhiên về vốn cũng như lợi nhuận, họ sẽ có tận lực với công việc thẩm định chất lượng, mức độ an toàn của việc phòng cháy của các công ty, đơn vị, khu công nghiệp... hay cá nhân có nhu cầu. Công ty bảo hiểm cũng phải liên tục giám sát việc bảo vệ, phòng ngừa nguy cơ hỏa hoạn của các khách hàng. Hiểu một cách khái quát thì các công ty này phải hết sức giữ gìn để ngăn ngừa từ mầm mống, bởi nếu xảy ra một vụ cháy lớn, đôi khi thiệt hại của công ty bảo hiểm còn lớn hơn chủ tài sản.

Bên cạnh đó, Tiêu chuẩn quốc gia (TCVN) về phòng cháy, chữa cháy tạo nên chuẩn mực chung trong lĩnh vực. Nhưng để bảo vệ tốt hơn tài sản của mình, các doanh nghiệp thậm chí có thể thiết lập nên những tiêu chuẩn cao hơn. Đồng thời giảm mức phí bảo hiểm phải đóng cho công ty bảo hiểm.

Cháy nổ là hiện tượng khó tránh khỏi trong cuộc sống, khi mà ý thức phòng ngừa còn có lúc, có nơi hạn chế, hoặc các điều kiện, thiết bị phòng, chống và công tác giám sát vẫn chưa được chuẩn bị đầy đủ, chặt chẽ. Điều mà chúng ta cần làm là tăng nặng các chế tài xử lý đối với những hành vi vi phạm quy định phòng cháy, chữa cháy; kịp thời ứng cứu khi xảy ra sự cố và sau đó giảm thiệt hại. Ý tưởng để tư nhân tham gia sâu hơn nữa vào lĩnh vực này đáng để chúng ta cân nhắc vì không chỉ rút ngắn được quy trình, tiết kiệm cho ngân sách nhà nước, mà có thể giảm thiệt hại bằng cách để các bên tự cân đối, tự nâng cao trách nhiệm khi đứng trước những ràng buộc về mặt kinh tế, chi phí cho sự an toàn của đơn vị, doanh nghiệp của mình.

Gia tăng làn sóng di cư bất hợp pháp

■ SONG MINH

Hàng chục nghìn người di cư đã thiệt mạng hoặc mất tích khi đang cố gắng tìm đường đến châu Âu trong năm 2024. Đây là cảnh báo được LHQ và các tổ chức nhân đạo công bố mới đây. Trong khi đó, làn sóng di cư bất hợp pháp ở châu Mỹ ghi nhận sự “hạ nhiệt” do các biện pháp cứng rắn của các chính phủ trong khu vực.

Làn sóng người di cư vẫn vượt biển đến châu Âu.

Ảnh: AFP

Hành trình nguy hiểm đến châu Âu

Theo số liệu của Quỹ Nhi đồng LHQ (UNICEF), ít nhất 2.200 người tị nạn và người di cư được ghi nhận tử vong hoặc mất tích ở Địa Trung Hải vào năm 2024. Còn dữ liệu của Cao ủy LHQ về người tị nạn (UNHCR) lại cho thấy, có 2.368 người tử vong hoặc mất tích dọc theo các tuyến đường biển Địa Trung Hải và Tây Bắc Phi vào năm 2024. Đáng chú ý, nhiều nạn nhân là những người trẻ tuổi và trẻ em.

Trong khi đó, trên các tuyến đường biển Đại Tây Dương, báo cáo của tổ chức phi chính phủ Caminando Fronteras cho hay, ít nhất 10.457 người di cư tử vong hoặc mất tích khi cố gắng đến Tây Ban Nha trong thời

gian từ ngày 1/1 đến 5/12/2024. Theo Caminando Fronteras, con số này tăng 50% so năm 2023 và là số người tử vong cao nhất kể từ khi tổ chức này bắt đầu thống kê vào năm 2007, nguyên nhân chính là do sử dụng thuyền ọp ẹp, vùng nước nguy hiểm và thiếu nguồn lực cứu hộ.

Theo báo cáo của UNHCR, tính đến ngày 29/12, có 193.448 người đến châu Âu, phần lớn là đến Italy. Tuy nhiên, Hy Lạp và Tây Ban Nha cũng đang nổi lên là những điểm đến của làn sóng người di cư. Giới chức Tây Ban Nha cho biết trong năm 2024, nước này tiếp nhận gần 64.000 người di cư bất hợp pháp, mức cao thứ hai kể từ năm 2018, trong đó quần đảo Canary của nước này đã tiếp nhận số người di cư kỷ lục, lên gần 47.000 người.

Những ngày đầu năm 2025, hai chiếc thuyền chở người di cư châu Phi đã bị lật ngoài khơi miền trung Tunisia, khiến 27 người thiệt mạng, trong đó có phụ nữ và trẻ em; 83 người may mắn được cứu hộ kịp thời. Các nạn nhân và người sống sót đều được tìm thấy ngoài khơi quần đảo Kerkennah, cách bờ biển thành phố Sfax khoảng 20 km.

Làn sóng di cư giảm ở châu Mỹ

Bên kia Đại Tây Dương, số người di cư đi qua các cung đường nguy hiểm để đến Mỹ đã giảm nhờ các biện pháp cứng rắn của chính phủ các nước trong khu vực. Cơ quan Di trú quốc gia Panama cho hay, trong năm 2024, hơn 302.000 người di cư

đã nhập cảnh trái phép vào nước này qua đường rừng Darien nằm ở khu vực biên giới với Colombia. Con số này giảm gần 42% so năm 2023, với hơn 520.000 người. Tuy nhiên trong năm 2024, rừng Darien vẫn là một trong những tuyến đường di cư chính và nguy hiểm nhất, khiến ít nhất 55 người thiệt mạng.

Panama cũng đang lên kế hoạch tăng cường hoạt động an ninh và giám sát dòng người di cư tại những khu vực biên giới với sự hỗ trợ của những thiết bị công nghệ tiên tiến, tối ưu hóa việc thông tin liên lạc và gia tăng các hàng rào dây thép gai chặn đường vào rừng Darien. Kể từ tháng 8/2024, Panama cũng đã thực hiện tổng cộng 38 chuyến bay hồi hương gần 1.550 người di cư bất hợp pháp. Trong khi Guatemala thông báo vừa tiếp nhận 522 người di cư trái phép bị trục xuất khỏi Mỹ trong bốn chuyến bay hồi hương đầu tiên thực hiện trong năm 2025 tới quốc gia Trung Mỹ này. Theo số liệu, hơn 97.600 người vượt biên trái phép từ các nước Trung Mỹ đã bị trục xuất khỏi Mỹ trong 10 tháng đầu năm 2024, tăng 16,4% so cùng kỳ năm 2023.

Trước tình hình này, Tổng thống Mexico Claudia Sheinbaum đề xuất tổ chức cuộc họp giữa các Bộ trưởng Ngoại giao các nước Mỹ latin ngay trong tháng 1 này để thảo luận các biện pháp giải quyết thách thức liên quan vấn đề tiếp nhận người di cư, nếu Mỹ tiến hành trục xuất hàng loạt và đóng cửa biên giới theo tuyên bố của Tổng thống đắc cử Donald Trump.

Trong 8 tháng đầu năm 2024, Mexico ghi nhận hơn 925.000 người di cư trái phép quá cảnh qua lãnh thổ nước này để tìm đường đến Mỹ, tăng gần 132% so cùng kỳ năm trước. Theo thống kê, chiến thắng của ông Trump trong cuộc bầu cử Tổng thống Mỹ hồi tháng 11/2024 đã làm tăng gấp nhiều lần việc hình thành các đoàn người di cư lớn tiến về khu vực biên giới phía bắc Mexico trước khi các biện pháp nhập cư được thắt chặt.

Anh nỗ lực chống nạn buôn người

■ THANH LINH

Chính phủ Anh cho biết, theo luật mới của nước này, những đối tượng bị nghi ngờ buôn người sẽ phải đối mặt với những hạn chế nghiêm ngặt, trong bối cảnh Anh đang tăng cường các nỗ lực chống lại tình trạng di cư trái phép và tăng cường an ninh biên giới.

AP ngày 4/1 cho hay, theo luật trên, những người bị nghi ngờ buôn người sẽ bị cấm đi lại, bị cấm sử dụng mạng xã hội và bị hạn chế sử dụng điện thoại. Những biện pháp này nhằm hỗ trợ Chính phủ Anh triệt phá các mạng lưới nhập cư có tổ chức. Bộ trưởng Nội vụ Anh Yvette Cooper nêu rõ: “Chúng tôi trao cho lực lượng thực thi pháp luật quyền hạn mạnh hơn để truy tố và ngăn chặn được nhiều hơn những mạng lưới này”.

Xử lý vấn đề di cư bất hợp pháp là một trong những ưu tiên hàng đầu của Thủ tướng Keir Starmer kể từ khi nhậm chức tháng 7/2024, với các biện pháp mạnh tay trấn áp các băng nhóm buôn người qua Eo biển Manche từ Pháp sang Anh, một trong những

tuyến hàng hải bận rộn nhất thế giới. Dữ liệu của Chính phủ Anh cho thấy, trong năm 2024 đã có hơn 36.800 người vượt eo biển nguy hiểm này để đến Anh, tăng 25% so năm trước.

Khu vực nhập cảnh tại một sân bay của Anh.

Ảnh: THE INDEPENDENT

Tổng Biên tập:
LÊ QUỐC MINH

TRỤ SỞ: 71 HÀNG TRỐNG, HÀ NỘI
ĐT: 024 3938 1384, 024 3938 1091
Fax: 024 3938 1385

Email: thoinay@nhandan.vn
thoinay.nhandan@gmail.com

ĐẠI DIỆN TẠI TP HỒ CHÍ MINH:
40 Phạm Ngọc Thạch
ĐT: 028 3829 6876 - Fax : 028 38296877

ĐẠI DIỆN TẠI TP ĐÀ NẴNG:
2 Trần Quý Cáp - ĐT: 0236 3822535

In tại Công ty in báo Nhân Dân
Hà Nội, Công ty in báo Nhân Dân
TP Hồ Chí Minh, Công ty in báo
Nhân Dân Đà Nẵng, Công ty in
Nhân Dân Bình Định.

Giá: 6.800 đồng